

Tirsdag den 12. marts 2024 (D)

1

65. møde

Tirsdag den 12. marts 2024 kl. 13.00

Dagsorden

1) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse:

Godkendelse af stedfortræder som midlertidigt medlem af Folketinget for

2) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 9:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod flagning med fremmede nationers flag.

Af Søren Espersen (DD) m.fl.

(Fremsættelse 04.10.2023. 1. behandling 11.01.2024. Betænkning 22.02.2024).

3) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 19:

Forslag til folketingsbeslutning om politiets og domstolenes journalisering af og oplysning om signalementer.

Af Mikkel Bjørn (DF) m.fl.

(Fremsættelse 12.10.2023. 1. behandling 16.01.2024. Betænkning 22.02.2024).

4) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 26:

Forslag til folketingsbeslutning om hårdere straffe for personfarlig kriminalitet.

Af Mikkel Bjørn (DF) m.fl.

(Fremsættelse 03.11.2023. 1. behandling 20.02.2024. Betænkning 29.02.2024).

5) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 92:

Forslag til folketingsbeslutning om permanent og teknologisk intelligent grænsekontrol ved de danske grænser.

Af Mikkel Bjørn (DF) m.fl.

(Fremsættelse 05.12.2023. 1. behandling 20.02.2024. Betænkning 29.02.2024).

6) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 97:

Forslag til folketingsbeslutning om at tilføje Gaza til listen over konfliktområder, hvor der er forbud mod indrejse og ophold.

Af Mikkel Bjørn (DF) m.fl.

(Fremsættelse 19.12.2023. 1. behandling 20.02.2024. Betænkning 29.02.2024).

7) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 75:

Forslag til folketingsbeslutning om et frit skolevalg for alle.

Af Lise Bertelsen (KF) m.fl.

(Fremsættelse 15.11.2023. 1. behandling 17.01.2024. Betænkning 29.02.2024).

8) 2. behandling af lovforslag nr. L 99:

Forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 2023.

Af finansministeren (Nicolai Wammen).

(Fremsættelse 31.01.2024. 1. behandling 08.02.2024. Betænkning 29.02.2024).

9) 2. behandling af lovforslag nr. L 90:

Forslag til lov om ændring af miljøskadeloven, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love. (Præcisering af kredsen af personer, der kan anmode myndighederne om at træffe foranstaltninger m.v. efter miljøskadereglerne og klage over afgørelser herom).

Af miljøministeren (Magnus Heunicke).

(Fremsættelse 14.12.2023. 1. behandling 09.01.2024. Betænkning 21.02.2024).

10) 2. behandling af lovforslag nr. L 91:

Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse. (Selektiv nedrivning af visse byggerier).

Af miljøministeren (Magnus Heunicke).

(Fremsættelse 14.12.2023. 1. behandling 09.01.2024. Betænkning 21.02.2024).

11) 2. behandling af lovforslag nr. L 98:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine, og lov om Udbetaling Danmark. (Tilskud til forsørgelse af børn, der forsørges af andre end forældrene, og sidestilling af gifte, men praktisk set enlige, forsørgere med reelt enlige i forhold til forsørgelsesydelse m.v.).

Af udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek).

(Fremsættelse 23.01.2024. 1. behandling 31.01.2024. Betænkning 27.02.2024).

12) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 106:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af en forsøgsordning med en Danmarksbillet til kollektiv transport.

Af Pelle Dragsted (EL) m.fl.

(Fremsættelse 30.01.2024).

13) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 126:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af samtykkemodell for organdonation til en blød model med aktivt fravalg fra det fyldte 18. år.

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde).

(Fremsættelse 27.02.2024).

Kl. 13:00

Formanden (Søren Gade):

Mødet er åbnet.

Mindeord

Formanden (Søren Gade):

Det var med stor sorg, at Folketinget modtog besked om, at vores kollega, folketingsmedlem Søren Pape Poulsen, afgik ved døden den 2. marts, kun 52 år gammel. Det var og er ikke til at fatte, at han ikke er her mere. For mange var Søren Pape en ven og ikke blot en god kollega, og chokket sidder stadig dybt i os alle. Med hans død har Folketinget mistet en markant skikkelse og et godt menneske.

Søren Pape blev formand for Det Konservative Folkeparti i 2014 og kom i Folketinget året efter. I årene 2016 til 2019 var Søren Pape justitsminister i Lars Løkke Rasmussens regering. Hans ligefremme og naturlige væremåde gjorde ham vellidt af mange, ikke kun blandt kollegaer, men også mange andre, der har deres gang her i huset. Søren Pape brændte for politik, men han interesserede sig lige så meget for sine medmennesker. Han var nysgerrig, og han var imødekommende. Han respekterede andre, også sine politiske modstandere. Han var troværdig. Men han var først og fremmest tro mod sine egne idealer og sin natur. Han var opmærksom på, hvordan hans omgivelser havde det. Han huskede deres fødselsdage og andre mærkedage – hvem der bare kunne det – han tænkte mere på andre end på sig selv. Derfor faldt det ham let at knytte bånd, også uden for sit eget parti.

Søren Pape blev som spæd adopteret af landmandsparret Svend og Ruth Poulsen fra Vejerslev ved Thorsø. Han talte offentligt meget varmt om sine adoptivforældre. De gav ham en opvækst med kærlighed og tryk. De politiske diskussioner fyldte meget i Søren Papes barndomshjem, og hans sympati for den konservative sag blev vakt på et tidligt tidspunkt. I 1987 meldte Søren sig ind i Konservativ Ungdom, og han havde en flot kommunalpolitisk karriere som bl.a. borgmester i Viborg, før han kom i Folketinget i 2015. Her gjorde han sig især bemærket på konservative mærkesager – mærkesager som retspolitik, skattepolitik og erhvervs politik.

Søren var en stærk fortaler for lov og orden. Som justitsminister fik han gennemført strengere straffe for personfarlig og økonomisk kriminalitet. Han tog også initiativ til at forbyde og opløse kriminelle bander. Det var også på Søren's foranledning, at der blev indført en ligestilling mellem fysisk og psykisk vold. Han sagde i den forbindelse, at de påførte ar på sjælen skulle tages lige så alvorligt som de blå mærker på kroppen.

Søren Pape var altid på ofrenes side. Derfor havde han det indimellem lidt svært med de fagprofessionelle, der forklarede gerningsmænds handlinger med en hård barndom eller opvækst i en social boligblok. Men bag den konsekvente retspolitiske linje var der en tro på, at vi allesammen har et valg. Han mente ikke, at vi som mennesker kan reduceres til viljeløse dukker, hvor biologiske eller sociale omstændigheder bestemmer den enkeltes livsbane eller de valg, vi tager. Vi sanser, vi tænker, vi kan vælge det gode, eller vi kan vælge det onde. Sådan lød hans ræsonnement i kort form.

Der brændte en ild i Søren Pape for de konservative mærkesager. Han var en moderne tilhænger af de klassiske konservative værdier som Gud, konge og fædreland. I hans verden var der tale om langtidsholdbare begreber, som ikke går af mode. Kristendommen, historien og det nationale kan godt eksistere i en moderne kontekst. Han kæmpede for konservativ politik, og han gik ikke af vejen for hårde politiske nærkampe. Billedet af ham vil nemlig blive for endimensionelt, hvis man tror, at han kun havde en blød side. Når de politiske drøftelser var på vej mod at ende i fastlåste positioner, så kunne Søren løse op for dem med sin humor. Han var også typen, der kunne grine af sig selv – en god egenskab, når man er i politik.

Som kollegaer skal vi nu vænne os til en hverdag, hvor vi ikke længere møder hans smilende ansigt og hører hans hjertelige latter.

Kl. 13:00

Folketinget bliver mere stille uden ham, også lidt kedeligere, kan man sige.

Lige nu er Søren Papes forældre, familie og nærmeste kollegaer ramt af dyb sorg. Jeg håber, at de med tiden kan søge bare en lille smule trøst i den taknemlighed og varme, som går igen hos alle dem, der mindes ham i disse dage. Han var helt sin egen og vil blive husket som en ener.

Jeg vil bede Folketingets medlemmer rejse sig i respekt for Søren Pape og holde 1 minuts stilhed og forblive stående, indtil buketterne ved Søren Papes plads er båret ud af salen og sangen er færdig.

(Medlemmerne påhørte formandens mindeord og holdt derefter stående 1 minuts stilhed).

Tak for det. Nu vil operasanger Jens-Christian Wandt synge for på sangen »Du kom med alt det, der var dig«. Det var en sang, der også blev sunget ved Søren Papes bisættelse i Viborg Domkirke i lørdags. Værsgo, Jens-Christian Wandt.

(Efterfølgende sang medlemmer og tilhørere »Forelskelses-sang«/»Du kom med alt det, der var dig«, hvor operasanger Jens-Christian Wandt sang for. Til slut blev blomster fra Søren Pape Poulsens stol båret ud).

Mødet er udsat til kl. 14.

Mødet er udsat. (Kl. 13:09).

Kl. 14:00

Meddelelser fra formanden

Formanden (Søren Gade):

Mødet er genoptaget.

Fra medlem af Folketinget Morten Dahlin (V), der har haft orlov, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 11. marts 2024 atter kan give møde i Tinget.

Ken Kristensens (V) hverv som midlertidigt medlem af Folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

I dag er der følgende anmeldelse:

Flemming Møller Mortensen (S), Louise Elholm (V), Karsten Hønge (SF), Carsten Bach (LA), Nanna W. Gotfredsen (M), Kenneth Fredslund Petersen (DD), Tina Cartey Hansen (KF), Jette Gottlieb (EL), Christian Friis Bach (RV), Alex Ahrendtsen (DF), Helene Liliendahl Brydensholt (ALT), Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU), Aaja Chemnitz (IA), Anna Falkenberg (SP) og Sjúrdur Skaale (JF) m.fl.:

Forespørgsel nr. F 26 (Hvad kan statsministeren oplyse om rigsfællesskabets muligheder og udfordringer?).

Titlen på den anmeldte sag vil fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

Det første punkt på dagsordenen er:

Kl. 14:02

1) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse:

Godkendelse af stedfortræder som midlertidigt medlem af Folketinget for

Kl. 14:00

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Fra Udvalget til Valgs Prøvelse har jeg modtaget indstilling om, at Dina Raabjerg godkendes som ordinært medlem af Folketinget fra og med den 3. marts 2024, efter at Søren Pape Poulsen den 2. marts 2024 afgik ved døden.

Er der nogen, der ønsker ordet?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 14:01

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om udvalgets indstilling. Afstemningen starter.
Afstemningen slutter.

Udvalgets indstilling er enstemmigt vedtaget med 109 stemmer.

[For stemte 109 (S, V, SF, LA, M, DD, KF, EL, RV, DF, ALT, Kim Edberg Andersen (UFG), Lars Boje Mathiesen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), imod stemte 0, hverken for eller imod stemte 0.]

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 9:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod flagning med fremmede nationers flag.

Af Søren Espersen (DD) m.fl.

(Fremsættelse 04.10.2023. 1. behandling 11.01.2024. Betænkning 22.02.2024).

Kl. 14:01

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingen drejer sig i første omgang om det stillede ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen om ændringsforslaget afsluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 14:02

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Ønskes afstemning om ændringsforslag nr. 1 af et mindretal (DD), tiltrådt af et flertal (S, V, M, KF, DF og SP)?

Det er vedtaget.

SP står for Sambandsflokkurin .

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingen drejer sig derefter om forslaget som helhed.

Ønsker nogen at udtale sig om forslaget?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 14:02

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om forslagets endelige vedtagelse, og afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 80 (S, V, M, DD, KF, DF, Kim Edberg Andersen (UFG), Lars Boje Mathiesen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), imod stemte 30 (SF, LA, EL, RV og ALT), hverken for eller imod stemte 0.

Forslaget til folketingsbeslutning er vedtaget og vil nu blive sendt til justitsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 19:

Forslag til folketingsbeslutning om politiets og domstolenes journalisering af og oplysning om signalement.

Af Mikkel Bjørn (DF) m.fl.

(Fremsættelse 12.10.2023. 1. behandling 16.01.2024. Betænkning 22.02.2024).

Kl. 14:03

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 14:03

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om forslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 8 (DF, Lars Boje Mathiesen (UFG), 2 DD (ved en fejl) og 1 KF (ved en fejl)), imod stemte 101 (S, V, SF, LA, M, DD, KF, EL, RV, ALT, Kim Edberg Andersen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 0.

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Kl. 14:05

Det næste punkt på dagsordenen er:

**4) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 26:
Forslag til folketingsbeslutning om hårdere straffe for person-
farlig kriminalitet.**

Af Mikkel Bjørn (DF) m.fl.

(Fremsættelse 03.11.2023. 1. behandling 20.02.2024. Betænkning 29.02.2024).

Kl. 14:04

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 14:04

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om forslagens endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 21 (DD, KF, DF, Kim Edberg Andersen (UFG) og Lars Boje Mathiesen (UFG)), imod stemte 87 (S, V, SF, LA, M, EL, RV, ALT og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 0.

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

**5) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 92:
Forslag til folketingsbeslutning om permanent og teknologisk
intelligent grænsekontrol ved de danske grænser.**

Af Mikkel Bjørn (DF) m.fl.

(Fremsættelse 05.12.2023. 1. behandling 20.02.2024. Betænkning 29.02.2024).

Kl. 14:04

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om forslagens endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 21 (DD, KF, DF, Kim Edberg Andersen (UFG) og Lars Boje Mathiesen (UFG)), imod stemte 89 (S, V, SF, LA, M, EL, RV, ALT og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 0.

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

**6) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 97:
Forslag til folketingsbeslutning om at tilføje Gaza til listen over
konfliktområder, hvor der er forbud mod indrejse og ophold.**

Af Mikkel Bjørn (DF) m.fl.

(Fremsættelse 19.12.2023. 1. behandling 20.02.2024. Betænkning 29.02.2024).

Kl. 14:05

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 14:05

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om forslagens endelige vedtagelse, og afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 14 (DD, DF og Kim Edberg Andersen (UFG)), imod stemte 96 (S, V, SF, LA, M, KF, EL, RV, ALT, Lars Boje Mathiesen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 0.

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

7) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 75:

Forslag til folketingsbeslutning om et frit skolevalg for alle.

Af Lise Bertelsen (KF) m.fl.

(Fremsættelse 15.11.2023. 1. behandling 17.01.2024. Betænkning 29.02.2024).

Kl. 14:06

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 14:06

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om forslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 20 (DD, KF, DF og Kim Edberg Andersen (UFG)), imod stemte 84 (S, V, SF, LA, M, EL, ALT og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 5 (RV og Lars Boje Mathiesen (UFG)).

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

8) 2. behandling af lovforslag nr. L 99:

Forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 2023.

Af finansministeren (Nicolai Wammen).

(Fremsættelse 31.01.2024. 1. behandling 08.02.2024. Betænkning 29.02.2024).

Kl. 14:06

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Så holder jeg en kort pause og beder dem, der ikke skal deltage i de kommende forhandlinger, om at forlade salen.

Så må jeg bede om ro i salen, og så fortsætter vi til det næste punkt på dagsordenen.

Det næste punkt på dagsordenen er:

9) 2. behandling af lovforslag nr. L 90:

Forslag til lov om ændring af miljøskadeloven, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love. (Præcisering af kredsen af personer, der kan anmode myndighederne om at træffe foranstaltninger m.v. efter miljøskadereglerne og klage over afgørelser herom).

Af miljøministeren (Magnus Heunicke).

(Fremsættelse 14.12.2023. 1. behandling 09.01.2024. Betænkning 21.02.2024).

Kl. 14:08

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling, og hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

10) 2. behandling af lovforslag nr. L 91:

Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse. (Selektiv nedrivning af visse byggerier).

Af miljøministeren (Magnus Heunicke).

(Fremsættelse 14.12.2023. 1. behandling 09.01.2024. Betænkning 21.02.2024).

Kl. 14:08

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 14:08

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Ønskes afstemning om ændringsforslag nr. 1 og 2, tiltrådt af udvalget?

De er vedtaget.

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling, og hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

11) 2. behandling af lovforslag nr. L 98:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine, og lov om Udbetaling Danmark. (Tilskud til forsørgelse af børn, der forsørges af andre end forældrene, og sidestilling af gifte, men praktisk set enlige, forsørgere med reelt enlige i forhold til forsørgelsesydelse m.v.).

Af udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek).
(Fremsættelse 23.01.2024. 1. behandling 31.01.2024. Betænkning 27.02.2024).

Kl. 14:09

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling, og hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

12) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 106:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af en forsøgsordning med en Danmarksbillet til kollektiv transport.

Af Pelle Dragsted (EL) m.fl.
(Fremsættelse 30.01.2024).

Kl. 14:10

Formanden (Søren Gade):

Jeg giver nu ordet til ordføreren for forslagsstillerne, fru Jette Gottlieb fra Enhedslisten, for at give en begrundelse for forslaget. Værsgo.

Kl. 14:10

Begrundelse

(Ordfører for forslagsstillerne)

Jette Gottlieb (EL):

Tak. Vi står over for et nødvendigt sporskifte, altså sådan helt bogstaveligt. Vores transportsektor står for rundt regnet en tredjedel af CO₂-udslippet og en voldsom del af støjen og trængslen. Vi har haft en del debatter om kollektiv transport, i takt med at klimadebatten er blevet mere påtrængende. Som jeg husker det, har ingen partiers ordførere ytret sig mod den kollektive transport, tværtimod har langt de fleste gjort sig til aktive talspersoner for en styrket kollektiv transport. Men der sker ikke rigtig noget.

Vi står lidt med en hønen eller ægget-diskussion, for efter coronanedgangen i passagermængden i den kollektive transport er et af hovedargumenterne: Jamen det kan jo ikke rigtig løbe rundt, når der ikke er flere passagerer, så vi er nødt til at hæve priserne. Det er så med det selvfølgelig resultat, at endnu flere smutter fra den kollektive transport.

Nu prøver vi som et forsøg at vende bøtten; vi beder regeringen om at lave et forsøg, der varer et år, og som gør transporten billigere

for den enkelte ved simpelt hen at indføre en såkaldt danmarksbillet – det er et ord, vi har taget fra det tyske forsøg med at lave det samme – som gør den lange transport billig en gang for alle. Man får en billet, som dækker hele landet for en lang periode, og så har man mulighed for at transportere sig. Så vil der med det samme være nogle modargumenter, der hedder: Jamen vi skal jo ikke hive folk ned af cyklerne. Nej, det er fuldstændig rigtigt; det er ikke idéen. Derfor er det heller ikke vores forslag, at det kommer til at gælde den lokale transport i storbyerne.

Men vores forslag går på, at der skal ske noget dramatisk for at vende den udvikling, som ligner en naturlov, men som er en menneskeskabt lov. Det er sådan, at en tredjedel af Danmarks befolkning ikke selv har noget valg. Det gælder f.eks. alle dem under 18 år; de kan ikke bare vælge at tage en dyt og køre derhen, hvor de skal. De er fuldstændig afhængige af, at der findes en kollektiv transport. Det samme gælder mange ældre, som måske ikke føler sig helt trygge ved at køre på ukendte veje i de transportmidler, de engang har kunnet betjene. Så gælder det alle dem, der ikke har råd til en bil – det er også mange. Og så gælder det dem, der af klimamæssige grunde faktisk ikke ønsker at betjene sig af individuel transport. For alle er jo faktisk enige om, at selvfølgelig er den individuelle transport mere udledende både af CO₂, men også i forhold til støj og trængsel og alle de ting, end den kollektive er. Så derfor er vi i en situation, hvor der skal ske et eller andet dramatisk for at vende tilbage til muligheden for at drive en kollektiv transport.

Der bliver også sagt: Jamen det er jo ikke rentabelt. Nej, det er ikke alle velfærdsgoder, der en til en er rentable i den enkelte situation, men den kollektive transport er altså et velfærdsgode, og derfor er det en del af vores velfærdssamfund, at man tilbyder en form for umiddelbar transport for alle befolkningsgrupper. Og det er det, vi lægger op til med det her forslag. Det er et forsøg, og vi er helt klar til at diskutere andre former end den, vi lige præcis har foreslået.

Kl. 14:13

Formanden (Søren Gade):

Vi siger tak til ordføreren for forslagsstillerne, fru Jette Gottlieb fra Enhedslisten.

Forhandlingen er åbnet. Den første, jeg byder velkommen til, er transportministeren.

Kl. 14:13

Forhandling

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Tak for det, formand, og tak for ordet. Vi behandler, som fru Jette Gottlieb nævnte, B 106, der vil pålægge regeringen at fremsætte et lovforslag om indførelse af en danmarksbillet til 399 kr. på forsøgsbasis af 1 års varighed. En danmarksbillet til 399 kr. kan helt sikkert lyde tillokkende, men jeg mener, vi skal passe på med at indføre flere hovsaløsninger i den kollektive transport. Jeg tror på, at vi skal et spadestik dybere for at løse de udfordringer, vi har i den kollektive transport, og for at sikre borgerne et attraktivt tilbud, der også er fremtidssikret. Det gælder også ændringerne af takststrukturen, som er det, Enhedslisten foreslår med beslutningsforslaget. Regeringen kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget.

Regeringen har som bekendt til gengæld nedsat et ekspertudvalg, der har til opgave at finde løsninger på udfordringerne i den kollektive transport. Ekspertudvalget skal både komme med forslag til indretning af den kollektive transport til konkrete mobilitetsløsninger og skal komme med forslag til nye takststrukturer, og det arbejde bør vi naturligvis afvente. Enhedslisten fremhæver så selv Tyskland som forbillede, mens andre peger på andre lande. Jeg vil af samme grund opfordre til, at vi slår koldt vand i blodet, inden vi tager og lægger

os fast på løsninger fra andre lande, som ikke nødvendigvis passer ind i den kollektive transport i Danmark. Det betyder ikke, at vi ikke vil lade os inspirere af andre lande. Ekspertudvalget er netop også blevet bedt om at lade sig inspirere af internationale erfaringer.

Så kan der siges meget om trængsel, og der kan siges meget om klima. Fru Jette Gottlieb nævnte klima som et vigtigt argument for forslagsstilleren, og der kan jeg bare oplyse, at DTU jo har lavet klimaberegninger på, hvad effekten ville være, hvis man gjorde den kollektive transport fuldstændig gratis, og der var effekten en meget begrænset CO₂-reduktion på 0,3 mio. t. Derfor ville danmarksbilletten, hvis det var af klimamæssige årsager, her og nu have en marginal effekt.

Men selv om regeringen ikke kan tilslutte sig forslaget, ser jeg med positivt sind på, at Enhedslisten ligesom jeg selv vil gøre noget for den kollektive transport. Det samler os ved et godt udgangspunkt, fordi vi deler det samme engagement i, at der skal løsninger til. Regeringen ser dog anderledes end Enhedslisten på tilgangen til problemet, og regeringen vil derfor opfordre til, at vi træder et skridt tilbage, undgår at lave hovsaløsninger og til gengæld laver grundige overvejelser, inden vi træffer de beslutninger, forhåbentlig på baggrund af et oplæg fra ekspertudvalget, som kan samle Folketinget. Tak for ordet.

Kl. 14:17

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning fra fru Jette Gottlieb, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 14:17

Jette Gottlieb (EL):

Jamen jeg kan sagtens forstå nedsættelsen af et ekspertudvalg, og jeg synes også, at det er godt at gøre det, men det må ikke være handlingslamende. Jeg kunne jo bare tillade mig at spørge: Undskyld, hvorfor kunne man så uden at vente på ekspertudvalget tillade sig at hæve priserne med gennemsnitligt 10 pct. ekstraordinært? Ja, det var, fordi priserne var steget. Men set i en transportlogisk sammenhæng giver det jo ingen mening. Der burde man så også have ventet, til ekspertudvalget havde udtalt sig, før man hævdede priserne så drastisk.

Kl. 14:17

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 14:17

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Jamen priserne blev jo hævet på grund af lov om takststrukturer, som Enhedslisten altid har bakket op om. Så det var det, der lå til grund for det. Det var ikke noget ekstraordinært, det var bare den lov, der er for takster. Til gengæld gik regeringen ind og kompenserede med både kontantsum, men også en lånepulje, som skulle afbøde konsekvenserne af de ekstraordinært høje prisstigninger, der var på grund af høj inflation og løn- og prisfremskrivninger. Så det er rigtigt, at det var ekstraordinært højt i år, men det er jo noget, som bliver vedtaget ved lov, og det er netop også noget af det, som ekspertudvalget kan gå ind og kigge på. Så det er bare endnu et eksempel på, at det er meget bredt, hvad vi har af udfordringer. Nogle steder kan det være prisen, der skal være en begrænsning, takst sammensætningen, mens der andre steder slet ikke er kollektiv transport, og derfor er det vigtigt, at vi får taget fat om nældens rod i det her spørgsmål.

Kl. 14:18

Formanden (Søren Gade):

Fru Jette Gottlieb for den anden korte bemærkning.

Kl. 14:18

Jette Gottlieb (EL):

Det er lige flot nok at sige, at det er en del af aftalen, at den skulle stige så meget. Det var det jo ikke. Det var ekstraordinært. I den lov har man et loft over, hvor meget den stiger, og det plejer at ligge på 3½ pct. Så det var lige flot nok. Men ellers vil jeg sige, det er rigtigt, at vi snakker om regularitet, at vi snakker om hyppighed, at vi snakker om overholdelse af køreplaner; vi snakker om al kvalitet i forbindelse med den kollektive transport. Det her forslag er lige et forsøg på at komme ind og få et mål på, hvor meget man kan få ud af at lave det. Vi går ikke ind og siger, at vi vil have kollektiv transport gratis; vi foreslår, at man afprøver sådan en billet i en kort periode, så man har noget materiale.

Kl. 14:19

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 14:19

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Jeg ved ikke lige, om vi skal bruge tid på at diskutere, hvordan vores takster bliver fastsat. De er blevet fastsat, fuldstændig ligesom de er blevet fastsat alle de tidligere år, og der har ikke været nogen fast takststigning. Så loven angiver, hvor meget man maks. kan hæve priserne i trafikskaberne ud fra bestemte forudsætninger inden for løn- og prisfremskrivning og inflation.

I forhold til erfaringer skal vi netop høste erfaringerne fra Tyskland. Nogle peger imod Tyskland og synes, det er en god idé, men det har også givet os nogle udfordringer, og det skal vi også holde os for øje. Andre peger mod Skåne. Men lad os nu høre, hvad ekspertpanelet kommer frem til af anbefalinger, inden vi træffer en beslutning.

Kl. 14:20

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Så vi tager nu fat på rækken af ordførere. Den første, jeg byder velkommen til, er hr. Thomas Jensen fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 14:20

(Ordfører)

Thomas Jensen (S):

Tak, formand. Tak til Enhedslisten for at rejse debatten om den kollektive transport. Socialdemokratiet mener, at den kan og også skal blive bedre, end den er i dag, og derfor har vi også som noget af det første i den her valgperiode nedsat en ekspertgruppe til at undersøge og komme med forslag til, hvad vi kan gøre for at styrke den kollektive transport, herunder at se på takststrukturen for den kollektive transport. Vi forventer at få ekspertudvalgets forslag senere på året, og så kan vi jo starte de politiske forhandlinger derefter.

Enhedslisten vil med forslaget indføre en 1-årig forsøgsordning med en såkaldt danmarksbillet til kollektiv transport, som skal give adgang til alle kollektive busser og tog, undtagen bybusser, metroer og letbaner, i Danmark, og det skal være for 399 kr. pr. måned. Enhedslisten mener, at ordningen vil gavne klimaet og mindske trængslen i trafikken. Det er det, forslaget indeholder.

Hvad indeholder forslaget så ikke? Jamen forslaget indeholder ikke flere kollektive afgang eller flere kollektive ruter, og dermed er der ikke mere kollektiv transport rundtomkring i landet. Så har vi også noget i Danmark, som der er rigtig mange danskere der nyder godt af, nemlig det, der er et såkaldt offpeakinstrument, og som mange danskere elsker, og det er det, der også hedder orangebilletter, og det må også formodes at forsvinde med det her forslag, fordi det her er en generel tænkning. Så det er også det, vi skal huske at have

med, nemlig at der også er noget, der forsvinder med det her, og noget, der ikke er med i Enhedslistens forslag.

Spørgsmålet er så, om Enhedslistens forhåbninger om en klimaeffekt og mindre trængsel holder. Desværre – Enhedslistens forslag leverer ikke på formålet. Der vil ikke være den forventede klimagenvinst, og trængslen vil ikke falde væsentligt. Som ministeren også henviste til, lavede DTU i 2019 en beregning af den samfundsøkonomiske konsekvens ved at gøre den kollektive transport helt gratis, og det, der blev konkluderet, var, at den samlede transport med bil kun reduceres i meget begrænset omfang, og at det kun vil indebære en CO₂-besparelse på de her 0,3 mio. t årligt. Og set i lyset af at Enhedslisten vil afsætte 2,9 mia. kr. til finansiering af forslaget, vil det altså kun levere en CO₂-besparelse på de her 0,3 mio. t, og det vil så være til en pris på ca. 10.000 kr. pr. sparet ton.

Med danmarksbilletterne bliver det dog ikke helt gratis at rejse med kollektiv transport, så den forventede, i forvejen marginale klimamæssige effekt vil være endnu mindre, hvorfor prisen pr. sparet ton også vil være endnu højere. Således vurderes klimaeffekten af danmarksbilletterne at være marginal til en høj pris. Og som sagt viser DTU's beregninger, at reduktionen af biltrafikken vil være meget begrænset, og derfor vurderes trængselseffekten af danmarksbilletterne ligeledes at være begrænset.

Forslaget vil endvidere medføre en uforholdsmæssigt høj økonomisk byrde i form af billetindtægtsstab for trafikskaberne, og forslaget vil føre til flere fritidsrejser på populære rejsetidspunkter og dermed trængsel i den kollektive transport, da prisinstrumenter som f.eks. orangebilletter, som jeg har nævnt, vil forsvinde. Endelig vil forslaget kollidere med ekspertudvalgets igangværende arbejde, hvor anbefalinger om en ny takststruktur bl.a. er et af de output, som vi har bedt ekspertudvalget om at komme med.

Så tror jeg også, at vi skal se på, at den tyske model jo ikke er blevet evalueret endnu. Den er jo relativt ny – den er fra maj 2023 – og allerede nu begynder vi også netop at høre om det her med meget trængsel, og at der f.eks. nogle steder er så meget trængsel på de populære tidspunkter, at man ikke kan få cyklen med, og det er jo sådan nogle negative effekter, vi gerne skulle undgå, og derfor handler det også om, at vi får lavet de tiltag, vi kan, på en god og velovervejet måde.

Det er jo derfor, at vi fra regeringens side har nedsat ekspertudvalget til at finde langsigtede, holdbare løsninger for den kollektive transport. Og derfor har vi ikke brug for løsninger som den fra Enhedslisten, som umiddelbart lyder godt, men som ikke leverer på de udfordringer, danskerne oplever. Vi skal finde løsninger, som kan understøtte mobiliteten i hele landet og ikke kun der, hvor man i forvejen har masser af tog og busser.

Ud fra de her betragtninger vil Enhedslistens forslag om en danmarksbillet desværre ikke sende alle bilister over i den kollektive transport, og derfor falder trængslen ikke nævneværdigt, og klimaeffekten vil være meget lav til en høj pris. Pengene kan bruges et andet sted til at få en bedre klimaeffekt. Endelig giver Enhedslistens forslag ikke mere kollektiv mobilitet for de danskere, der har mistet den lokale busrute eller nogle afgangene andre steder i landet. Derfor afventer Socialdemokraterne ekspertudvalgets anbefalinger med henblik på at skabe bedre mobilitetsmuligheder for borgere rundtomkring i landet.

Kl. 14:25

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning fra fru Jette Gottlieb fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 14:25

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil bare spørge, om Socialdemokratiet har andre politiske tiltag til styrkelse af den kollektive transport ud over at vente på ekspertudvalget. Har Socialdemokratiet nogle foretrukne midler til at styrke den kollektive transport?

Kl. 14:25

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 14:25

Thomas Jensen (S):

Ja, vi har jo bl.a. på den nuværende finanslov og de næste finanslove afsat 100 mio. kr. til den kollektive transport, og hvis vi kigger tilbage til før den her valgperiode, satte vi også et betragteligt beløb af til at hjælpe den kollektive transport, dengang prisstigningerne var meget høje. Så på den måde har vi løbende set på, hvad problemerne for trafikskaberne og den kollektive transport er, og så har vi imødekommet det på årets finanslove.

Derudover mener jeg også, at det med den veludbyggede offentlige transport, vi har haft i Danmark, som nu desværre i nogle områder af landet skrumper, er vigtigt, at vi får analyseret det til bunds, og det er derfor, vi har sat ekspertudvalget til at komme med anbefalinger til os. Jeg er helt sikker på, at de gamle løsninger ikke længere duer. Vi skal ikke have tomme rutebiler til at køre rundt for skatteborgernes penge. Vi skal se på, hvordan vi kan finde nye måder at hjælpe folk, der har et mobilitetsbehov, med at komme frem til det, de skal. Og her er det særdeles vigtigt for os i Socialdemokratiet og regeringen, at de unge uddannelsessøgende skal kunne komme frem til deres uddannelsesinstitutioner

Kl. 14:26

Formanden (Søren Gade):
Fru Jette Gottlieb.

Kl. 14:26

Jette Gottlieb (EL):

Det er jo et ædelt formål. Jeg synes, det er godt at sikre, at de uddannelsessøgende kan komme af sted. Det kommer der andre forslag om, og det ved Socialdemokratiet jo også godt. Der er det at sige om det, at det her jo ikke er det eneste forslag, Enhedslisten har fremsat, og derfor skal vi egentlig kun diskutere det her i dag. Men jeg synes, det er vigtigt, at vi siger, at prisen er en afgørende faktor for, om folk går ud og starter bilen, eller om de ikke gør – eller om de køber en bil.

Kl. 14:27

Formanden (Søren Gade):
Hr. Thomas Jensen.

Kl. 14:27

Thomas Jensen (S):

Ja, prisen spiller en rolle – det er der slet ikke nogen tvivl om – men det gør komfort og regularitet også. Det er der mange forskellige forhold der gør.

Vi må også bare erkende, hvordan udviklingen har været de seneste år. Under corona bad vi folk om ikke at være tæt på hinanden i den kollektive transport, og folk, der havde et mobilitetsbehov, gik ud og købte en billig bil, og de folk har jo stadig væk bilen, og derfor vil det ikke være økonomisk fordelagtigt for dem at stå på bussen. På grund af den udvikling er der jo busser, der kører tomme rundt, og buslinjer, der er blevet nedlagt, og det skal vi prøve at se om vi kan få løst med de anbefalinger, som ekspertudvalget kommer med.

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Thomas Jensen fra Socialdemokratiet. Jeg byder nu velkommen til hr. Peter Juel-Jensen fra Venstre.

Kl. 14:28

vi kan se i den kollektive trafik, og jeg glæder mig til at se, hvilke løsninger de kommer med, for jeg tror, at der kommer nogle rigtig spændende ting.

Kl. 14:31

(Ordfører)

Peter Juel-Jensen (V):

Tak for det, formand. Det er jo et meget sympatisk forslag fra Enhedslisten, og jeg vil gerne takke for at rejse den her debat. Der er jo ingen tvivl om, at vi skal investere alt det, vi kan, og gøre vores kollektive trafik så attraktiv som overhovedet muligt af mange grunde. Men i Venstre vil vi gerne afvente anbefalingerne fra ekspertudvalget.

Jeg er enig med ordføreren for Enhedslisten i, at pris er en væsentlig faktor, men det er regularitet, komfort og service altså også. Og så handler det altså også om, at vi ikke blot skal have mere af det samme. Vi skal også sikre os, at vi bruger vores kollektive transport til at binde hele landet sammen. Derfor har vi brug for noget af det, som ekspertudvalget i Venstres øjne kan levere, og det er samtenkning, udvikling og sammenhæng. Forslaget her fra Enhedslisten fokuserer kun på prisen, og det vil så sige, at det kun fokuserer på der, hvor man allerede i dag har en veludbygget kollektiv trafik. Der er dele af landet, hvor den ikke er så veludbygget, og hvor den ikke er så samtenkt, som den burde være.

Så i Venstre vil vi gerne vente på, at vi har anbefalingerne fra ekspertudvalget, og derfor kan vi ikke støtte det her forslag.

Kl. 14:28

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Peter Juel-Jensen fra Venstre, og jeg byder nu velkommen til fru Astrid Carøe fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 14:31

(Ordfører)

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Jeg har fået lov at være vikar på transportområdet i dag, fordi vores ordfører Sofie Lippert ikke kunne være her. Først og fremmest vil vi i SF gerne sige tak til Enhedslisten for at fremsætte et forslag, der vil kunne få flere danskere til at tage den kollektive transport. For det er vigtigt, at vi bliver ved med at forbedre den kollektive transport, både af hensyn til klimaet og til trængslen på vejen i myldretiden. Med de historisk høje prisstigninger fra januar er det vigtigt at kigge på alternative måder at sænke prisen på og få flere til at tage det offentlige på, for det skal ikke være billigere at tage bilen end at pendle til og fra arbejde i tog. Det mener vi i SF er uforsvarligt, både økonomisk og klimamæssigt.

Overordnet set er tanken om en danmarksbillet god. Den sikrer, at dem, der har kørt i tog en gang i en måned oftere også vil vælge toget anden, tredje og fjerde gang, og den er gennemskuelig og giver nemt et overblik over ens transportudgifter. Men om 399 kr. er den rigtige pris, er vi i tvivl om, især når det forventede finansieringsbehov for forslaget bliver så højt, som det gør. Ønsket om at øge tilslutningen til den kollektive transport gennem prissænkninger er dog i den grad noget, vi deler.

Vi i SF har selv foreslået en udvidelse af ungdomskortet, der gør det muligt, at alle unge under 26 år kan slippe billigere, når de skal med bussen. Generelt er vi åbne for at se på forskellige tiltag, som kan få prisen på den kollektive transport ned. Her har vi særlig fokus på grupper i samfundet, som rammes hårdt af de høje priser, f.eks. studerende, pensionister og lavindkomstgrupper, som i høj grad er afhængige af den offentlige transport. At anvende 2,9 mia. kr. fra råderummet på en 1-årig forsøgsordning, vi ikke kender effekten af, synes vi dog er for voldsomt. Det er penge, der ikke kan anvendes til initiativer, der kan forbedre velfærden, eller grønne tiltag, og det er penge, som potentielt kunne give langt større effekter for klimaet og den kollektive transport ved at blive brugt anderledes.

I SF er vi glade for forslaget, som Enhedslisten er kommet med, fordi det kan lede til spændende diskussioner om, hvordan vi kan få flere til at vælge den kollektive transport til. Men på grund af den manglende finansiering og det høje beløb kan SF dog desværre ikke stemme for forslaget, hvis det skulle komme til afstemning. Vi håber, at vi i udvalgsbehandlingen kan se på mindre drastiske modeller, som vil være billigere og mere tilgængelige at gennemføre. Tak.

Kl. 14:33

Formanden (Søren Gade):

Tak. Der er en enkelt kort bemærkning fra fru Jette Gottlieb fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 14:29

Kl. 14:29

Jette Gottlieb (EL):

Tak. Jeg har straks noteret mig, at Venstre synes, at det er et sympatisk forslag, og det er jo rigtigt, at det koncentrerer sig om én ting, og det er ét forsøg på at skaffe os materiale til at muliggøre nogle langsigtede og overordnede helhedsbetragtninger. Det er jo det, jeg synes er vigtigt, nemlig at Folketinget får en mulighed for at træffe en beslutning på et kvalificeret grundlag.

Jeg kan godt forstå, at man siger, at man nu har nedsat et ekspertudvalg, og at man så vil vente, til det er kommet med sine resultater, men udvalget har jo ikke nogen praktiske ting at bygge videre på, når det kommer med sit udspil, så derfor er det en måde at sikre, at man har en eller anden form for praktisk grundlag for, hvad et sådant forslag ville betyde, på. Og der ville jeg spørge, om Venstre har nogle bedre forslag end det.

Kl. 14:30

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 14:30

Peter Juel-Jensen (V):

Jeg har en hel blok fuld. Men den vil jeg ikke dele ud offentligt endnu. Når man beder nogen om at tænke nogle tanker, synes jeg også, at man skal have det der armslængdeprincip og så lige vente at se, hvad de nu kommer med, inden man går ud og prioriterer nogle ting politisk eller sætter nogle ting før nogle andre, for så kan man være med til at kortslutte hele det store arbejde, som ekspertudvalget er sat i verden for at lave. Men jeg synes, at det kommissorium, der ligger fra ekspertudvalget, imødegår mange af de udfordringer, som

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Astrid Carøe fra Socialistisk Folkeparti. Jeg byder nu velkommen til hr. Jens Meilvang fra Liberal Alliance.

Kl. 14:33

(Ordfører)

Jens Meilvang (LA):

Tak for det til formanden. Og tak til Enhedslisten for at fremsætte det her forslag. Jeg kan dog starte med at røbe, at Liberal Alliance ikke kan støtte forslaget. Jeg vil prøve at komme med lidt argumen-

ter for, hvorfor vi ikke kan det. Det er nogle argumenter, som ikke er blevet nævnt i dag, og det vil jeg så gøre nu.

Vi tænker, at man skal se lidt mere nuanceret på det her problem. Specielt er jeg utrolig bange for, at folk på de mellemlange og korte strækninger vil konvertere til kollektiv transport, hvor de i dag cykler eller går. Jeg har jo godt læst, at metroer, letbaner osv. ikke er en del af det her, men der er altså også mange, der med det her vil kunne tage regionaltoget til en billigere pris og så lade cyklen stå fremadrettet. Så jeg tror, vi skal blive mere nuancerede, når vi skal lave sådan en billet som det her.

Samtidig har jeg det også sådan, at hvis vi skal bruge så mange penge på den kollektive transport, bliver vi også nødt til at se på privatbilismen. Jeg tror, privatbilismen kommer til at løse en stor del af de problematikker, vi har i dag, specielt ude i landdistrikterne. Det er sådan, at jeg heller ikke tror på, som jeg tror Socialdemokratiet nævnte før, at vi får alle de her blå busser tilbage, som vi havde for 30 år siden.

Der er simpelt hen for meget rigdom i Danmark, og der er for mange, der har en bil, til at det nogen sinde vil kunne betale sig at få den kollektive transport, som vi kendte for nogle årtier siden. Derfor er det meget vigtigt for Liberal Alliance, at finder vi penge til den kollektive transport, så vil vi også skulle kigge på privatbilismen, bl.a. sådan noget som at sænke bundfradraget på samkørsel. Det tænker vi måske kunne være en god idé.

Finansieringen er vi heller ikke så vilde med. Det er jo sådan, at i regeringens 2030-plan skal restråderummet gå til at forbedre velfærden, når nu der er givet nogle af pengene til skattelettelser. Resten skal gå til at forbedre velfærden i Danmark, og jeg kunne egentlig godt tænke mig at spørge Enhedslisten, hvor det er, man kan tage ca. 3 mia. kr. fra, altså hvilke velfærdsområder det er, man kan tage dem fra, uden at det får konsekvenser.

Så vil jeg også sige, at det efter min opfattelse ikke kun er priser, der afholder folk fra at tage den kollektive transport i Danmark. Jeg får langt flere henvendelser fra folk, der er trætte af, at punktligheden ikke er til stede i den offentlige transport. Det, at man ikke kan stole på at kunne tage et DSB-tog, hvis man skal til et vigtigt møde, tror jeg sådan set er langt mere vigtigt at få arbejdet med, altså punktlighed frem for kun at få sænket priserne. Det er noget, vi i Liberal Alliance har været utrolig optagede af, og vi tror sådan set på, at det skal ske via flere udbud i den kollektive transport, herunder DSB. Vi tror på, at vi skal til at konkurrere om bedre punktlighed og ikke kun bedre priser.

Det var så nogle af mine argumenter for, at vi ikke kan støtte jeres forslag, men tak.

Kl. 14:36

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning fra fru Jette Gottlieb, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 14:36

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil lige spørge, om Liberal Alliance er opmærksom på, at i de sidste 15 år er priserne på den kollektive transport steget med ca. 40 pct. og på de individuelle transportformer med ca. 20 pct. Det er ikke noget, der sker i et tomrum. Det er jo noget, der sker som følge af beslutninger, vi træffer herinde. Det betyder, at vi i de sidste 15 år har medvirket aktivt til at fremme bilismen og svække den kollektive transport. Er ordføreren opmærksom på den faktor?

Kl. 14:37

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Jens Meilvang (LA):

Ja, det er jeg meget, og det er også det, jeg siger. I dag er det jo næsten hvermandseje at have en bil. Specielt hvis du bor lidt uden for de større byer, er det simpelt hen en nødvendighed. Det er også derfor, vi synes, det er utrolig vigtigt, at vi får lavet nogle gode grunde til, at man arbejder med noget samkørsel.

Jeg tror bl.a. på det her med et højt bundfradrag for at tage naboen med ind til den nærmeste storby og tjene en skilling på det eller simpelt hen køre en form for taxakørsel ude på landet. Det tror jeg er vejen frem, og jeg tror i hvert fald, at det er en del af løsningen på det her og ikke kun at have lave priser på kollektiv transport, for som sagt tror jeg ikke på, at vi kan få kollektiv transport ud i hver flække i Danmark.

Kl. 14:37

Formanden (Søren Gade):

Fru Jette Gottlieb.

Kl. 14:37

Jette Gottlieb (EL):

Så var der spørgsmålet om finansieringen. Jeg synes, det var mere logisk, om man overflyttede den finansiering, der kunne komme fra de øvrige transportformer, til den kollektive transport. Eksempelvis ville det være yderst logisk, hvis noget af provenuet fra den flyafgift, som vi har været med til at indføre, indgik til at fremme anden kollektiv transport, og det foreslog vi jo også, men det kunne ikke lade sig gøre. Det skulle i stedet bruges til en ældrecheck. Så derfor er finansieringsdiskussion jo meget bredere og meget mere vidtgående end det, vi kan nå at gøre her.

Kl. 14:38

Formanden (Søren Gade):

Hr. Jens Meilvang.

Kl. 14:38

Jens Meilvang (LA):

Det er nemlig rigtigt, og grunden til, at vi så ikke var med til at indføre en flyafgift, var, at vi syntes, at de penge, man indkrævede i en flyafgift, skulle gå til grøn omstilling inden for flytransport, hvilket jo egentlig oprindeligt var idéen med en flyafgift. Så blev det lige pludselig sådan, at man også skulle bruge nogle penge til en ældrecheck; det var vi jo så ikke med til.

Kl. 14:38

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Jens Meilvang fra Liberal Alliance. Jeg byder nu velkommen til hr. Peter Have fra Moderaterne.

Kl. 14:39

(Ordfører)

Peter Have (M):

Tak for det, formand. Og tak til forslagsstillerne. Med B 106 ønsker forslagsstillerne at pålægge regeringen at fremsætte et lovforslag, der skal sikre en 1-årig forsøgsperiode, hvor vi skal indføre en danmarksbillet. I Tyskland har man indført en sådan billet, og det er herfra, forslagsstillerne har hentet inspiration.

Sidste år besøgte Transportudvalget Tyskland, og der fik vi mulighed for at diskutere tysklandsbilletten med det tyske transportudvalg. Her kunne vi konstatere, at tysklandsbilletten er en kæmpesucces, men desværre underfinansieret. Forslagsstillerne er også indstillet på, at danmarksbilletten er underfinansieret, og der foreslås, at der skal findes 2,9 mia. kr. i råderummet. Et af argumenterne fra forslagsstillerne er, at det skal formindske trængslen på de danske

veje. ADAC, som vel er Tysklands svar på FDM, har påvist, at der efter indførsel af tysklandsbilletten ikke er blevet mindre trængsel på de tyske motorveje, tværtimod er tendensen, at trængslen vil stige fremover på trods af tysklandsbilletten. Det forestiller jeg mig også vil ske i Danmark, selv om vi får indført en danmarksbillet.

I Moderaterne tror vi på, at det, der får folk til at tage toget, er bedre kvalitet, regelmæssige afgang, kortere rejsetid og øget punktlighed. Så selv om danmarksbilletten er en sympatisk tanke, kan Moderaterne ikke støtte forslaget.

Kl. 14:40

Formanden (Søren Gade):

Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Peter Have fra Moderaterne. Jeg byder nu velkommen til hr. Kenneth Fredslund Petersen fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 14:40

(Ordfører)

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Tak, formand. Først og fremmest tak til Enhedslisten for at fremsætte forslaget. Vi er i Danmarksdemokraterne enige i, at der er behov for at gøre den kollektive transport mere attraktiv og prisvenlig, ikke mindst i landdistrikterne. Desværre ser vi i dag, hvordan lokale busruter bliver nedlagt fra en kant af. Den udvikling skal vendes, hvilket vi ikke ser ske med dette forslag.

Fra vores side kan vi frygte, at en danmarksbillet bliver et offer for sin egen succes. Hvis det pludselig bliver ekstremt billigt at tage den kollektive transport generelt, vil der komme et massivt tryk på det eksisterende togmateriel, som slet ikke vil kunne klare det øgede antal passagerer. Og vi forudser, at det vil blive forværret på de tidspunkter, hvor der i dag er mest trængsel. Det vil selvfølgelig betyde en billigere pris for dem, der i dag bruger kollektiv transport, men også en ringere oplevelse for togpasagererne, som vægter den gode komfort højt. Desuden skal vi heller ikke være blinde for, at forslaget også vil medføre et tab i billetindtægter for DSB. Fra vores side er vi større tilhængere af, at der bliver tilbudt målrettede billige billetter, som spreder togpasagererne ud over hele døgnet. Det gør DSB allerede i dag med orangebilletterne, hvilket skaber mere trafik på de tidspunkter, hvor der er ledig kapacitet.

Vi mener ikke, at forslaget er den rette løsning i forhold til at sikre en bedre kollektiv transport i landdistrikterne. Det hjælper ikke at sætte en lav pris på en tur, der ikke køres. Derimod er der behov for en national mobilitetsplan, som skal understøtte transporten i landdistrikterne. Og vi går jo alle og venter på ekspertudvalgets resultater. Endelig er vi også skeptiske over for den anviste finansiering, som vi synes er meget ukonkret.

Med dette sagt kan Danmarksdemokraterne ikke støtte forslaget.

Kl. 14:42

Formanden (Søren Gade):

Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Kenneth Fredslund Petersen fra Danmarksdemokraterne. Jeg byder nu velkommen til hr. Niels Flemming Hansen fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 14:42

(Ordfører)

Niels Flemming Hansen (KF):

Tak for det, formand. Jeg sad dernede på min stol og tænkte: Er det nu, jeg skal gå op og bruge den der klassiske sætning med, at meget er sagt på nuværende tidspunkt? For det er det jo i virkeligheden.

Jeg tror, jeg vil holde mig til at sige, at vi jo har en ekspertgruppe, som kommer med forslag til efteråret, så vidt jeg husker. Det synes jeg vi skal vente på. Jeg synes sådan set, at forslaget er sympatisk, og jeg kan egentlig godt lide tanken om, at man siger, at man

betaler én pris. I forhold til hvad det her skal koste, synes jeg måske jeg har hørt mange priser igennem nogle år som transportordfører. Den sidste, jeg husker, var 1,2 mia. kr., men det var så også noget med, at man skulle betale en anden pris, hvis man skulle over Storebælt, end hvis man ikke skulle over Storebælt. Der er ikke nogen, der har nævnt for mig, hvordan man, hvis det her er så god en idé, så modregner det i forhold til de her bilister, som holder i kø for 26 mia. kr. om året. Jeg har ikke lige hørt, hvor meget man så tænker at man kan trække fra de 2,9 mia. kr., som I arbejder med.

Så jeg synes sådan set, at vi skal vente med at lave forsøgsordninger, til vi har ekspertgruppens vurderinger. Men tanken omkring en forsøgsordning synes jeg sådan set ikke er forkert, det er bare en lille smule præmaturo, og derfor kan vi ikke støtte forslaget.

Kl. 14:44

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning fra fru Jette Gottlieb, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 14:44

Jette Gottlieb (EL):

Det er ikke så tit, at man får skældud for at være på forkant med en situation. Men det, jeg kunne tænke mig at spørge den konservative ordfører om, er, om han har et mere konkret forslag til, hvordan man kunne gøre det bedre. Jeg har udtrykkeligt sagt, at det ikke behøver at være lige præcis den her måde at gribe det an på, men at det vigtige er, at man har en sammenhængende billet, der dækker uden dikkedarer. Der vil jeg så høre, om De Konservative har en måde, vi kunne gøre forslaget bedre på.

Kl. 14:44

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 14:44

Niels Flemming Hansen (KF):

Der tænker jeg igen på, at vi skal kigge på, hvad eksperterne vurderer og kommer med. Dog synes jeg, at det, jeg hører fra forbrugerne, er, at det i virkeligheden ikke så meget er pris, der er spørgsmålet; det er tilgængelighed, tilgængelighed, tilgængelighed. Derfor er offentlig transport i København rigtig, rigtig godt, men når jeg går ud ad døren på Kaptajn Bertelsensvej i Vejle og vil ind til byen, går der måske, hvis jeg er heldig, en bus i timen mellem kl. 8.00 og kl. 16.00. Resten af tiden kan jeg ingenting, og derfor – er jeg nødt til at sige – bruger jeg det jo ikke.

Kl. 14:45

Formanden (Søren Gade):

Fru Jette Gottlieb.

Kl. 14:45

Jette Gottlieb (EL):

Men er selve den måde at tænke en billetstruktur på noget, der kan vinde genklang hos De Konservative?

Kl. 14:45

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 14:45

Niels Flemming Hansen (KF):

Jamen det kan sagtens vinde genklang. Den grønne omstilling kan også godt vinde genklang. Jeg synes bare, at vi skal gøre det ordentligt og rigtigt. Der er jo hele jeres tanke om at holde bybusser og metroer og letbaner ude. Handler det om, at man ikke vil udstille de store byer i forhold til de mindre byer, eller handler det om, at

man har magten og har en stor del af befolkningen med sig i borgerrepræsentationen i København og derfor vil skade Metroselskabet? Jeg synes, at man skal gøre det her ordentligt, og at det skal gøres på et oplyst grundlag. Tak.

Kl. 14:45

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Niels Flemming Hansen fra Det Konservative Folkeparti. Jeg byder nu velkommen til hr. Nick Zimmermann fra Dansk Folkeparti.

Kl. 14:45

(Ordfører)

Nick Zimmermann (DF):

Tak for det. Forslaget kommer jo med en høj pris: 2,9 mia. kr. for en 1-årig forsøgsperiode. Det er jo penge, der foreslås taget fra det økonomiske råderum – penge, der kunne være gået til sundhedsvæsenet, ældreplejen eller forbedring af infrastrukturen i de mindre områder rundt omkring i Danmark. Vi skal jo så selvfølgelig spørge os selv, om det er den mest ansvarlige anvendelse af vores fælles ressourcer. Vi anerkender helt klart i Dansk Folkeparti, at prisstigningerne på offentlig transport er et problem, der skal adresseres, men det er nok ikke på den her måde, som Enhedslisten her foreslår.

De fleste danskere bruger jo den offentlige transport til at bringe sig til og fra arbejde, til en aftale ved lægen eller til at hente børn i institution eller alt muligt andet, og danskerne er jo først og fremmest optaget af, at deres lokale offentlige transportløsning fungerer og gør det til en pris, der er til at betale. Det, Enhedslisten foreslår, er jo noget andet. Det er jo et forslag henvendt til den fritidsrejsende, altså en betydelig mindre målgruppe.

Så set fra Dansk Folkepartis side er det bedre at se på, hvordan vi kan optimere og effektivisere den eksisterende kollektive transport, for vi begynder at indføre nye, dyre ordninger. Vi skal investere i bedre tilgængelighed og hyppigere afgang i hele landet, og så skal vi sikre, at priserne på den offentlige transport er fair og tilgængelige for alle, uden at det går ud over statens økonomi. Tak.

Kl. 14:47

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Nick Zimmermann fra Dansk Folkeparti. Det afslutter ordførerrækken, og derfor bliver ordet nu givet til ordføreren for forslagsstillerne, fru Jette Gottlieb fra Enhedslisten.

Kl. 14:47

(Ordfører for forslagsstillerne)

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil prøve at opsummere det, jeg kunne høre vi var enige om. En tredjedel af befolkningen har ikke noget valg. De er afhængige af den kollektive trafik. Det var den ene ting. Den anden ting er, at der er sket en voldsom stigning i forskellen mellem en pris for en individuel transport og en kollektiv transport gennem de sidste 15 år. Det er vi også enige om.

Vi er også enige om, kan jeg høre – for jeg synes rigtig mange har brugt udtrykket et sympatisk forslag, og det kan jeg godt lide – at det er vigtig at styrke den kollektive transport. Ministeren udtrykte det meget klart, altså at det var det, der lå hans hjerte nærmest. Det var jeg glad for at høre. Det vil sige, at vi står med en fælles målsætning, der handler om, at vi skal styrke den kollektive trafik af sociale grunde, af trafikale grunde og af klimamæssige grunde.

Nu går jeg lidt ud over det, jeg sagde i min opsummering, altså ud over det, der er sagt i ord, så det kan være, der er nogen, der føler sig taget til indtægt, men ikke desto mindre er det min klare opfattelse, at det faktisk er noget, vi er enige om. Det betyder, at vi er nødt til at vende den udvikling, som jeg før kaldte hønen og

ægget, hvor stigende priser fører til færre passagerer, hvilket fører til stigende priser, der så fører til færre passagerer, i hvert fald hvis man har den logik, at det skal være rentabelt på egne præmisser. Den logik deler jeg ikke. Jeg mener, at den kollektive transport *er* en social foranstaltning. Det er en del af vores velfærdssamfund. Det betyder, at det selvfølgelig er mere rentabelt at køre med den lokale transport i et storbyområde, end det er ude på landet, og ja, det er klart. Der er ingen her, der taler om de store blå busser, der uafsladelig skal køre rundt i hele landet. Det er der ingen, der taler om. Vi taler om at tilpasse en stor sammenhængende struktur, som er rentabel i den ene ende, men ikke i den anden ende, og de må så bidrage, og derfor skal vi heller ikke dele det op i forskellige strukturer.

Det kan ikke nytte noget, at vi f.eks. udliciterer S-togene i København, fordi det er dem, der giver overskud, mens vi lader de andre sejle deres egen sø. Det er ikke det, der er meningen. Meningen er, at vi opfatter vores skinnebårne trafik som et skelet, som hele vores kollektive trafik hænger på. Så har vi nogle muskler, som er busserne, og så har vi ude i de fintmaskede nerver nogle andre muligheder i form af mindre enheder, der kan køre på mindre muligheder end dem, vi snakker om ellers. Der taler jeg f.eks. om tilkaldebuss, tilkaldebiler eller noget tilsvarende, som det er vigtigt at have, hvis man skal sige, at der er en sammenhængende kollektiv transport.

Når alt det er sagt, er det her bare et lille delforslag. Vi har flere andre forslag, og det ved alle, men det her er et lille delforslag, der tager højde for, at vi var i gang med at vende en udvikling, og at vi var i gang med at vende om på det med hønen og ægget, så vi kunne sikre, at der kom et stort passagergrundlag som et fundament for, at man derefter kunne sikre, at den kollektive trafik ikke bare også blev billigere, men også blev mere regulær, mere sammenhængende, mere udviklet og mere komfortabel. Der må gerne på sigt være mulighed for en mere komfortabel infrastruktur, som der kunne investeres i, hvis man kunne opnå den situation. Det er forholdsvis vigtigt at lave en sådan indsats for at vende en udvikling.

Jeg har ikke hørt en eneste ordfører komme med alternative forslag til, hvordan man vender den udvikling, som er blevet defineret som en økonomisk naturlov, altså at det selvfølgelig går dårligere og dårligere for den kollektive trafik. Det er ikke en naturlov. Det er en lovmæssighed i samfundet, som vi er medvirkende til at sætte betingelserne for, og derfor er vi nødt til at gøre noget dramatisk, hvis vi skal nå at hindre det totale koks og fallit for den kollektive transport.

Det er vores ærinde med at fremsætte det her forslag. Jeg kan godt høre, hvordan det vil gå med det, når det skal til anden behandling; det er jeg ikke i tvivl om. Men jeg håber alligevel, at vi i udvalgsbehandlingen kan få nogle mere nuancerede diskussioner af, hvad man ellers kan gøre. For jeg synes heller ikke, det er helt tilfredsstillende, at alle siger, at nu må vi bare vente på ekspertudvalget. Der er jo ingen, der siger, at det ekspertudvalg kommer med noget, som er rettidig omhu, for vi kan ikke vide, om der faktisk kommer noget til efteråret. Hvis jeg kunne få en garanti for, at der gør det, så er jeg helt med på, at vi godt kan skubbe en diskussion lidt, men vi kan jo ikke vide det. Det er noget, regeringen ved, og det får vi ikke umiddelbart at vide. Men det kan være, at ministeren vil gå op og sige, at det kommer den 17. september. Hvis det er tilfældet, vil jeg blive meget begejstret.

Kl. 14:52

Formanden (Søren Gade):

Tak. Nu er det sådan, at ministeren har trykket sig ind, og det betyder, at ministeren får 3 minutter, og når ministeren har haft 3 minutter, får fru Jette Gottlieb 3 minutter. Så bliver der også mulighed for at stille andre spørgsmål til ministeren, og når der så er svaret, går fru Jette Gottlieb på talerstolen igen, og så går vi tilbage til rækken

af yderligere spørgsmål til fru Jette Gottlieb. Så vi siger foreløbig tak til fru Jette Gottlieb, og vi giver nu ordet til transportministeren.

Kl. 14:57

Kl. 14:53

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Tak for det. Jeg trykkede mig ind, fordi Jette Gottlieb startede sin tale med at konkludere, hvad vi var enige om – og så kunne jeg høre, at nogle ting var vi ikke nødvendigvis enige om. Jeg kan ikke alle tal på rygraden om, hvor mange der har bil osv., men det, som jeg i hvert fald hæftede mig ved, var de satser, som ordføreren fremhæver i forhold til prisstigninger. Man henviser til en undersøgelse fra 2008, formoder jeg, om kollektiv transport i forhold til individuel transport. Der vil jeg bare pointere, at hvis vi kigger på drift af individuel transport, altså f.eks. bilisme, så er det omkostningsmæssigt steget mere end taksterne, altså priserne for at køre med tog og bus, så det er simpelt hen ikke korrekt.

Så er det rigtigt, at hvis man regner *indkøb* af en bil med i prisen, hvilket der også er lavet statistikker på, så er det steget mindre, og det er jo det her evige dilemma, hvor vi skal sikre en grøn omstilling af både privatbilismen, den kollektive transport, tungvognsbranchen osv. Der har vi nogle særlige ordninger for nulemissionsbiler, som gør, at regnestykket kan komme til at se lidt anderledes ud. Men i forhold til selve spørgsmålet om drift af individuel befordring versus kollektiv transport er drift af individuel transport siden 2008 blevet dyrere i forhold til kollektiv transport.

Det var blot for lige at præcisere, at jeg ikke var helt enig med ordføreren, men ellers mange tak for en god debat hernede.

Kl. 14:55

Formanden (Søren Gade):

Så beder jeg fru Jette Gottlieb komme på talerstolen. Og transportministeren bedes holde sig klar.

Kl. 14:55

Jette Gottlieb (EL):

Jo, og mit ærinde er præcis, at netop fordi man er i den situation, at man har bilen parkeret i garagen og derfor har en meget umiddelbar opfattelse af, at det kun er driften, man betaler for, når man tager sin bil, gør det det til det lette valg. Og det er det, jeg prøver at gøre op med ved at sige: Ja, men ligesom man har en bil i garagen, har man sit togkort i lommen, og så er det en forholdsvis enkel ting at vælge sin nemme vej med toget. Det er grunden til, at vi har lavet lige præcis den her form som et af de mange tiltag, vi prøver at komme med i forhold til at styrke den kollektive trafik. Det synes vi er vigtigt, for vi er også klar over, at nemhed er en af de faktorer, som er allersværest at konkurrere med, når man træffer beslutninger.

Så vil jeg sige, at når vi laver de samfundsøkonomiske beregninger, er der mange ting, vi ikke tager højde for. F.eks. bliver alle de sekunder, som bilister holder i kø i en trængselskø, lagt sammen og gjort til et samfundsøkonomisk spild af ressourcer, men der er aldrig nogen, der inddrager, at forældre er nødt til at køre deres børn i skole, fordi der ikke er alternative muligheder, hvorfor forældre er nødt til at afsætte tid til at køre deres børn til sport og andre ting, fordi cykelvejene ikke er sikre nok og sådan nogle ting. Det indgår ikke i de samfundsøkonomiske beregninger, og det er på tide, at vi begynder at regne den slags med, for så begynder regnestykket at se noget anderledes ud. Men umiddelbart svarer det at have en bil i garagen til at have et togkort i lommen, og det er det, vi prøver at etablere.

Kl. 14:57

Formanden (Søren Gade):

Transportministeren.

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Det er ikke for at fortsætte en debat. Jeg forstår ordføreren intention, og jeg deler ordføreren intention om, at vi skal kigge på det her område. Vi har nedsat et ekspertpanel, der skal kvalificere det. Jeg er ikke sikker på, at tysklandsmodellen er den eneste og rigtigste løsning, og det er også derfor, at halvdelen af befolkningen jo peger mod Skåne, mens den anden halvdel peger mod Tyskland. Lad os se, om ikke ekspertpanelet kan komme frem til en god model for Danmark, for der er udfordringer og ulemper og fordele ved alle modeller. Men grunden til, at jeg følte mig kaldet til at tage ordet, var altså bare for at præcisere, at drift af bil, altså det at køre i bilen og vedligeholde den osv., er steget mere end at køre med kollektiv transport siden 2008.

Kl. 14:58

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Fru Jette Gottlieb.

Kl. 14:58

Jette Gottlieb (EL):

Det er også der, hvor jeg lidt betvivler den måde, man regner på. Så det må vi jo se på, og det er sådan noget, vi kan se på i udvalgsarbejdet, og det ser jeg frem til, og det kan også udløses af nogle spørgsmål. Vi har tidligere stillet nogle, som vi kan henvise til.

Det, som jeg er nysgerrig på nu, er, om ministeren, når nu al vægten lægges på vores ekspertudvalg, kan komme med en dato for, hvornår det fremlægger sine resultater.

Kl. 14:58

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Nu er det sådan, at ministeren har haft ordet, og at der så også skal være mulighed for at komme med korte bemærkninger fra resten af salen. Derfor vil jeg bede ministeren om at komme herop, og hvis der er nogen, der har spørgsmål til ministeren, så kan man nu trykke sig ind. Er der fra hr. Thomas Jensen et spørgsmål til ministeren? Det er der ikke.

Der er ingen spørgsmål til transportministeren, og så kan vi tillade os at sige tak til ministeren. For det er sådan, at ministeren, når ministeren trykker sig ind, får ordet, og at der så bliver en ordveksling mellem ministeren og ordføreren, men at de spørgere, der havde spørgsmål til fru Jette Gottlieb, stadig væk kan stille dem.

Så jeg beder fru Jette Gottlieb om at indtage talerstolen igen, for der er korte bemærkninger til fru Jette Gottlieb. Der er foreløbig to med korte bemærkninger. Først er det hr. Peter Juel-Jensen fra Venstre. Værsgo.

Kl. 14:59

Peter Juel-Jensen (V):

Tak til ordføreren, og det er en spændende debat. Jeg har jo hele tiden forstået Enhedslistens ærinde med den regn af beslutningsforslag, som man har fremsat, sådan, at man ønskede at fremme mobiliteten, altså ikke at bortdømme bilen, men at fremme, at vi skal være mere mobile i fremtiden.

Kan ordføreren forestille sig, at bilen kan indgå som et led i at skaffe mere mobilitet, f.eks. ved samkørsel? Der er jo gode apps, der motiverer folk til at køre sammen. Vi mangler bare at belønne det, at man sidder flere i den samme bil, og det vil være noget, som kan bruges uden for landdistrikterne. For det er jo ikke alle steder, vi kan have de store, tunge dieselbusser tøffende rundt. Det er ikke alle byer, der har skinner lige ind i centrum. Kan Enhedslistens ordfører se, at bilen kan være en del af løsningen på at sikre, at vi får en bedre mobilitet, og at vi dermed binder landet bedre sammen?

Formanden (Søren Gade):
Fru Jette Gottlieb.

Kl. 15:00 Så er der dem, der ikke har råd til en bil, og så er der dem, der af klimamæssige grunde ikke ønsker at køre i individuel transport. Hvis man regner alle dem sammen, bliver det cirka en tredjedel.
Kl. 15:02

Jette Gottlieb (EL):

Ja, det har vi aldrig afvist. Det er da selvfølgelig rigtigt, at samkørsel kan løse en hel masse ting i yderområderne, men det er jo ikke den tunge tæller i forhold til passagertallene for al kollektiv transport. Men selvfølgelig skal den mulighed være der, for det, vi ønsker at fremme, er mobilitet over hele landet og for alle befolkningsgrupper. Så ja, det kan selvfølgelig godt indgå.

Kl. 15:00

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Hr. Thomas Jensen.

Kl. 15:02

Formanden (Søren Gade):
Hr. Peter Juel-Jensen.

Kl. 15:00

Thomas Jensen (S):

Tak. Når man ser på, hvem der ikke har en bil til rådighed, er det ofte også folk i store byer, fordi der netop er en veludviklet kollektiv transport. Der kan man sige, at vi har den kollektive transport, som fungerer rigtig godt i dag. Derfor er det også vigtigt, at vi, når vi kommer længere frem, også får rigtig meget fokus på netop de grupper, som fru Jette Gottlieb også nævner: ældre og unge uddannelsessøgende. Vi skal sørge for, at der er gode løsninger, så de kan komme til større byer og komme ud og møde deres netværk.

Så er fru Jette Gottlieb ikke opsat på, at når vi får ekspertudvalgets anbefalinger, lægger vi os i selen for at sørge for, at vi får et helt sammenhængende Danmark, også når det gælder den kollektive transport?

Kl. 15:03

Peter Juel-Jensen (V):

Kommer vi til at se et beslutningsforslag fra Enhedslisten, hvor man gerne vil præmiere de bilister, som stiller deres bil til rådighed for andre og tager naboen med eller naboens dreng med til gymnasiet?

Kl. 15:01

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Ordføreren.

Kl. 15:03

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 15:01

Jette Gottlieb (EL):

Det afhænger fuldstændig af de betingelser, der bliver opstillet for det. For der er mange muligheder, og jeg er ikke interesseret i at genindføre en Uberløsning.

Kl. 15:01

Jette Gottlieb (EL):

Jo, præcis. Det er jeg rigtig glad for at vi er enige om. Det er også derfor, jeg tror, at der på sigt er mulighed for at få en løsning. Men jeg ville være enormt glad, hvis det var muligt at få en dato for, hvornår det her ekspertudvalg udkommer med sine forslag til løsninger. Jeg vil igen stille ministeren spørgsmål om, om han er i stand til at svare på det, vil svare på det eller kan svare på det. Det vil jeg se frem til.

Kl. 15:04

Formanden (Søren Gade):

Hr. Thomas Jensen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 15:01

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Så er det fru Astrid Carøe.

Kl. 15:04

Thomas Jensen (S):

Tak. I Socialdemokratiet – og det hører jeg i øvrigt også fra mange partier her – nærer vi et ønske om, at vi får sikret, at vi har en god kollektiv transport her i Danmark. Fru Jette Gottlieb lægger op til, at vi får en lidt mere nuanceret debat omkring det. Det hilser jeg da meget velkommen. Derfor kunne jeg godt tænke mig at få nuanceret det her postulat om, at en tredjedel af befolkningen ikke har andet valg end at køre med kollektiv transport. Hvor har fru Jette Gottlieb det tal fra? Og hvordan tæller cyklister med, og hvordan tæller knallertkørere med? Er alle mulige forskellige transportformer trukket fra? Eller hvordan ser det ud, når man gør det her tal op til en tredjedel af befolkningen?

Kl. 15:02

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Ordføreren.

Kl. 15:02

Jette Gottlieb (EL):

Når vi gør det op til en tredjedel af befolkningen, er det jo først og fremmest et aldersspørgsmål. Dem under 18 år kan ikke tage en bil, men det betyder jo ikke, at de ikke kan cykle; det betyder ikke, at de ikke kan køre på knallert. Jeg så meget gerne, at alle skoler lå i knallertafstand fra enhver adresse osv. osv. Det er ikke problemet. Når jeg så siger, at det udgør en tredjedel, er det jo, fordi en del ældre faktisk ikke kan bruge cyklen, fordi de ikke er i stand til at cykle, eller fordi de føler, at det er utrygt eller sådan noget.

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Nu var ordføreren så sød ikke at stille mig nogen spørgsmål, fordi jeg var vikar, men jeg blev alligevel smule i tvivl om, om ordføreren havde hørt min tale, for ordføreren gav i sin tale udtryk for, at alle de andre partier bare ville vente på ekspertudvalget og godt kunne lide intentionerne, men ikke rigtig ville gøre noget og ikke havde andre forslag. Men det var jo sådan set ikke det, jeg sagde.

Jeg sagde, at jeg syntes, at vi skulle kigge på, om vi kunne finde modeller, der er lidt billigere end de knap 3 mia. kr. for en forsøgsordning, eller om vi kunne gøre noget, for at netop de her grupper i Danmark, som ikke har råd til at betale de priser, der er i dag, kan få det billigere. Derfor tror jeg godt, jeg vil spørge ordføreren, om ordføreren ikke også synes, at det er mange penge at bruge 3 mia. kr. på en forsøgsordning et enkelt år, og om ikke man kunne finde nogle løsninger, som stadig gjorde det billigere, men som måske ikke var så omkostningstunge i forhold til råderummet.

Kl. 15:04

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Ordføreren.

Kl. 15:04

Kl. 15:06

Jette Gottlieb (EL):

Jeg er sikker på, at vi godt kan finde billigere løsninger. Man kunne f.eks. gøre danmarksbilletten en smule dyrere. Så ville forbruget af tilskudsmidler jo blive tilsvarende mindre. Jeg er også helt vidende om, at SF har et forslag om et ungdomskort og sådan nogle ting, som jeg regner med at vi i fællesskab kan få fremmet. Så der er masser af andre muligheder. Det her er et forsøg på at få gang i et forsøg for at bryde en ond cirkel, og det er det, der har været vores drivkraft bag at fremsætte det her forslag.

Kl. 15:05

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Fru Astrid Carøe.

Kl. 15:05

Astrid Carøe (SF):

Ikke desto mindre synes vi i SF, at det er en dyr forsøgsordning, selv om vi faktisk synes, at idéen er rigtig god, og at det er en god idé at lade sig inspirere af Tyskland.

Så vil jeg bare opfordre til at fortsætte udvalgsarbejdet med vores sædvanlige ordfører, for jeg er jo bare vikar, for at finde nogle løsninger, begge partier kan se sig selv i. Men tak for debatten.

Kl. 15:05

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 15:05

Jette Gottlieb (EL):

Det kommer helt sikkert til at ske, og det glæder jeg mig også til.

Kl. 15:05

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak. Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til ordføreren for forslagsstillerne.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Transportudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

13) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 126:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af samtykkemodell for organdonation til en blød model med aktivt fravalg fra det fyldte 18. år.

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde).
(Fremsættelse 27.02.2024).

Kl. 15:06

Forhandling**Den fg. formand (Erling Bonnesen):**

Forhandlingen er åbnet. Den første, der får ordet, er Socialdemokratiets ordfører, hr. Flemming Møller Mortensen. Værsgo.

(Ordfører)

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak, formand. Organdonation:

»Det socialdemokratiske mål er klokkeklart. Vi skal have organer nok, som kan tilbydes til de borgere, patienter, der mangler et nyt organ for at kunne have perspektivet på et godt fremtidigt liv.«

Det er et citat. Jeg sagde det for 6 år siden her fra talerstolen. Vi har stadig væk debatten, og det forstår jeg, for organdonation er virkelig et emne, der bliver diskuteret rigtig meget her, men også rundtomkring os i det danske samfund.

Udgangspunktet har været det samme år efter år: Vi mangler organer. Vi har over 400 patienter på venteliste til et nyt organ, og sidste år var der 28 patienter, der døde, mens de var på venteliste til et nyt organ. Derfor er det en bunden opgave at hjælpe flere patienter. Det har vi givet hinanden håndslag på ved flere lejligheder her i Folketinget. Derfor synes jeg også, det er rigtig konstruktivt, at regeringen har fremsat et beslutningsforslag, ligesom vi har haft rigtig konstruktive samtaler i den etiske kreds i Sundhedsministeriet om organdonation i løbet af det sidste år.

Jeg synes, det er interessant med et beslutningsforslag, fordi det lige nøjagtig betyder, at vi her i Folketingssalen får en åben debat om organdonation. Hvilken model, hvilke initiativer kan bringe os i mål? Det er også et spørgsmål om, at der nu er sat en ramme op, hvor vi virkelig kan få drøftet, om der er andre ting, flere ting, der kan være med til at tilskynde flere borgere til at få sig meldt til Donorregistret, for det er det, der er vores udfordring. Kun lige godt en fjerdedel af den danske befolkning over 18 år har gjort det.

Beslutningsforslagets ordlyd er:

»Folketinget pålægger regeringen at fremsætte lovforslag, der indfører en blød model af aktivt fravalg fra det fyldte 18. år som samtykkemodell til organdonation i Danmark.«

»Blød model« betyder, at det er den enkelte borger, der selv bestemmer, eller de pårørende. Med udgangspunkt i det forslag har regeringen ønsket, at samtykkemodellen for organdonation simpelt hen vendes om, så alle danskere i udgangspunktet registreres som organdonor. Det betyder, at alle danskere, fra de er fyldt 18 år, automatisk bliver tilmeldt som organdonor i det nationale register – det er det, der hedder Organdonorregisteret. Det er dog rigtig vigtigt at fremhæve, at den enkelte borger skal bekræfte denne registrering i registeret, og hvis ikke man som borger aktivt går ind og laver en bekræftelse af valget i registeret, vil man være stillet på fuldstændig samme måde, som man er i dag, hvis man ikke har taget stilling til organdonation. Det betyder helt konkret, at pårørende vil blive spurgt, hvis den enkelte borger ikke har bekræftet sin registrering i Donorregistret.

Med den foreslåede model vil der stadig væk være mulighed for, at man kan registrere, at man ikke ønsker at være organdonor, fuldstændig i overensstemmelse med de valgmuligheder, der er i dag, hvis man skriver, at man ikke ved det eller ikke ønsker at være organdonor.

Regeringen har i beslutningsforslaget beskrevet, at man ønsker at sende et signal om, at man som dansker vil være med til at redde liv, når flest har givet udtryk for, at de rent faktisk gerne vil modtage et organ, hvis de selv skulle komme i den situation. Men med den model, som regeringen foreslår, vil der aldrig blive udtaget organer, hvis ikke den afdøde selv eller de pårørende giver samtykke. Det er rigtig væsentligt for mig som socialdemokratisk ordfører at præcisere den her del af beslutningsforslaget, for det betyder, at den fulde og totale selvbestemmelse vil være der for hver eneste borger over 18 år.

Der er mange, der i mine øjne har prøvet at forplumre debatten og sige: Er det her et spørgsmål om at ændre en model, så det pludselig er nogle andre, eksempelvis staten, der ejer ens organer?

Nej, det er ikke tilfældet. Den totale selvbestemmelse vil fortsat være her.

Det, der også ligger i beslutningsforslaget, og som jeg synes er en virkelig god idé, og som vi også har set virker, når vi omtaler organdonation i Danmark, er, at hvis man laver en bred informationsindsats, er det med til at få flere til at forholde sig til det. Her vil man altså sende et brev til alle, der fylder 18 år, og man vil også i en overgangsperiode fra én model til en anden sikre, at der bliver givet rigtig god information og oplysning til alle.

Så fra socialdemokratisk side er vores holdning klar: Gør din stilling op – og det er henvendt til den enkelte borger – fortæl det til dine pårørende, og få det registreret i Organdonorregisteret. Jeg glæder mig til det videre arbejde i udvalget med beslutningsforslaget her fra regeringen. Tak.

Kl. 15:12

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er en række korte bemærkninger. Den første er fra hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 15:12

Kim Edberg Andersen (UFG):

Tak for det, og tak til ordføreren. Ifølge Socialdemokraterne er det her beslutningsforslag udtryk for, at vi nu giver danskerne fuld råderet, og det har ikke noget at gøre med, at staten ligesom ønsker at overtage ens organer.

Men vil ordføreren ikke bare bekræfte, at det har vi faktisk nu, så det behøver vi ikke det her beslutningsforslag til? Lige nu er det så bare sådan, at vi som udgangspunkt ikke er organdonorer. Og det, som regeringen her i hvert fald tager de første spæde skridt til, sådan som jeg ser det, er, at vi som udgangspunkt *er* organdonorer. Er det rigtigt forstået?

Kl. 15:12

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 15:12

Flemming Møller Mortensen (S):

Ja, det er rigtigt forstået. Det, der er rigtig afgørende for mig at betone, er, at vi får en fravalgsmodel, hvor man skal ind at bekræfte sin stillingtagen. Det, der er vores udfordring i Danmark i dag, er, at kun lige godt en fjerdedel af danske borgere har tilmeldt sig og skrevet, hvad deres holdning er, i donorregisteret. Vi skal have flere organer til rådighed i Danmark – alt andet er ikke tilfredsstillende.

Kl. 15:13

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 15:13

Kim Edberg Andersen (UFG):

Det giver bare ikke ret meget mening, andet end hvis man har et ønske om et eller andet sted hen ad vejen ligesom at ændre det. Det er lidt ligesom med arbejdsmarkedsbidraget, hvor det startede på 1 pct., og så blev det vupti vupti til 8 pct., og der er ikke nogen, der lægger mærke til det. Altså, så fjerner man her lige pludselig det der med, at man aktivt skal give tilsagn.

For virkeligheden er jo nu, hr. Flemming Møller Mortensen, at hvis man vælger, at man ikke vil være organdonor, så melder man sig bare ikke til. Og da der skal være et aktivt tilvalg, står det med det her beslutningsforslag lige nu til, at sådan fortsætter det med at være, altså at hvis man ikke melder sig til, så er man ikke organdonor – medmindre man lige om lidt, måske om 2-3 år, kommer med et nyt beslutningsforslag, hvor man lige fjerner det der med, at folk

aktivt skal vælge det til, altså så folk som udgangspunkt bliver meldt til og så aktivt skal melde sig fra.

Det, der bekymrer mig, er lige netop det, hr. Flemming Møller Mortensen sagde om, at staten, og ikke mig som individ, ejer mine organer.

Kl. 15:14

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så er det ordføreren.

Kl. 15:14

Flemming Møller Mortensen (S):

Der er fuldstændig, total selvbestemmelse, med hensyn til om man vil være organdonor eller ej, jævnfør det, der er regeringens forslag her. Det, der er det afgørende, er, at man får givet et tydeligt signal til den danske befolkning om, at vi har en, om man så må sige, sundhedsmæssig frustration, fordi rigtig mange i befolkningen siger, at de gerne vil være organdonorer, og rigtig mange siger, at de også gerne selv ville modtage et organ, hvis de kom i den situation, men alt for få tilmelder sig registeret.

Det er jo rigtigt, som hr. Kim Edberg Andersen siger, at situationen er den i dag, at hvis ikke man er tilmeldt registeret, vil der ikke blive udtaget organer, og sådan vil det også være i fremtiden. Og det vil altid – både i den nuværende situation og også i fremtiden – være et spørgsmål om, at de pårørende bliver spurgt.

Kl. 15:15

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så er det fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 15:15

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Jeg vil egentlig bare høre, hvad ordføreren tænker om, at Dansk Center for Organdonation faktisk er bekymret for den her bløde model, som regeringen fremlægger nu – i øvrigt midt i de forhandlinger, jeg i hvert fald selv troede vi var i gang med. Det er lige præcis ud fra deisen, at med et formodet samtykke er det rigtigt, at der på papiret er mange flere donorer, men i praksis er det ikke sikkert, at det er tilfældet, fordi rigtig mange måske ikke får bekræftet deres aktive tilvalg. Og man kunne godt forestille sig, at rigtig mange borgere ville tænke, at det har staten ordnet for mig, så det behøver jeg ikke at gøre noget ved. Og så er vi vel i bedste fald lige vidt, i værste fald måske i virkeligheden dårligere stillet, hvis ordføreren har ret i, at flere får lyst til at markere deres holdning og måske vælger det fra.

Kl. 15:16

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 15:16

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg er enig med ordføreren i, at vi i den etiske kreds har haft rigtig gode drøftelser af, hvad det er, vores mål skal være. Jeg har oplevet dér, at der har været en meget bred politisk interesse i og forståelse af, at vi skal gøre meget mere ud af kommunikation, information og måske tilskyndelse på bestemte tidspunkter for at få danskere over 18 år til at forholde sig til det. Derfor er det også så afgørende for mig at betone, at noget af det, jeg og Socialdemokratiet synes er så godt i det her beslutningsforslag, er, at samtidig med at man vender modellen om til en fravalgsmodel – den bløde model, som ordføreren også siger – så er det et spørgsmål om, at man kommer til at gøre rigtig meget ud af information og rigtig meget ud af kommunikationen udadtil, og det håber jeg også fru Kirsten Normann Andersen vil deltage meget aktivt i, når vi i udvalget skal til at diskutere det her

beslutningsforslag, for det er jo der, hvor jeg også har oplevet, at der har været en bred politisk enighed om, at vi har nogle muligheder. Det Etske Råd sagde i deres udtalelse også, at tilskyndelse i forhold til at få borgerne til at forholde sig til det var noget, de også bakkede op om, og det gør vi også fra socialdemokratisk side.

Kl. 15:17

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 15:17

Kirsten Normann Andersen (SF):

Præcis, og det var jo i virkeligheden derfor, vi var nogle partier, der fremsatte forslaget om obligatorisk stillingtagen, som et enigt Folketing med undtagelse af Nye Borgerlige stemte for. Det handlede om en obligatorisk stillingtagen, hvor man jævnligt bliver mindet om, at man stadig væk ikke har fået taget stilling til det her spørgsmål, indtil man får det gjort, netop med henblik på at folk bliver husket på det. Med et formodet samtykke er der på papiret rigtig mange donorer, men hvis man ikke får det bekræftet, har man måske reelt ikke flere donorer end dem, man har i dag. Synes ordføreren ikke, at det er et problem, og hvordan forestiller man sig at løse det problem, at der stadig væk vil komme til at være nogle, der mangler at bekræfte deres stillingtagen til organdonation?

Kl. 15:17

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Ordføreren.

Kl. 15:18

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg tror ikke, at vi med én ting kommer i mål, og det har jeg desværre sagt alt for mange gange. Nu vil jeg sige, at der også er flere ting i spil i øjeblikket. Jeg håber på, at vi bredt politisk kan blive enige om, hvordan vi skal lave tilskyndelsen. Men jeg er rigtig glad for, at vi også bredt politisk er enige om, at vi nu har taget hjertedøds-kriteriet i brug. Det betyder jo – det er i hvert fald forudsigelsen – at der bliver flere donorer alene ud fra det også. Så jeg tror, det er mange ting. Men også det, at vi vender den om og laver den til en blød fravalgsmodel, tror jeg på vil gøre, at vi kommer meget tættere på det mål, vi skal nå.

Kl. 15:18

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Så er det fru Runa Friis Hansen.

Kl. 15:18

Runa Friis Hansen (EL):

Tak for det. Der kan godt være sådan lidt forvirring omkring en model, hvor man er automatisk tilmeldt, men hvor det ikke gælder, før man selv går ind og laver et aktivt valg. Vil ordføreren sige lidt om det?

Kl. 15:18

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Ordføreren.

Kl. 15:18

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg trækker en lille smule på smilebåndet, for jeg har tænkt over det og spurgt mig selv, hvorfor det er, at jeg synes, at det her er så godt. Det her er et spørgsmål om, at man lige nøjagtig skal ind og tage stilling. Det, jeg ønsker som socialdemokrat, er, at hver enkelt over 18 år skal ind og tage stilling. Derfor kan man sige, at det jo lidt er en kombination af tingene: Det er en fravalgsmodel, men du skal ind og lave en bekræftelse, som nogle jo kan sige er en tilmelding.

Det tror jeg på bliver styrken i det her. For dermed holder vi fuldstændig fast i, at det er en blød model, og det her med, at der er en total selvbestemmelse. De, der vil prøve at lave noget polemisk ud af det her ved at sige, at det er staten, der ejer organerne, skyder totalt ved siden af, for det her rummer fuldstændig selvbestemmelse til det enkelte menneske over 18 år i Danmark.

Kl. 15:19

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Fru Runa Friis Hansen.

Kl. 15:19

Runa Friis Hansen (EL):

Tak. Kan ordføreren sige noget om, om regeringspartierne vil være med til at se på det her om obligatorisk stillingtagen, altså at man, når man f.eks. har fået taget sit kørekort, når man skal skifte til en anden praktiserende læge, eller det kunne også være i andre tilfælde, tager stilling til, om man kan sige ja eller nej, eller at man siger, at man har ikke taget stilling til organdonation?

Kl. 15:20

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Ordføreren.

Kl. 15:20

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg håber rigtig meget, vi får en meget bred politisk drøftelse af det her i udvalget efter førstebehandlingen i dag. Med hensyn til hvordan vi skal lave tilskyndelsen – for vi synes i Socialdemokratiet, at vi skal lave tilskyndelser – vil jeg sige: Lad os tage drøftelsen helt åbent og så finde ud af, hvordan vi får landet det bedst muligt. For jeg ved jo, at alle, der sidder her i salen i dag som ordfører, tænker rigtig meget på de borgere og patienter, der mangler et organ.

Men vi har også i Folketinget en bred interesse for, at der skal være selvbestemmelse i forhold til det her. Ellers er etiske dilemmaer noget, der let kan blive bragt et helt andet sted hen end der, hvor vi heldigvis ligger i Danmark i dag. Den etiske kreds har igennem mange år vist, hvordan vi politisk kan arbejde bredt sammen på den fineste måde omkring de her svære og dilemmafyldte spørgsmål.

Kl. 15:21

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Så er det fru Mette Abildgaard.

Kl. 15:21

Mette Abildgaard (KF):

Tak til ordføreren for talen. Jeg vil spørge lidt ind til noget af det samme, som den tidligere ordfører var inde på. Lad os forestille os, at ordføreren flyttede til en ny by og fik at vide, at her var man automatisk registreret i den lokale grundejerforening. Ville ordføreren så tænke, at man selv aktivt skulle gå ind og bekræfte det, før man rigtig hørte til i grundejerforeningen, eller ville man tænke: Fint, jeg er automatisk registreret, så er alt godt?

Når jeg spørger, er det jo selvfølgelig, fordi vi ved, at rigtig mange danskere gerne vil være organdonorer, og jeg og mange andre sidder desværre med en frygt for, at den her italesættelse af, at man automatisk er registreret, faktisk vil få færre til at gå ind og tage aktivt stilling, og at det i sidste ende kommer til at overlade et endnu større ansvar og en endnu større beslutning til de efterladte.

Så hvis ordføreren flyttede til en ny by og automatisk var registreret i grundejerforeningen, ville ordføreren så føle, at man selv skulle ind og bekræfte det?

Kl. 15:22

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Ordføreren.

Kl. 15:22

Kl. 15:25

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg er sikker på, at hvis jeg flyttede til en ny by og det var tilfældet, ville jeg få et brev, som tydeliggjorde det for mig, lige så snart jeg flyttede til byen. Og på fuldstændig samme måde vil det jo ske her, altså at når du fylder 18 år, får du et brev, som forklarer dig, hvordan tingene hænger sammen. Det er det fremadrettede i det, der er lagt frem fra regeringens side.

Alle borgere vil få et brev i forbindelse med en ændring af modellen fra det, vi har i dag, til en blød fravalgsmodel. Så kommunikationen og informationen er fuldstændig afgørende. Men vi ved også godt som ordførere, at det har vist sig gang på gang, at alene det, at man har debatten og drøftelsen, og at man påminder folk om det og kommunikerer det ud, får mange til at tilmelde sig Donorregistret. Derfor tror jeg, at det, at vi holder fast i selvbestemmelsen og i en blød model, hvor de pårørende har et ord at skulle have sagt i det tilfælde, at man ikke har været inde og tilmelde sig og bekræfte sin stillingtagen, er det helt rigtige skridt frem til at nå tættere på det mål, som er vores alle sammens mål, nemlig at der skal være nok organer til dem, der står på venteliste.

Kl. 15:23

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så er det fru Mette Abildgaard.

Kl. 15:23

Mette Abildgaard (KF):

Men den information kunne man jo sende ud til folk i dag. Vi kunne jo aktivt skrive ud til de 84 pct. af danskerne, der egentlig gerne vil, men som ikke får sig registreret. Det kunne vi jo gøre i dag uden at skabe forvirring med den her nye model.

Gør det indtryk, når den donoransvarlige på Odense Universitets-hospital, Christina Rosenlund, siger til Ritzau:

»Jeg kan ikke se, det kommer til at gøre en positiv forskel. I værste fald kan vi risikere at miste organer på det«.

Gør det indtryk, når en donoransvarlig er bekymret for, at det her kan koste organer stik imod det, der er intentionen?

Kl. 15:24

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 15:24

Flemming Møller Mortensen (S):

Der er rigtig mange holdninger, der brydes i den her sammenhæng, og det, der for Socialdemokraterne er rigtig afgørende her, er, at det, vi gør i dag, ikke er godt nok. Vi skal gøre andet og mere. Jeg tror på, at det, at vi har lagt om til hjertedøds-kriteriet, kommer til at gøre rigtig meget, men jeg tror også, at det, at vi lægger modellen om, som det er foreslået af regeringen her, vil betyde, at man med god information og en god oplysningskampagne vil få den enkelte til at forholde sig til det. Men jeg er åben over for det, ordføreren siger, og håber, som jeg også har sagt til andre ordførere, at vi i udvalgsbehandlingen nu – og det er jo det, der er det gode med beslutningsforslag – får en god proces frem mod et lovforslag, så vi vitterlig kan få drøftet, om der er andet og mere i forbindelse med tilskyndelsen, som vi kan gøre med fordel.

Kl. 15:25

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så er det hr. Mike Villa Fonseca.

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak til ordføreren for talen. Jeg kunne godt tænke mig lidt at spørge til det her med, at cirka en tredjedel har taget stilling i Donorregistret; men hvornår er vi i mål? kunne jeg godt tænke mig at spørge hr. Flemming Møller Mortensen om. Er det, når 100 pct. har taget stilling? Er det, når 70 pct. har taget stilling, når 60 pct. har taget stilling? Har hr. Flemming Møller Mortensen gjort sig nogen overvejelser om, hvornår vi er i mål?

Kl. 15:25

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 15:25

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak for spørgsmålet. Vi er i mål den dag, hvor vi har organer nok til dem, der står på venteliste. Det er jo sådan i dag, at det kun er godt en fjerdedel, der har registreret sig. Ud af dem, der har registreret sig, er det kun 6 pct., der siger, at de ikke vil være organdonorer.

Registret er én ting. Nu ved jeg også, at hr. Mike Villa Fonseca er sygeplejerske, ligesom jeg selv er, og vores sundhedsvæsen er rigtig dygtigt til at gå til den svære samtale med pårørende for at prøve at se, om der er personer, der skal dø eller er døde, der er potentielle gode donorer. Derfor er det jo ikke et spørgsmål om at spørge, hvor mange der er tilmeldt. Men vi har alt for mange tilfælde, hvor de pårørende står tilbage med et meget, meget svært valg, og derfor er det rigtig godt at lægge modellen om og få tilskyndet til, at hver enkelt borger med sin tilkendegivelse forholder sig til det. Det ville gøre det meget let, både for sundhedspersonalet, for sundhedsvæsenet, men det ville i den grad også gøre det for de pårørende. Og det synes jeg er en værdig måde at prøve at kigge ind i en ny model, som har det ene mål, at vi skal have flere organdonorer.

Kl. 15:26

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Hr. Mike Villa Fonseca.

Kl. 15:26

Mike Villa Fonseca (UFG):

Jeg kunne godt tænke mig så lige at spørge hr. Flemming Møller Mortensen om noget, for det er jo rigtigt nok, at vi begge to er sygeplejersker; men har ordføreren gjort sig nogle overvejelser omkring kapaciteten i sundhedsvæsenet, altså om det kan håndtere de mange donorer? Hvad gør vi, når vi har for mange donorer?

Kl. 15:27

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 15:27

Flemming Møller Mortensen (S):

Ja, det har jeg gjort mig rigtig mange tanker om, for det er også noget af det, jeg selv vil fremføre i forhandlingerne. Vi bliver nødt til at gøre noget, alene med baggrund i at vi nu også har indført hjertedøds-kriteriet, som betyder, at patienter måske skal ligge lidt længere tid på intensiv afdeling. Det er alt sammen et spørgsmål om kapacitet. For mig vil det være en meget ulykkelig situation, hvis en borger har sat kryds ved, at vedkommende gerne vil være organdonor, og at der ikke viser sig at være kapacitet nok i sundhedsvæsenet til at klare det. Jeg har også bidt mærke i, at regeringen er opmærksom på det omkring hjertedøds-kriteriet.

Men det er også i forhold til den anden vej omkring det, altså at der måske er flere hospitaler, der skal være tilknyttet og have

muligheden for, at de kan få patienter ind som donorer. Det er også noget af det, jeg håber vi vil kunne drøfte bredt politisk.

Kl. 15:30

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så er det fru Helene Liliendahl Brydensholt.

Kl. 15:28

Kl. 15:28

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Tak. Der er jo ikke nogen tvivl om, at det her er et rigtig dilemmafyldt spørgsmål med mange argumenter for og imod, og de har allerede været oppe her i salen nu. Det kommer jo til at koste nogle penge at lave den her forandring i registeret, og de vil jo blive brugt. Men derfor vil jeg alligevel gerne høre Socialdemokratiets ordfører, om man i Socialdemokratiet har haft drøftelser om, hvis nu det ikke har den effekt, som man håber på, altså at der vil komme flere donorer, og at der er flere, der tager stilling, om man så vil være villig til at rulle det tilbage igen, hvis man ser en negativ effekt af, at man laver modellen om. Er det noget, man vil være åben for, også selv om vi jo kommer til at bruge nogle penge på det her?

Kl. 15:28

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 15:28

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak for spørgsmålet. Jeg er af den faste overbevisning, at det her vil give flere, der melder sig til Organdonorregisteret. Jeg har tiltro til, at det tilsagn, mange har givet, og den holdning, de har til at være organdonor, vil afspejle sig i, at de melder sig positivt på listen. Med hensyn til om der skal laves justeringer, vil jeg sige, at det første citat, jeg kom med i min ordførertale, var 6 år gammelt, og der sagde jeg: Vi skal i mål, det er en bunden opgave. Og hvis det viser sig, at vi ikke kommer i mål, så håber jeg på, at der er ansvarlige politikere her i Folketinget, der vil tage det op igen, for vi er bredt politisk enige om, at det ikke er godt nok, som det er i dag. Der var 28, som døde, da de var på venteliste til at få et nyt organ sidste år.

Kl. 15:29

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Fru Helene Liliendahl Brydensholt.

Kl. 15:29

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Mange tak for svaret. Mit næste spørgsmål er bare af ren nysgerrighed. Der er jo en del partier, der sætter deres medlemmer fri i de her spørgsmål, når det handler om etik. Har man tænkt sig at gøre det i Socialdemokratiet, altså sætte medlemmerne fri til at stemme efter deres egen etiske overbevisning, eller hvad vi skal kalde det? Eller kommer alle Socialdemokratiets 50 mandater til at stemme ens?

Kl. 15:30

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 15:30

Flemming Møller Mortensen (S):

Den holdning, jeg giver udtryk for her, er den socialdemokratiske holdning – det er den socialdemokratiske folketingsgruppes holdning. Tak.

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren. Vi kan gå videre til Venstres ordfører, hr. Christoffer Aagaard Melson.

Kl. 15:30

(Ordfører)

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tak for det. I 2014 begyndte min kammerat Kim Klyver at undre sig over, at han havde svært ved at få vejret. Jeg husker bl.a., at han havde svært ved at trække vejret, når vi skulle spille fodbold, og i starten tænkte vi andre og han selv nok, at det havde noget med formen at gøre. Nogle måneder efter blev det konstateret, at han var ramt af en sjælden lungevirus, der langsomt var ved at nedbryde hans lunger. Med tiden stod det klart, at der ikke var nogen behandling imod hans sygdom. Herefter gik det støt ned ad bakke. I 2019 var Kims lunger så nedbrudte, at han kun kunne gå 200 m om dagen, og lægernes konklusion var, at han ville dø, hvis han ikke hurtigt fik nye lunger. Den 7. juli 2019 lykkedes det heldigvis at finde en donor, der passede til Kim.

Jeg talte med ham her til formiddag, og han kunne fortælle, at han her næsten 5 år senere stadig har det godt, arbejder på fuld tid og lige var kommet hjem fra et ophold på 3 måneder som gæsteprofessor ved University of Adelaide i Australien, og at han i øvrigt gerne går 10 km hver dag. Kims historie synes jeg er et rigtig godt eksempel på, hvorfor organdonation er så vigtig en dagsorden. Ét doneret organ har nemlig potentiale til både at redde liv og i rigtig mange tilfælde også at sikre et liv uden de store gener i dagligdagen, selv om det selvfølgelig ikke er altid, at det er tilfældet.

Kim var heldig. Det er nemlig langt fra alle, der har brug for en transplantation, som ender med at kunne modtage et organ på grund af mangel på donorer og organer. Sidste år døde 28 danskere på venteliste til et nyt organ. Det kunne sagtens have været Kim, for det er bestemt ikke kun sidste år, at mange danskere døde på venteliste. Det er tragisk, og det skal vi gøre, hvad vi kan, for at ændre. Vi mener ikke længere, det er nok at fortsætte, som vi plejer. En af de store udfordringer med at sikre, at færre dør på venteliste i fremtiden, er, at alt for få har taget stilling til, om de vil være organdonor. Selv om op mod 84 pct. af danskerne siger, at de er positive over for at være donor, er det under en tredjedel af danskerne over 15 år, der har taget stilling.

Vi tror på, at en af de ting, der vil kunne være med til at redde flere liv, er at ændre den såkaldte samtykkemodel for organdonation til en blød model med aktivt fravalg fra det fyldte 18. år, hvilket er den ændring, vi diskuterer i dag. I dag er det sådan, at du bliver registreret som ikkedonor, hvis du ikke har taget stilling. Dog er det i sidste ende op til de pårørende at tage beslutningen, hvis du ikke har taget stilling. Vi vil ændre udgangspunktet, så det i højere grad afspejler flertallets holdning, så du som udgangspunkt er registreret som donor, hvis du ikke har registreret din stillingtagen. Det vil dog være op til de pårørende at tage den endelige beslutning om donation, hvis du ikke har taget stilling, præcis som det er i dag.

Hvor stor en forskel vil det så gøre? Det er der faglig uenighed om. Det anerkender jeg, og det anerkender vi. Jeg læner mig bl.a. op ad Andreas Albertsen fra Aarhus Universitet, som jeg synes har lavet det mest grundige arbejde i forhold til at gennemgå forskningen på området, hvor han konkluderer, at de lande, der har en model, som minder om den, vi i dag foreslår indført, generelt har flere donorer. Og man har også set i bl.a. England, at det at gå over til den her model har ført til, at rigtig mange flere har taget stilling, og at dem, der har taget stilling, faktisk afspejler det, man forventede ud fra resultatet, da man spurgte befolkningen, i forhold til fordelingen af ja og nej til donation.

Ud over at jeg tror på, at ændringen vil føre til flere donorer, synes jeg kun, det er naturligt, at vi ændrer udgangspunktet, så det tager afsæt i, hvad et stort flertal af den danske befolkning ønsker. Og det ændrer i øvrigt ikke på, gentager jeg, at det stadig vil være op til den enkelte eller den enkeltes pårørende, som i sidste ende har det endelige ord i forhold til donation. Det bliver ikke staten eller andre, sådan som det har været fremført i debatten, der kommer til at tage den beslutning. Det bliver den enkelte som i dag eller den enkeltes pårørende.

Som det også fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, kommer forslaget til den ændrede samtykkemodel ikke til at stå alene. Der skal mere til, hvis vi skal i mål med at have løst udfordringerne på donationsområdet. Tiltaget vil bl.a. blive suppleret med informationskampagner, initiativer, der skal sikre, at danskerne flere steder bliver mødt med en opfordring til at tage stilling, og initiativer, der skal sikre, at færre donerede organer går til spilde.

Jeg håber på, at vi kan fortsætte en konstruktiv debat om, hvordan vi kan lykkes med ambitionen om at løse udfordringerne på området og dermed redde liv. Jeg håber også, at debatten her vil få flere til at tage stilling. Lige meget hvad, er det den måde, hvorpå vi sikrer, at flest mulige liv bliver reddet, og at flest mulige danskere også får deres ønsker respekteret, i forhold til om man vil være organdonor eller ej. Tak for ordet.

Kl. 15:35

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Og der er en kort bemærkning fra fru Mette Abildgaard.

Kl. 15:35

Mette Abildgaard (KF):

Tak til ordføreren for talen, og også tak for den rørende historie om Kim, som fik et par nye lunger. Bestyrelsesformanden for netop Lungeforeningen har jo faktisk været ude at tale imod det forslag, regeringen fremsætter her.

Han siger, at i dag er det sådan, at hvis man har sagt aktivt ja, er det ekstremt sjældent, at familien efterfølgende siger nej. Til gengæld er der langt flere pårørende, der modsætter sig organdonation, hvis den afdøde ikke aktivt har fået registreret sin holdning, og han frygter, at det her vil føre til, at flere pårørende bliver sat i en svær situation, hvor de vil sige nej.

Så frygten er altså også fra bestyrelsesformanden for Lungeforeningens side, at det her vil føre til færre organer til donation, færre sæt lunger til eksempelvis Kim eller andre. Hvilket indtryk gør det på ordføreren?

Kl. 15:35

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 15:35

Christoffer Aagaard Melson (V):

Det gør selvfølgelig indtryk, og det er en svær og kompleks debat. Jeg må bare sige, at når man læser den forskning, der ligger, altså f.eks. erfaringerne fra England, så viser den det modsatte. Og som sagt har vi nu siddet og kigget på det her område i rigtig, rigtig mange år, hvor rigtig mange danskere på venteliste er døde, og jeg synes ikke, at vi kan vente længere med at ændre vores tilgang.

Jeg tror og håber på, ja, jeg er overbevist om, at formanden, som du citerer der, ikke får ret. Jeg tror på, at det her sammen med de andre tiltag vil betyde, at vi redder flere liv, end vi gør i dag. Det synes jeg at erfaringerne andre steder fra tyder på, og når det er det, jeg kommer frem til, synes jeg ikke, at jeg etisk har andet valg – det synes jeg ikke jeg personligt har med min overbevisning – end at gå ind for, at vi gør det her.

Kl. 15:36

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Fru Mette Abildgaard.

Kl. 15:36

Mette Abildgaard (KF):

Nu er det jo ikke den eneste stemme, der er kommet frem til den konklusion. Det er Dansk Center for Organdonation jo også, hvor de peger på, at der ikke nødvendigvis er entydig evidens for, at det her vil føre til flere organer, der er til transplantation, og de har også siddet og gennemgået forskning. Så det er jo langt fra den eneste stemme, der kommer frem til den her vurdering.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge, om Venstres folketingsgruppe bliver fritstillet i forhold til det her spørgsmål.

Kl. 15:37

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 15:37

Christoffer Aagaard Melson (V):

Venstres folketingsgruppe bliver fritstillet i forhold til det her. Men det er en, tror jeg, stort set enig folketingsgruppe, jeg har bag mig i den her sag – så ja, det er det.

Så kan man sige, at selvfølgelig er det jo en sag, der er vanskelig. Inden man gør noget, ved man jo aldrig hundrede procent, hvad der vil ske. Jeg kan sige, at f.eks. Nyreforeningen støtter op om forslaget i modsætning til Lungeforeningen, og der må man jo gå med sin egen overbevisning om, hvad man tror der vil komme til at ske.

Jeg kan i hvert fald sige i forhold til den frygt, der bliver malet op, om, at nogen føler, at der er nogen, der tager en beslutning for dem, at det kommer jo ikke til at ske. Det bliver jo den enkelte og den enkeltes familie, der stadig skal tage stilling, så jeg tror, at den der frygt er overdrevet, og jeg tror, at man bliver positivt overrasket, hvis det i Danmark kommer til at gå, som det er gået i nogle af de lande, der senest er gået over til samme model.

Kl. 15:37

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så er det hr. Jens Henrik Thulesen Dahl.

Kl. 15:37

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD):

Tak for det, og tak til ordføreren for talen. Jeg er fuldstændig enig i, at det er et dilemmafyldt område, og at det er et svært område, men jeg bliver nødt til at spørge, når nu Venstre er med til at fremsætte det her forslag, om det virkelig er Venstres holdning, at signalet skal være, at vores organer som udgangspunkt er doneret til samfundet og ikke er vores egne. Er det virkelig et enigt Venstre, der siger, at det er sådan, det er?

Kl. 15:38

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 15:38

Christoffer Aagaard Melson (V):

Altså, det er et overvældende flertal i vores folketingsgruppe, der er enige om det her. Når vi spørger danskerne, og der er 84 pct., der siger, at de gerne vil donere, så synes jeg jo egentlig, at det, når man så skal vælge mellem to udgangspunkter, nemlig om man som udgangspunkt ikke er donor, eller om man som udgangspunkt er donor, er et godt princip, at man så tager udgangspunkt i de fleste, men skaber en model, hvor man, hvis man ikke har lyst til at donere, har alle muligheder for at gå ind og melde fra, eller de pårørende

også i sidste ende har det sidste ord, hvis man ikke har været inde og bekræfte sin stillingtagen.

Jeg synes, at der er noget naturligt i, at vi, som vi gør på alle mulige andre områder, ligesom lægger udgangspunktet der, hvor de fleste er. På den måde tror jeg vi sikrer, at flest mulige rent faktisk får deres ønske opfyldt. Jeg tror, at det i for mange tilfælde i dag er sådan, at folk, der rent faktisk gerne vil donere, ikke får deres ønske opfyldt, fordi vi ikke er gode nok til at få folk til at tage stilling, men også, fordi man måske som pårørende sidder med et område, man ikke ret godt inde i, og derfor tænker, at når udgangspunktet er, at man ikke skal donere, er det nok bedst at vælge den vej. Men det er bare ikke det, de fleste gerne vil.

Kl. 15:39

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Hr. Jens Henrik Thulesen Dahl.

Kl. 15:39

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD):

Jeg er sådan set fuldstændig med på, at vi skal opfordre alle dem, der gerne vil, til at tage stilling. Det må være kernen i det, og vi skal gerne få så mange som muligt til at gøre det. Vi skal heller ikke lave noget, der forhindrer det. Men jeg synes da, det er interessant, når ordføreren siger, at Venstres holdning bliver bestemt af, at der er et flertal blandt danskerne, der synes, at det skal være sådan. Så den principielle holdning om, at ens organer som udgangspunkt er ens egne, og at man så skal opfordres til at tage stilling, er altså ikke Venstres holdning længere, hvis et flertal blandt danskerne synes, man skal gøre noget andet.

Kl. 15:40

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Ordføreren.

Kl. 15:40

Christoffer Aagaard Melson (V):

Jo. Altså, vores holdning er, at danskernes organer er deres egne, og derfor er det også sådan, at du enten selv skal bekræfte, at du vil tage stilling, og ellers bliver det dine pårørende, der skal tage beslutningen, præcis som det er i dag. Når vi så samtidig kan se den forskning, som jeg synes er mest grundig, pege på, at det rent faktisk også vil føre til, at vi redder flere liv, og hvis man mener, at den ene holdning er lige så valid at have som den anden, så synes jeg, det er helt naturligt, man tager udgangspunkt i det, de fleste mener. Så tror jeg, vi opnår, at flest mulige får opfyldt deres ønske.

Kl. 15:40

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Så er det hr. Mike Villa Fonseca.

Kl. 15:40

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak til ordføreren for historien og talen. Jeg kunne godt tænke mig at spørge ordføreren, om ordføreren har en analyse eller en undersøgelse af, hvor mange der aktivt vil tage stilling eller bekræfte deres valg med den her lovændring.

Kl. 15:40

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Ordføreren.

Kl. 15:41

Christoffer Aagaard Melson (V):

Nu har jeg ikke lige papirerne med. Jeg kan se, at sundhedsministeren nikker. Men så vidt jeg husker den seneste ændring i England, førte det til, at 10 pct. ekstra tog stilling, og de 10 pct. ekstra, der

tog stilling, fordelte sig cirka ligesom dem, der allerede havde taget stilling, i forhold til hvor mange der sagde ja og nej – på baggrund af den debat, de havde på det tidspunkt. Du må lige faktatjekke det, men jeg mener, at det er sådan, det er.

Under alle omstændigheder synes jeg kun, det er positivt, også selv om en lille procentdel ekstra skulle sige nej i forhold til dem, der registrerer sig i dag. For hver eneste, vi får registreret, vil gøre det lettere at håndtere i sundhedsvæsenet. Og alt andet lige vil der jo også komme flere, der får registreret, at de rent faktisk gerne vil donere – så vi ikke risikerer, at de pårørende, på grund af at de er i tvivl, siger fra, altså i forhold til at give lov til at donere deres organer.

Kl. 15:41

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Hr. Mike Villa Fonseca.

Kl. 15:41

Mike Villa Fonseca (UFG):

Så kunne jeg godt tænke mig at spørge ordføreren, om 10 pct. er nok, eller om ordføreren har gjort sig nogen overvejelser eller har taget andre initiativer, i forhold til hvordan vi sikrer, at danskerne går ind og registrerer sig i det nationale register.

Kl. 15:42

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Ordføreren.

Kl. 15:42

Christoffer Aagaard Melson (V):

Jeg vil læne mig op ad mine socialdemokratiske kollegaer, der sagde, at det jo er nok, når vi har nok organer. Men i princippet synes jeg jo egentlig, det er bedst, hvis alle i sidste ende registrerede sig – egentlig både for de pårørendes og den enkeltes skyld – så deres ønsker så vidt muligt bliver respekteret.

Men hvad angår det med målsætningen, tror vi jo ikke, at det her gør det hele, og det håber jeg også min tale gav meget tydeligt udtryk for. Der skal massive informationskampagner til, der skal være mere nudging – for at bruge det ord – altså være flere steder, hvor du bliver præsenteret for spørgsmålet: Kunne du ikke tænke dig at registrere dit valg? Og så skal vi blive bedre til at udnytte kapaciteten og redde organerne ude på hospitalerne. Så det her skal ikke stå alene.

Kl. 15:42

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Så er det hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 15:42

Kim Edberg Andersen (UFG):

Tak. Jeg havde egentlig ikke tænkt mig at sige noget, men så rodede Venstres ordfører sig alligevel ud i noget, hvor det overhovedet ikke gav nogen mening for nogen som helst længere. Men vi kan godt lynhurtigt blive enige om, at det her forslag absolut ingenting ændrer, ud over at det som udgangspunkt lige nøjagtig er statens organer, i stedet for at det er danskernes organer, og det var det, der fik mig til at reagere. For Venstre sagde jo, at det er danskernes organer. Alligevel ændrer vi det i en lov, hvor man skal bekræfte det, men nu gør vi det sådan, at det som udgangspunkt er statens organer, og at du bare lige skal bekræfte det, kontra før, hvor det var dine organer, og hvor du så skulle bekræfte, at du ville af med dem.

Så bed jeg også mærke i, at Venstre og regeringen åbenbart går ind for, hvad et flertal af danskerne vil, og der kunne man jo teste det af, for jeg synes da, man skal komme med et lovforslag. Vi kan f.eks. ud af det blå spørge, om flertallet af nordjyder synes, at mom-

sen skal afskaffes, og kan jeg så forvente, at regeringen fremadrettet kommer med et lovforslag til det? Det er jo noget pjatværk, og jeg bliver nødt til at sige, at det synes jeg faktisk også at det her forslag er. For det er sådan halvt noget og halvt ingenting, ikke? Det eneste, man ændrer, er, at man lige sørger for, at man som udgangspunkt har pligt til at give sine organer, altså hvis man bekræfter det, i stedet for at beholde dem. Er det ikke korrekt, ordfører?

Kl. 15:43

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Ordføreren.

Kl. 15:43

Christoffer Aagaard Melson (V):

Nu var det mig, der blev forvirret på et lidt højere niveau, så jeg håber, jeg svarer sådan nogenlunde på det. Jeg tror ikke, at et stort flertal af danskerne siger, at de gerne vil donere et organ på grund af staten. Jeg tror, de siger, at de gerne vil donere et organ, på grund af at de gerne vil være med til at redde et andet menneskes liv. Jeg tror, det er derfor, man gør det. Jeg tror ikke, det har noget med staten at gøre, præcis ligesom jeg heller ikke tror, at det er på grund af staten, at det her vil gøre en forskel.

Så det kan jeg ikke helt følge, og selvfølgelig gør vi jo ikke kun noget, hvis et flertal af danskerne vil have det. Men når man har et forslag, hvor man gerne vil ændre noget, så det kan hjælpe dem, der står på en venteliste, til et organ, og som samtidig sikrer, at lovgivningen i højere grad er i sync med det, vi ved danskerne mener, så synes jeg da kun, det er et plus.

Kl. 15:44

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 15:44

Kim Edberg Andersen (UFG):

Jeg havde håbet, at ordføreren havde fulgt lidt med, da de andre stillede spørgsmål, både til den tidligere ordfører og den nuværende ordfører. For der er ikke rigtig nogen, der sådan er helt sikre på, at det her giver flere organer. Tværtimod er der jo nogen, der har påpeget, at der er nogle, der er rigtig bekymrede for, om det faktisk ikke med den måde, det bliver konstrueret på, kommer til at give færre organer.

Man skal huske at rose Socialdemokraterne, når de siger noget rigtigt, og den tidligere ordfører sagde, at vi alle sammen er enige om, at der mangler organer, og det skal vi have løst. Jeg tror ikke, at sådan et beslutningsforslag, som dybest set ikke tager stilling til noget som helst, vil hjælpe. Jeg tror derimod, det er meget mere information, masser af information. Hr. Flemming Møller Mortensen er gammel nok til at huske hiv-kampanjerne. De virkede, og det blev pumpet ud til danskerne. Her kunne vi sige: Vi har brug for jeres organer, vil I ikke være søde at tilmelde jer? Som udgangspunkt er det jeres; I skal bare lige huske at sige, at vi gerne må tage dem.

Kl. 15:45

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Ordføreren.

Kl. 15:45

Christoffer Aagaard Melson (V):

Jeg anerkender, at der er uenighed om, hvor meget det her vil virke, og om det vil virke. Jeg tror, det vil virke. Der er bl.a. også rigtig, rigtig mange danskere, der har skrevet under på borgerforslaget, og som tror på, at det vil virke. Nyreforeningen tror på, at det vil virke, og Andreas Albertsen, som jeg nok vil sige er den inden for forskningsverdenen, der i mine øjne har været dybest nede i det her

emne, tror, at det vil virke. Det læner jeg mig op ad. Jeg synes, det er helt fair, at man har en anden holdning, men jeg er jo glad for det ønske, der er, og som jeg også tror vi deler, om, at vi skal løse den her udfordring. Og så kan vi jo selvfølgelig på helt fair vis have forskellige overbevisninger om, hvad der vil virke.

Kl. 15:46

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Så er det fru Runa Friis Hansen.

Kl. 15:46

Runa Friis Hansen (EL):

Tak. Jeg havde heller ikke tænkt mig, at jeg ville trykke mig ind, men jeg synes, det var en spændende tale, og du kommer også med nogle lidt spændende svar, og derfor bliver jeg nødt til at spørge: Når ordføreren siger det her med, at man bør lægge det der, hvor flest danskere synes det skal ligge, gælder det så f.eks. også på abortområdet, hvor man ved, at det i den seneste meningsmåling fra Epinion ligger på 18 uger, altså at det er der, hvor flest danskere synes det skal ligge? Hvad tænker ordføreren om det?

Kl. 15:46

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Husk ikke at bruge direkte tiltale.

Så er det ordføreren.

Kl. 15:46

Christoffer Aagaard Melson (V):

Jeg synes, man som udgangspunkt skal gøre det, man synes er rigtigt. Men jeg siger bare, at alt andet lige synes jeg, det er vigtigt, at man, når man laver lovgivning, som er på et etisk meget følsomt område, tager hensyn til, hvad de fleste danskere gerne vil. Altså, det er et svært valg – lige meget om man tager det ene udgangspunkt eller det andet udgangspunkt, vil det jo være et udgangspunkt, hvor der er nogle, der ikke har taget stilling endnu, som mener noget andet. Men vi skal jo tage et valg her om, om det skal være det ene udgangspunkt eller det andet udgangspunkt, og der synes jeg da kun, det taler for, at man på et ret vigtigt og etisk dilemmafyldt område ændrer udgangspunktet, så det er mere i sync med, hvad flertallet gerne vil. Jeg synes kun, det taler for, at man skal gøre det her, når man ovenikøbet som mig er overbevist om, at det også vil sikre, at der er flere, der bliver donorer, og at vi derfor også kommer til at redde nogle af de mange mennesker, der desværre dør på venteliste i dag.

Kl. 15:47

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Fru Runa Friis Hansen.

Kl. 15:47

Runa Friis Hansen (EL):

Jamen det er også bare, fordi begge områder jo er områder, hvor vi taler om etik og vi taler om, at det er svært. Så jeg har ikke et spørgsmål, men det var bare en kommentar.

Kl. 15:47

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Ordføreren.

Kl. 15:47

Christoffer Aagaard Melson (V):

Ja. Og tak.

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Så er der ikke flere korte bemærkninger, og vi siger tak til ordføreren. Og så går vi videre til SF's ordfører, og det er fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 15:47

fald status quo, og i værste fald risikerer vi at forværre situationen i forhold til de borgere, der har brug for organdonation. Det synes jeg er dybt bekymrende.

Kl. 15:52

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er en kort bemærkning fra hr. Flemming Møller Mortensen.

Kl. 15:52

(Ordfører)

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. I SF er vi, vil jeg gerne starte med at sige, mildest talt overraskede over, at regeringen fremsætter et beslutningsforslag på et tidspunkt, hvor vi i en længere periode har drøftet spørgsmål om organdonation med eksperter på møder indkaldt af sundhedsministeren – sådan som vi tidligere havde aftalt det med hinanden i forlængelse af et borgerforslag om organdonation. Vi har deltaget i møderne med en forventning om, at vi på et tidspunkt fik lejlighed til at drøfte muligheder for forbedringer på området. Det tror jeg kunne have kvalificeret det her forslag.

Vi mener det, vi hele tiden har ment: at vi *skal* lykkes med en forbedret indsats målrettet de patienter, som er på venteliste til en organtransplantation, og for hvem det kan betyde liv eller død. Et flertal af danskerne er positivt indstillede i forhold til organdonation, men kan det direkte oversættes til, at det flertal, som stadig ikke har tilmeldt sig organdonation, blot ikke har fået det gjort? Jeg tror desværre, at det er en smule forsimplet. Det er ganske vist rigtigt, at med et formodet samtykke vil vi sandsynligvis kunne registrere forholdsvis mange flere potentielle organdonorer – faktisk os alle sammen, medmindre man aktivt har valgt det fra – modsat i dag, hvor man alene er potentiel organdonor, hvis man aktivt har meldt sig til. Men ingen af delene vil jo nødvendigvis matche virkeligheden. Det synes jeg er bekymrende.

Forslaget, som vi behandler nu, er en såkaldt blød model, hvor der indføres formodet samtykke, som først gælder, når man har bekræftet samtykket. Gør man ikke det, vil alt være, som det plejer, hvor de pårørende i den sidste ende skal træffe den endelige beslutning. Som sådan er det jo umiddelbart et harmløst forslag, men jeg tror virkelig, at det her forslag skal i værkstedet igen, for i praksis kan forslaget betyde færre bekræftede donorer. Mange vil – ikke mindst på baggrund af debatten – netop tænke, at staten jo har truffet beslutningen for dem, og at de derfor ikke behøver at foretage sig mere. Andre vil desværre føle sig provokeret af, at staten træffer beslutningen, og vil få taget sig sammen til at melde fra. Det vil kræve omfattende kommunikation og dialog at få forslaget til at virke i praksis, og det skal helst ske på en måde, hvor vi undgår at polarisere debatten.

Vi har allerede med et meget stort flertal her i Folketinget besluttet en anden model om obligatorisk stillingtagen. Målet er det samme: at vi skal søge alle muligheder for, at flere får taget stilling. Og det er et forslag, som kan være med til at fastholde debatten og dialogen, men med en respekt for, at det i den sidste ende er den enkelte eller de pårørende, som træffer den endelige beslutning. At fastholde det personlige ansvar er respektfuldt og nødvendigt, og derfor håber jeg også, det her forslag kan kvalificeres i udvalgsbehandling – med det formål, at flere syge borgere får adgang til organer fra andre, som selv har besluttet at give dem videre, når deres eget liv ikke længere kan leves.

Jeg synes desværre, at regeringen med det her forslag sætter sig mellem to stole, og jeg kan til dem, der måske vil være interesserede i, hvad SF tænker i forhold til en eventuel afstemning, sige, at også i SF er der delte meninger, med hensyn til om vi skal have en hård model med formodet samtykke, eller om vi skal have obligatorisk stillingtagen. Det tror jeg faktisk vil gøre sig gældende i de fleste partier. Men uanset om man tænker det ene eller det andet, er alle enige om, at med det her forslag løser vi ingenting. Der er vi i bedste

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak til ordføreren. Kan ordføreren ikke give udtryk for, hvad SF's holdning er til beslutningsforslaget? For ordføreren siger, at i sidste ende skal det være den enkelte, der træffer beslutning om, om man vil være organdonor eller ej. Er det en anden holdning, ordføreren tolker ud af det, der er beslutningsforslaget her? For jeg er jo af den opfattelse, at der står med al tydelighed, at det er den enkelte, der selv bestemmer, om man vil være organdonor. Jeg synes blot, ordføreren fik det til at lyde, som om det ikke var tilfældet, at det er det, der fremgår af beslutningsforslaget.

Kl. 15:52

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 15:53

Kirsten Normann Andersen (SF):

Nej, jeg er mig pinligt bevidst, at regeringens forslag indebærer et formodet samtykke, men hvor man selv skal ind og bekræfte det. Min tese, som jeg synes jeg læste jeg deler med Dansk Center for Organdonation, er, at mange borgere vil tænke, at så er der ligesom nogen, der har ordnet det for dem, og dermed ikke får taget stilling. Det synes jeg faktisk er vigtigt.

Tallene er jo tydelige nok. En tredjedel af borgerne har taget stilling. For de øvrige er det pårørende, der ender med at tage stilling. Det gør to tredjedele heldigvis med et positivt resultat. Men hvis vi gerne vil have, at flere selv skal tage stilling til organdonation, bliver vi også nødt til at bede dem om at tage stilling, og det gør man altså ikke her.

Kl. 15:53

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Hr. Flemming Møller Mortensen.

Kl. 15:53

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg synes jo, det fremgår meget tydeligt af beslutningsforslaget, at der ligger en endog meget stor kommunikation, information og oplysningsdel indbygget i det. Der hører jeg også ordføreren give udtryk for, at lige nøjagtig dialog og information er noget af det, der skal til. Her synes jeg bare, der er noget modsatrettet. Det har i hvert fald, som jeg forstår det, været regeringens intention, præcis som ordføreren giver udtryk for, at information og dialog er nødvendigt for at tage den personlige stilling, men også for at sørge for, at man får det delt med sine pårørende, sine nære, fordi det også er en vigtig del af alt det, der vedrører at tage stilling til, om man vil være organdonor eller ej.

Kl. 15:54

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 15:54

Kirsten Normann Andersen (SF):

En blød model for samtykke, hvor nogle har taget stilling til, at vi alle sammen er organdonorer, er jo først virkningsfuld, hvis man

reelt har taget stilling, og min pointe er, at flere måske ikke får taget stilling, fordi de tænker, at det er der nogen, der har gjort for dem. Og jeg synes, det er vigtigt, at vi får taget stilling. Det er egentlig hovedbudskabet her.

Vi kommer ikke til at stemme for forslaget, som det ligger her. Jeg håber, det kan kvalificeres i udvalgsbehandlingen eller i reelle forhandlinger i ministeriet efterfølgende.

Kl. 15:55

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så er det hr. Christoffer Aagaard Melson.

Kl. 15:55

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tak. Anerkender ordføreren ikke, at i bl.a. England har man set, at flere rent faktisk har taget stilling ved overgangen til en lignende model som den, vi foreslår her?

Kl. 15:55

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 15:55

Kirsten Normann Andersen (SF):

Jo, og i Holland har de en modsat oplevelse af det. Jeg tror, at lande er forskellige. Vi ved jo godt, at informationskampagner virker. Vi har jo set før, at når der er lavet massive informationskampagner om at tage stilling, og når organisationerne omkring har været i gang med at lave kampagner af forskellig art, så er der også flere, der får taget stilling.

Men det, der er væsentligt, er jo netop, at det er den enkelte selv, der får taget stilling. Det er alt andet lige lettere for de pårørende, der eventuelt måtte komme til at skulle tage stilling i stedet for, hvis det er sådan, at man ikke har gjort det selv. Derfor er der bare alle mulige gode grunde til, at vi skal fremme en model, hvor vi reelt får taget stilling. Jeg er bekymret for, at der vil være forholdsvis mange her, som tænker, at det er der nogen der har gjort for dem; det er et svært spørgsmål, som man har svært ved at forholde sig til, og nu behøver man heller ikke at gøre det. Og så er vi lige vidt med det her forslag. Det er jo det, der er pointen.

Kl. 15:56

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så er det hr. Christoffer Aagaard Melson.

Kl. 15:56

Christoffer Aagaard Melson (V):

Der kan man sige: Hvad er det, vi har at tabe, når vi ikke har løst den her udfordring i så mange år? Var det så ikke på tide at prøve noget nyt?

Men jeg har et spørgsmål mere til ordføreren. Har SF tænkt sig at fritstille sine medlemmer i den her sag, eller skal man følge partilinjen?

Kl. 15:56

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 15:56

Kirsten Normann Andersen (SF):

Som jeg sagde indledningsvis, at uanset om man er til en blød eller en hård model for formodet samtykke, så er alle enige om, at her sætter man sig imellem to stole og løser ingenting. Det er det, jeg synes er fortvivlende ved det her forslag. Derfor mener vi også i SF, at vi bør kvalificere det her forslag, så det reelt kan gøre en forskel for dem, der har brug for organer i fremtiden.

Kl. 15:57

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Liberal Alliances ordfører, og det er fru Louise Brown.

Kl. 15:57

(Ordfører)

Louise Brown (LA):

Tak, formand. Det her beslutningsforslag kom en smule pludseligt. Vi var jo i ordførerkredsen sammen med ministeren i gang med et længere forløb om netop organdonation og om, hvordan vi får flere til at tage stilling til emnet. Men nu er vi her så.

Organdonation er et emne, der igennem de sidste mange år jævnligh er dukket op i den offentlige og politiske debat og også med god ret, for det er vigtigt, at så mange som muligt tager stilling til, om de har lyst til at donere deres organer, hvis de pludselig skulle ende i en situation, hvor det kan lade sig gøre. Hvis man har taget stilling, slipper ens pårørende nemlig for den svære beslutning. En udfordring kan nemlig være, at når det er de pårørende, der skal tage stilling, så kan det nemmere blive et nej, da det jo er en beslutning, der skal træffes hurtigt, og det kan presse de pårørende. Så jo flere der selv tager stilling, jo bedre.

Regeringen vil også gerne have flere til at tage stilling, men det går åbenbart lidt for langsomt, så nu tager regeringen så stilling på vegne af alle dem, der ikke har gjort det endnu. Det er altså ikke en metode, vi bryder os om i Liberal Alliance. Modellen her, hvor man som udgangspunkt er organdonor og senere skal bekræfte sit samtykke, er bare sådan helt grundlæggende forkert. Jeg kan heller ikke lige komme i tanker om andre tilfælde, hvor vi sådan forlader os på et formodet samtykke.

Der er simpelt hen bare noget inde i mig, der vrider sig ved modellen om et formodet samtykke. Nogle siger, at det så bliver staten, der ejer vores organer, og jeg ved også, at ministeren, og vi har også hørt, at andre ordførere har svar på tiltale, når det argument bliver lagt på bordet. Men for mig handler det faktisk mere om signalet, følelsen, jeg får inde i kroppen. Det bryder jeg mig ikke om.

Christina Rosenlund, der er overlæge og ekspert på Dansk Center for Organdonation, gav i P1 Debat i februar udtryk for en anden nuance, nemlig faren for, at vi får skabt en idé om, at man så ikke er helt så godt et menneske, hvis man nu ikke har lyst til at donere sine organer. Med det her forslag er faren, at signalet i Danmark kan blive, at her er vi organdonorer; du må selvfølgelig gerne vælge det fra, men så er du altså ikke helt lige så godt et menneske som alle de andre. Vi kan risikere at fjerne muligheden for at føle, at det også er okay at sige nej.

Desuden siger hun, at der ikke er evidens for, at den her model vil bringe flere donorer. Jeg ved godt, at der er mange forskellige holdninger, og at andre siger noget andet, og der bliver også henvist til England, hvor man har flere donorer registreret. Faktum er bare ifølge Christina Rosenlund, at de faktisk har færre donorer med hjernedøds kriteriet, som er det, vi har haft her i Danmark siden 1990. Grunden til, at de har så mange flere donorer nu, er, at de også har indført organdonation ved cirkulatorisk død. Organdonation ved cirkulatorisk død genindførte vi heldigvis tilbage i august sidste år, og det kan forhåbentlig også være med til at hjælpe endnu flere mennesker.

Vi har aldrig nogen sinde haft så mange transplantationer, som vi havde sidste år, hvor vi havde 430 transplantationer af organer, og der står jo omkring 450 på venteliste. Ventelisten har faktisk set sådan ud i mange år, men vi har nu flere donorer, end vi havde tidligere, og vi er i Danmark også rigtig gode til at passe på organerne, også bedre end i mange andre lande. Vi giver i gennemsnit 3½ organ

pr. donor, så vi er allerede godt på vej. Og så er det jo altså også vigtigt at huske på, at man skal dø på hospitalet, før ens organer kan bruges.

Vi kommer i Liberal Alliance til at stemme imod forslaget, som det ser ud her, simpelt hen fordi det stritter imod vores frihedsfølelse og retten til at bestemme over vores egen krop fra fødsel til død. Men lad mig bare slå fast, at jeg af hele mit hjerte ønsker, at flere tager samtalen derhjemme og også gerne tager stilling. Jeg ved godt, at det kan være svært, men det kan hjælpe både dem, der venter på organer, men også de pårørende, som kan være dem, der skal tage stilling på vegne af en afdød. Tak for ordet.

Kl. 16:01

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er en enkelt spørger, og det er hr. Flemming Møller Mortensen. Værsgo.

Kl. 16:01

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak til ordføreren. Jeg vil spørge ganske kort: Kan ordføreren ikke bekræfte – også til trods for LA's frihedsfølelse – at beslutningsforslaget her rummer en meget veldefineret ramme, som er, at man kun er organdonor, når man har bekræftet, at man vil være organdonor?

Kl. 16:01

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 16:01

Louise Brown (LA):

Jeg kan godt bekræfte, hvad ordføreren siger, men som jeg også forsøgte at redegøre for, er der tale om sådan en helt grundlæggende følelse. Altså, præmissen er forkert, og inde i min krop hænger det her med, at man som udgangspunkt er organdonor, ikke sammen. Så er det muligt, at man skal bekræfte det igen. Men hvis jeg vender tilbage til min tale her, lagde jeg også der vægt på det her med, at man kan blive udsat for en eller anden form for pres, hvis det bliver en formodet ting, at vi her i Danmark er organdonorer, og at du, hvis du ikke har lyst til det, bare skal sige fra.

Jeg bryder mig simpelt hen ikke om præmissen. Jeg forstår godt, at det kommer af et godt hjerte, og at hensigten er god, men jeg bryder mig simpelt hen bare ikke om præmissen.

Kl. 16:02

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Spørgeren.

Kl. 16:02

Flemming Møller Mortensen (S):

Man kan vel nok sådan sidestille ansvarsfølelse og frihedsfølelse. For mig som socialdemokratisk sundhedsordfører løber de ting fuldstændig sammen i det her forslag. For når vi kigger ind i organdonorområdet i dag, er det, vi gør i dag, ikke godt nok. Jeg er enig med ordføreren i, og jeg tror også selv på, at cirkulatorisk død, hjertedødsriteriet, kommer til at give et boost i forhold til at få flere donorer, men jeg tror ikke, det er nok.

Er det Liberal Alliances holdning, at det, at vi har indført cirkulatorisk død, er nok? For ellers synes jeg, det skorter lidt på ansvarsfølelsen i forhold til at tage afstand fra det her forslag, som jo er et spørgsmål om virkelig at prøve at gøre nok.

Kl. 16:03

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Louise Brown (LA):

Tak. Som jeg siger, anerkender jeg formålet og hensigten med det her forslag. Vi kan ikke gøre nok, men jeg synes bare ikke, at det her er den rigtige metode. Vi vil meget gerne være med til at kigge på en anden udformning af et forslag. Vi vil også meget gerne være med til at kigge på, hvordan vi kan tilskynde flere til at tage stilling, for for mig er det det, det handler om.

Vi skal få mennesker til at tage stilling til det her. Det er også okay, hvis man ikke har lyst til at tage stilling, synes jeg; det er bare vigtigt, at vi har samtalen. Og jeg synes også, det er vigtigt, at vi får samtalen derhjemme, sådan at hvis der sker en ulykke, så ved vores pårørende, hvor vi står.

Kl. 16:04

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Så er der pludselig flere, der har tegnet sig ind her. Den næste spørger er hr. Christoffer Aagaard Melson fra Venstre. Værsgo.

Kl. 16:04

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tak for det. Ordføreren siger, at ordføreren frygter, at hvis vi nu ændrer udgangspunktet, så vi tager udgangspunkt i det, de fleste danskere egentlig siger de gerne vil, så er der en risiko for, at dem, der ikke vil donere, føler sig forkerte eller presset. Men løber man ikke fuldstændig den samme risiko i dag, hvor vi som stat er gået ind at definere, at du som udgangspunkt ikke er donor?

Jeg kan ikke forstå, hvorfor det, vi gør i dag, skulle være mindre slemt end det, vi foreslår her, hvor vi jo giver den fuldstændig samme frihed til, at det i sidste ende er dig selv, der skal ind at bestemme det, og i sidste ende dine pårørende, hvis du ikke selv har taget stilling.

Kl. 16:05

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 16:05

Louise Brown (LA):

Så kan jeg jo bare vende det om og spørge: Hvis ordføreren mener, at vi gør det samme, som vi gør i dag, hvorfor så fremsætte sådan et forslag? Så er det jo ligegyldigt.

Kl. 16:05

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Spørgeren.

Kl. 16:05

Christoffer Aagaard Melson (V):

Jeg mener ikke, at vi gør det samme i dag, men vi har jo et binært valg mellem enten at tage udgangspunkt i det, flertallet siger, altså at de gerne vil være donorer, eller at tage udgangspunkt i mindretallet og sige, at du ikke er donor, medmindre du har taget aktivt stilling. Og derfor synes jeg jo, det er naturligt at ændre det, så det kommer i sync med det.

Det er, ligesom om ordføreren argumenterer for, at det er værre, altså at man skal respektere dem, der siger, at de ikke vil donere, mere end dem, der siger, at de gerne vil donere – altså at det et eller andet sted er et mere værdigt sted at stå, end hvis du gerne vil donere.

Kl. 16:05

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Louise Brown (LA):

Det er vigtigt for mig at sige, at der ikke er noget, der er forkert og rigtigt i den her debat. Den følelse, man har i sin krop, med hensyn til hvorvidt man har lyst til at donere sine organer eller ej, vil jeg ikke dømme om. Altså, for mig er det vigtigste, at man tager stilling, og at man i hvert fald tager snakken med de mennesker, der er omkring en. Jeg synes ikke, at man er et dårligere menneske, hvis man ikke har lyst til at være organdonor, og jeg synes heller ikke, at man er et dårligere menneske, hvis man har lyst til det.

Kl. 16:05

vi har haft snakken. Det er jo, fordi vi er i gang med snakken nu. Så på den måde er det jo fint, at der er kommet sådan et beslutningsforslag her fra regeringens side, for nu taler vi om det, og det er det bedste, vi kan gøre.

Kl. 16:08

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren for det. Den næste i spørgerrækken er hr. Kim Edberg Andersen, uden for grupperne. Værsgo.

Kl. 16:06

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Spørgeren.

Kl. 16:08

Kim Edberg Andersen (UFG):

Tak for det. Når jeg hører regeringens argumentation herinde, minder det mig om sådan en voxpop, jeg hørte om engang, hvor man spurgte danskerne, om de ville spise burhønsæg, og det sagde de alle sammen de ikke ville; de ville alle sammen have æg fra fritgående høns. Så spurgte man en supermarkeds kæde, og de havde aldrig solgt flere burhønsæg. Det er lidt den argumentationsrække, jeg hører fra Venstres ordfører.

Problemet er der, når det bliver noget med etik og noget med, om man er en del af sammenholdet. Og for statspartiet over dem alle, Socialdemokraterne, er ansvarlighed og frihed jo faktisk det samme, bare man gør, som staten vil, og så er der en ordfører fra Liberal Alliance, som faktisk har lidt svært ved at stå at sige noget deroppe og siger: Jeg ved ikke rigtig, hvad det er, der er min problemstilling heroppe.

Men så vil jeg da prøve at hjælpe ordføreren, for det er vel det, at hvis man er et liberalt menneske, går man som udgangspunkt ud fra, at det, der ligesom er inde i ens krop, er ens eget, som udgangspunkt, og så tager man et personligt valg og siger: Det må andre gerne få, når jeg dør.

Det er jo det, som også skaber dilemmaet. For det er jo ikke, fordi vi liberale ikke vil give vores organer, men vi tænker nok, at man måske kunne lave en reklamekampagne, før man bare skærer dem ud ved det nærmeste stoppested. Det er jo nok det, der er vores problemstilling.

Kl. 16:07

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 16:07

Louise Brown (LA):

Ja, det har ordføreren ret i, og tak for præciseringen. Jeg plejer at kalde det her med, at man siger noget, men gør noget andet, Nik & Jay-effekten. Altså, Nik & Jay var vildt upopulære, da de lige kom frem, og der var ikke nogen, der gad at købe deres plader, og når der blev lavet voxpops, var der ikke nogen, der kunne lide dem, og alligevel var det dem, der solgte allerfleste plader i Danmark.

Det er måske det samme, der gør sig gældende her. Vi svarer det, som vi synes er etisk rigtigt, når vi bliver spurgt i en spørgeundersøgelse, og måske er det nemt at svare: Jeg vil meget gerne donere mine organer, selvfølgelig vil jeg det; det er et supergodt formål, og kan jeg redde nogle mennesker, vil jeg det. Men når man står med beslutningen og skal træffe den, kan det godt være, at det måske er anderledes inde i ens krop.

Jeg er selv organdonor. Min datter på 15 år har også været inde for nylig og sige, at hun også er fuld organdonor, og det er jo, fordi

Kim Edberg Andersen (UFG):

Jamen jeg er fuldstændig enig i, at det vigtigste her faktisk er debatten, for beslutningsforslaget i sig selv er jo rent varm luft. For i virkeligheden, og det må ordførerne fra regeringspartierne også bare anerkende, er det jo sådan, at hvis man rent faktisk ønskede, at der kom flere organer, kunne man jo komme med det rigtige lovforslag og sige: Som udgangspunkt, min ven, er organerne statens, og så skal du selv aktivt gå ind og sige, at det må I ikke tage.

Det ville faktisk løse problemet, hr. Flemming Møller Mortensen. Er det ikke korrekt, at det er meget varm luft? Det er et enkelt ord, vi flytter – vi skal stadig lave tilvalg. Så ud over debatten er det lidt et forslag, som måske ikke giver ret meget på den lange bane.

Kl. 16:09

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 16:09

Louise Brown (LA):

Min frygt er også, at det ikke kommer til at give noget på den lange bane, og lidt i stil med SF's ordfører er jeg også bange for, at det kan få en negativ konsekvens. Vi så jo, da regeringen kom med beslutningsforslaget, at der rent faktisk var mennesker, der var ude at sige: Nu afmelder jeg mig – jeg har været tilmeldt Donorregistret, og nu afmelder jeg mig simpelt hen i trods, for der er ikke nogen, der skal tage stilling på vegne af mig.

Så jeg kunne godt være bange for, at det også kunne have en negativ effekt, hvis det her beslutningsforslag bliver gennemført.

Kl. 16:09

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak. Der er lige et par spørger mere. Den næste i rækken er hr. Mike Villa Fonseca, uden for grupperne. Værsgo.

Kl. 16:09

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak til ordføreren for ordførertalen. Jeg kunne godt tænke mig at spørge lidt ind til det med pårørende, for ordføreren nævner i sin tale, at der er nogle situationer, hvor der er nogle, der ikke har pårørende. I dag kan man jo også vælge at sige, at man ikke ved det, og overlade det til sine pårørende. Det kan godt være, at jeg misforstod det, men synes ordføreren, at vi skulle fjerne den mulighed for, at man traf et valg om at overlade det til sine pårørende?

Kl. 16:10

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 16:10

Louise Brown (LA):

Nej, bestemt ikke. Jeg går i min naivitet ud fra, at hvis man overlader beslutningen til sine pårørende, har man også drøftet det med sine pårørende inden eller i det mindste sagt: Det her må være op til jer; det er ikke en beslutning, jeg selv kan tage. Jeg synes helt klart, at muligheden skal være der, og der kommer dilemmaet jo så.

Når vi så taler om de her mennesker, som desværre ikke har pårørende, men måske dør på hospitalet – det kan være cirkulatorisk død eller hjernedød – hvad skal der så ske? Hvem skal så have organerne ifølge det her beslutningsforslag? Er det så okay at tage de organer, uagtet at man måske ikke har lyst til det selv? Man har ikke lige fået sig frameldt eller tilmeldt, eller hvordan det nu er.

Kl. 16:10

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak. Der er ikke flere korte bemærkninger. Jo, det var der. Der er et andet spørgsmål fra hr. Mike Villa Fonseca. Værsgo.

Kl. 16:11

Mike Villa Fonseca (UFG):

Jeg beklager over for ordføreren. Jeg glemte lige at trykke mig ind. Jeg kunne godt lige finde på at spørge ordføreren, om Liberal Alliance har nogle initiativer på området, for jeg har ikke rigtig hørt om nogen initiativer fra Liberal Alliances side af. I nævner selvfølgelig cirkulatorisk død, og det er et skridt i den rigtige retning. Men har Liberal Alliance nogle andre initiativer på området til at sikre, at flere tager stilling til organdonation?

Kl. 16:11

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 16:11

Louise Brown (LA):

Tak for spørgsmålet. Vi var jo i gang med en proces sammen med ministeren, og derfor har vi ikke drøftet det på et decideret gruppe-møde, i forhold til hvad vi ellers kunne komme med af idéer. Men vi er enige om i vores gruppe, at vi meget gerne kigger på tilskyndelsesmodeller af flere slags. Det kunne være i forhold til kørekort eller pas, og hvad ved jeg. Så den drøftelse vil vi meget gerne tage og er vi også åbne over for.

Kl. 16:11

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere, der har trykket sig ind for korte bemærkninger. Den næste ordfører i rækken er hr. Henrik Frandsen fra Moderaterne.

Kl. 16:12

(Ordfører)

Henrik Frandsen (M):

Tak for ordet, formand. Moderaternes sundhedsordfører, fru Monika Rubin, er på tjenesterejse i disse dage, så jeg har lovet, at jeg vil vikariere for hende i den her sag i dag, og jeg ved, at hun er meget ærgerlig over, at hun ikke kan være her i dag, da hele diskussionen omkring organdonation og -transplantation er noget, der ligger hende rigtig meget på sinde.

For næsten lige præcis et år siden behandlede vi et borgerforslag om netop aktivt fravalg af organdonation fra det fyldte 18. år. Borgerforslaget blev oprettet af Mads Sebbelov, som vi kender særdeles godt i Moderaterne. Han er nemlig medlem af vores hovedbestyrelse, og jeg ved, at han sidder oppe på tilhørerpladserne og følger godt med i dag, for Mads Sebbelov er også far: Han er far til Oscar, og han er far til Josephine. Josephine døde desværre i 2020 som kun 15-årig, og hun ventede på et nyt hjerte. For sådan er virkeligheden desværre i dag.

Sidste år stod 442 danskere på den aktive venteliste til et nyt organ. 28 af dem døde, mens de ventede. Dette er altså ikke kun statistik eller tal på et papir. Det er mennesker. Det er nogens forældre. Det er nogens søskende eller børn. Alt for mange mennesker dør, mens de venter på et nyt organ, men det håber vi på at vi kan

ændre på med dette beslutningsforslag, hvor vi sådan set vender samtykkemodellen om.

Det er jo ikke, fordi folk er imod organdonation her i Danmark. Det viser tallene med al mulig tydelighed. Op mod 84 pct. af befolkningen har en positiv holdning til organdonation. Problemet er bare, at alt for få tager stilling til det, og det kan jeg egentlig også godt forstå, for der er ingen tvivl om, at døden og især ens egen død eller ens nærmestes død åbner for en masse ubehagelige tanker og en masse ubehagelige følelser. Derfor er det også noget af det absolut sværeste at skulle forholde sig til. Men hvis ens egen død kan forlænge og redde et andet menneskes liv, er det efter min mening vores pligt at forholde os til det, både som samfundsborgere, men også som medmennesker.

Som politikere har vi desuden en endnu større forpligtelse til at handle. Derfor er jeg også glad for dette beslutningsforslag, hvor regeringen præsenterer en blød model om aktivt fravalg til organdonation. Det er et beslutningsforslag, der betyder, at alle danskere automatisk bliver registreret som organdonorer ved deres 18-årsfødselsdag, medmindre de aktivt fravælger det. Dette sender et klart signal om vores vilje til at redde liv. Det er vigtigt for mig at understrege, at ingen vil blive tvunget til at være organdonor, og at alle vil have mulighed for at fravælge det, hvis de ønsker det. I respekt for retten til selvbestemmelse vil de pårørende altid blive spurgt, hvis den afdøde ikke har bekræftet sit valg i Organdonorregisteret eller har svaret: Ved ikke.

Når vi laver så store ændringer i samtykkemodellen, er det af afgørende betydning, at alle borgere får tilstrækkelig tid til at blive informeret og gøre sig overvejelser om organdonation, før ordningen træder i kraft. Derfor bliver denne ændring heller ikke implementeret med det samme, ligesom regeringen også foreslår at lave en omfattende kommunikations- og informationskampagne med en hel masse oplysningsindsatser. Med de ting taget i betragtning kan Moderaterne fuldt ud støtte beslutningsforslag nr. B 126.

Kl. 16:16

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak. Der er et par enkelte korte bemærkninger her. Den første er til hr. Kim Edberg Andersen, uden for grupperne. Værsgo.

Kl. 16:16

Kim Edberg Andersen (UFG):

Tak for det. Så kom svesken alligevel på disken. Jeg tror, det var lidt en fortællelse, for det, man hører – det vil ordføreren også høre, når han kommer hjem og hører talen – er, at Moderaterne synes, at det her skal føre til, at man som udgangspunkt er organdonor, punktum! Så indfører man det ikke lige med det samme, og man kan lave det med samtykke, men prøv lige at høre ordførertalen igen, når ordføreren kommer hjem. Det er jo det, der er problemstillingen. Der er netop der, min store bekymring er, altså at vi først lige ændrer det første ord nu, og så lige om lidt siger man, at man faktisk lige skal huske at melde sig fra, for ellers er man som udgangspunkt donor.

Så er det egentlig bare den helt simple forklaring på det her varm luft-forslag, altså at man lige kan få det sådan til at forsvinde lidt, og så kan man flytte det ord lige om lidt? Er det egentlig bare det, der så er Moderaternes holdning? Jeg hørte også tale om, at der er nogle i Moderaternes bagland, som går meget ind for, at vores organer som udgangspunkt er statens, og at det er superfint. Mener Moderaterne også det?

Kl. 16:17

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 16:17

Kl. 16:20

Henrik Frandsen (M):

Nu synes jeg ikke, at et forslag, som har til hensigt at skaffe flere organer til organtransplantation, er et varm luft-forslag. Det er jeg bare nødt til at sige. Det er et seriøst forslag, som har til hensigt at sikre, at vi ikke kommer til at mangle organer i fremtiden. Det er også korrekt, at det ligger i forslaget, at når man fylder 18 år, er man som udgangspunkt organdonor, men man er kun organdonor, hvis man har været inde at bekræfte, at man vil være organdonor, og man har stadig væk muligheden for også at sige, at man ikke vil være det. Men det er omvendt i forhold til det, vi har i dag.

Kl. 16:18

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Spørgeren.

Kl. 16:18

Kim Edberg Andersen (UFG):

Der er nogle forslag, jeg tror man skal lade være med fremsætte, for man tager på ferie. Jeg bliver nødt til at sige til ordføreren, at vi har præcis det system i dag, men som udgangspunkt skal man så bekræfte, at man ønsker at være donor. Der var også en lang varm luft-snak fra ordføreren om, at det her gik ud på at skaffe flere organer, og det har vi ikke rigtig set noget dokumentation for at det her faktisk har gjort, tværtimod.

Så er det, fordi Moderaterne ikke har mod nok til at komme med det rigtige forslag, som Moderaterne ønsker, nemlig at man som udgangspunkt er organdonor og man så aktivt skal fravælge det? Er det ikke bare der, vi er, ordfører?

Kl. 16:18

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 16:18

Henrik Frandsen (M):

Nej, det er det ikke. Vi bakker fuldt ud op om det forslag, der er her. Vi synes, at det er et rigtig godt forslag, at når man fylder 18 år, bliver man registreret som organdonor, men at man skal ind og forholde sig til det, hvis man skal være organdonor. Det lever fuldstændig op til det, vi gerne vil i Moderaterne. Jeg er heller ikke enig i, at det faktisk er det samme, som vi havde i forvejen, for i forvejen har man aktivt skullet gå ind og tilmelde sig. Her er man i princippet tilmeldt, og så skal man gå ind og bekræfte det efterfølgende.

Kl. 16:19

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak. Den næste spørger i rækken er fru Mette Abildgaard fra Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 16:19

Mette Abildgaard (KF):

Tak for det, og tak til hr. Henrik Frandsen for ordførertalen. Jeg kunne godt tænke mig at spørge ind til, hvilken værdi det har for de mennesker, der står på venteliste til et organ, at mange danskere i en periode vil være registreret som donorer i et system. Hvilken værdi har det? For det har jo først værdi, den dag døden indtræffer og der skal tages stilling til, om der skal afgives et organ, og der viser erfaringen bare, at de pårørende er mere tilbøjelige til at sige nej, hvis ikke den afdøde aktivt har taget stilling. Så hvilken værdi har det for dem, der står på venteliste til et organ, at man i en periode er registreret i et system, hvis ikke det betyder flere organer den dag, hvor de på ventelisten har brug for det?

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 16:20

Henrik Frandsen (M):

Konkret for de personer, der står på en venteliste, tænker jeg jo ikke at man kan tale om, at det har værdi, at folk i udgangspunktet er registreret. Det, der betyder noget for personer, der står på en venteliste til organtransplantation, er jo, at der rent faktisk også er organer til rådighed. Det er det, der er væsentligt. Det, der også er tankerne bag, at regeringen har fremsat det her forslag, er netop at fremskaffe flere organer til organtransplantation, og det er jo det, der gerne skulle være slutmålet.

Det er også derfor, at det her forslag ikke skal stå alene. Det skal jo følges op af en meget, meget stor og omfattende kommunikation- og informationsindsats, så vi får folk til så hurtigt som muligt at forholde sig til, at de er registreret som organdonor, og at de skal gå ind og bekræfte det, for at de i virkeligheden er det.

Kl. 16:21

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Spørgeren.

Kl. 16:21

Mette Abildgaard (KF):

Tak for den ærlige erkendelse. Så består uenigheden jo i, om man grundlæggende tror på, at flere aktivt vil gå ind og tage stilling, når de får at vide, at de i udgangspunktet er tilmeldt, eller om det faktisk kan betyde, at færre går ind og tager aktivt stilling, når man kommunikerer fra det offentlige, at de i udgangspunktet er tilmeldt. Der er ikke evidens, der peger på, at det her vil føre til flere organer, desværre. Jeg kunne godt tænke mig at spørge til sidst: Bliver Moderaternes folketingsgruppe fritstillet i det her spørgsmål?

Kl. 16:21

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 16:21

Henrik Frandsen (M):

Jeg kan starte med det sidste først og sige, at Moderaterne som samlet folketingsgruppe kommer til at stemme for forslaget. Vi har en helt klar overbevisning om, at vi med det her forslag også får flere organer til rådighed. Der findes nogle eksperter, der siger, at det gør vi ikke, der findes andre, der siger, at det virker, og vi har valgt at læne os op ad dem, der siger, at det virker.

Kl. 16:22

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere spillere. Den næste ordfører i rækken er hr. Jens Henrik Thulesen Dahl fra Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 16:22

(Ordfører)

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD):

Tak for det. Det er jo en interessant debat, vi har, og jeg synes også, det er ualmindeligt, at vi egentlig diskuterer et beslutningsforslag fra regeringen og ministeren, der opfordrer til, at man vedtager, at nu skal regeringen komme med et lovforslag. Jeg synes, at debatten jo peger lidt på, at man har lidt travlt, eller at der gerne må ske noget. Så undrer jeg mig lidt over, hvorfor vi skal ad den omvej i stedet for. Regeringen har jo sådan set mig bekendt kompetencen

til at fremsætte lovforslag, hvis de synes, at det er vigtigt med et lovforslag.

Kl. 16:26

Men det skal jo ikke forhindre os i at debattere beslutningsforslaget, som det nu ligger her i dag. Det er, som mange også har sagt, et svært og dilemmafyldt emne, vi taler om, når vi taler organdonation. På den ene side har vi nogle, der kan være meget desperate for at få et nyt organ, på den anden side har vi pårørende, og på den tredje side har vi afdøde, kan man sige, som vi også skal tage hensyn til. Der er flere parter, der har en rimelig ret, synes vi i Danmarksdemokraterne, til at bestemme, hvad der skal ske med organerne.

Rent principielt mener vi i Danmarksdemokraterne, at man selv har retten til at bestemme. Samtidig kan vi også godt se, at der kan gøres rigtig, rigtig mange ting for at understøtte, at man tager stilling. Når jeg så læser ministerens forslag om en blød model med aktivt fravalg, bliver det sådan lidt uklart, hvad det egentlig er, det betyder. Det sender et signal om, at alle som udgangspunkt er organdonorer, og når jeg hører både ministeren og regeringspartiernes ordførere, er det jo samtidig meget klart, at det ikke ændrer noget i praksis. Hvis man ikke tager aktivt stilling, er det, præcis som det er i dag, nemlig at de pårørende kommer til at tage stilling i den endelige situation.

Kunne jeg så ikke bare være ligeglad? Nej, det synes jeg egentlig ikke, for hos Danmarksdemokraterne mener vi faktisk, at det er forkert at signalere, at udgangspunktet er, at det er staten, der har retten til organerne. Udgangspunktet må være, at det er den enkelte borgers egne organer, og så kan man opfordres til at tage stilling. Og når man nu taler om at tage stilling, kan jeg sige, at da jeg sad og skulle forberede mig til det her, tænkte jeg, at jeg da lige prøver at kigge på sundhed.dk og på borger.dk for at se, om der ligger et eller andet motiverende, der siger: Tag nu stilling – kig nu ind her. Men nej, man skal faktisk begge steder opsøge det. Der er informationer at finde, hvis man googler, og også, hvis man går ind og søger med søgefunktionen osv., men det er ikke sådan noget, der lige dukker op og spørger en, om man har taget stilling. Det kunne være et sted at starte.

For er der reelt set 80 pct. af befolkningen, der ønsker at være organdonorer, er der selvfølgelig et eller andet skævt i, at der ikke er 80 pct., der har registreret sig. Vi vil gerne arbejde på, at vi får flere til at tage stilling. I den sammenhæng er det helt centralt, at man også har med, at man tager en dialog med sine pårørende, og det synes jeg virkelig er et dilemma. Der er sikkert nogle af mine organer, der i givet fald ville kunne bruges, men det kunne typisk måske være vores børn, der har taget stilling, og det kunne være, at jeg som pårørende måske oplevede, at det anede jeg ikke at de havde. De vil gerne give organerne. Det kunne være, at jeg ikke synes, at de skulle have lov at give organerne. Det kunne være, at jeg ikke havde lyst til, at der skulle skæres i dem. Det har jeg vel lov til at bestemme?

Så derfor er det rigtig, rigtig vigtigt, at når vi laver kampagner, og når vi gør ting for at motivere til, at folk tager stilling, har vi samtidig det med, at dialogen er ekstremt vigtig, altså dialogen med de pårørende, og det er svært, fordi man skal tale om døden, og hvad der kommer efter døden, men vi er nødt til at gøre det, og vi er nødt til at sikre, at man, samtidig med at man motiverer, også sikrer, at der motiveres til, at man tager den diskussion med de pårørende.

Men konkret i forhold til beslutningsforslaget, som det ligger her, kan vi fra Danmarksdemokraternes side ikke støtte det, fordi det indebærer et signal om, at man som udgangspunkt ikke har retten over egne organer. Tak for ordet.

Kl. 16:26

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er en enkelt kort bemærkning til hr. Flemming Møller Mortensen fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg forstår simpelt hen ikke, at ordføreren kan sige det, ordføreren gør. Det fremgår meget, meget tydeligt af regeringens beslutningsforslag, at det er den enkelte borger, der på alle måder selv bestemmer, om vedkommende vil være organdonor. Derfor synes jeg, at det er en total fordrejning af sagligheden her i Folketingssalen i så vigtigt et emne.

Kan ordføreren ikke bekræfte, at der er total selvbestemmelse i det, der er regeringens forslag til folketingsbeslutning om fremtidens model for organdonation, altså at man skal ind som enkeltindivid og bekræfte, at man er organdonor, før det er registreret, at der må fjernes organer fra den enkelte person?

Kl. 16:27

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 16:27

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD):

Jeg kan godt bekræfte det, ordføreren siger. Som forslaget ligger, sker der ikke i praksis nogen ændring i forhold til i dag, hvis man ikke går ind og tager stilling. Men hele kernen i det her, som jeg hører det fra forslagsstilleren og regeringen, er jo at sende et signal om, at folk som udgangspunkt er organdonorer. Jeg ved godt, man ikke her tager skridtet til at sige, at så er folk organdonorer, indtil de har besluttet noget andet, men det er trods alt det signal, man sender. Og hvis det ikke var vigtigt for ordføreren at sende det signal, forstår jeg ikke, hvorfor man fremsætter forslaget.

Kl. 16:27

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Spørgeren.

Kl. 16:27

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg må sige, at det var en usaglig kommentar, der kom fra ordføreren, for ordføreren har selv sagt, at det ikke er det, der fremgår af beslutningsforslaget. Det, der er situationen med organdonation, er, at vi ved, at hver eneste gang vi sagligt diskuterer organdonation, får man mange til at melde sig som organdonor.

Derfor er det beslutningsforslag, der ligger fra regeringen, jo også et spørgsmål om, at modellen vendes om, ved at man skal bekræfte det. Og så er det koblet op på en rigtig massiv informations- og oplysningskampagne. Det vil have en stor effekt. Tror ordføreren ikke også det?

Kl. 16:28

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 16:28

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD):

Jeg er enig i, at debatter kan have en effekt. Jeg er enig i, at det at lave kampagner kan have en effekt. Men jeg vil stadig væk holde fast i, at det, man gør med det her beslutningsforslag, som kan blive et kommende lovforslag, er, at man sender et meget tydeligt signal om, at som udgangspunkt er folk organdonorer. Så kan det godt være, at folk i praksis skal gøre noget for at blive det, men man sender det signal, og det er det, man ønsker at sende. Jeg kan ikke læse det her forslag som andet.

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Den næste ordfører i rækken er fru Mette Abildgaard fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 16:29

(Ordfører)

Mette Abildgaard (KF):

Jeg vil faktisk gerne starte med at takke regeringen for at fremsætte det her beslutningsforslag. Det er ikke, fordi vi i Det Konservative Folkeparti er enige i det, vi kommer ikke til at bakke op om det, men fordi det er med til at give den fornyede og vigtige debat om organdonation, som vi ved betyder, at flere danskere tager stilling. I den sidste uge er jeg og mange af jer herinde blevet mindet om, hvor skrøbeligt livet er, og blevet mindet om, hvor vigtigt det er, at vi får taget stilling til også svære spørgsmål, og det her spørgsmål er svært. Det er svært for mange danskere. Men der er også mange danskere, der ved, hvad de mener, og som grundlæggende bakker op om organdonation, men som desværre ikke har fået sig registreret. Jeg er fuldstændig enig med hr. Flemming Møller Mortensen, når han siger, at vi ikke gør nok, og at vi skal gøre mere. Det er jeg og Det Konservative Folkeparti fuldstændig enige i.

Spørgsmålet er så, om man tror, at det her er det rigtige at gøre, og det tror vi ikke i Det Konservative Folkeparti. Vi er kommet med vores eget forslag for nogle år siden. Tilbage i april måned 2022, så vidt jeg husker, fremsatte vi et beslutningsforslag i samarbejde med SF og Dansk Folkeparti, som vi faktisk endte med at få hele Folketingets opbakning til med undtagelse af Nye Borgerlige. Her foreslog vi at indføre det, man kunne kalde obligatorisk stillingtagen, hvor vi gør det obligatorisk at tage stilling, når man eksempelvis skal have fornyet sit pas, eller når man får sit første kørekort. Der beder vi danskerne om at tage stilling. Man skal kunne svare ja eller nej, men man skal også kunne svare ved ikke af respekt for, at det her er en svær beslutning for mange danskere.

Jeg var rigtig glad for den opbakning, beslutningsforslaget dengang mødte. Jeg var glad for, at man inviterede til forhandlinger i ministeriet, som man blev pålagt med beslutningsforslaget, men jeg er ærgerlig over, at man nu kommer med det her forslag i stedet for. Jeg tror, intentionerne er gode og de helt rigtige, men der er bare utrolig mange, der peger på, at det her ikke vil give flere organer til donation, og det er i sidste ende det, vi er nødt til at måle et forslags succes på. Giver det flere organer til donation – ja eller nej? Når de tre donoransvarlige på Rigshospitalet, Odense Universitetshospital og Aarhus Universitetshospital går ud og advarer imod det her forslag og ligefrem frygter, at det kan føre til færre donorer, og når de i stedet for konkret peger på, at vi skal gøre mere for at få danskerne til at tage stilling, eksempelvis når de får et nyt pas, så synes jeg, det er den forkerte vej at gå.

Flere har i dag også diskuteret det principielle i det her beslutningsforslag. For mig er det vigtigt at sige, at i min optik skal organdonation være en gave, man giver af næstekærlighed – en gave, man giver, fordi man har gjort op med sig selv, at det ønsker man. Det må ikke være en forventning, vi har til hinanden. Det må ikke være et krav, vi stiller til hinanden. Det er en gerning, vi gør af næstekærlighed, og fordi det er i overensstemmelse med vores religion, med vores værdier og med den måde, vi har taget stilling til livet og døden på. Det skal være det, der er det udslagsgivende. Jeg frygter desværre med det her beslutningsforslag, at vi kommer til at se flere danskere, som har en formodning om, at man jo automatisk er registreret som organdonor, så jeg tror ikke, det her vil føre til, at flere af de 84 pct., eller hvor mange det er, der egentlig bakker op om organdonation, vil gå ind at registrere deres holdning. Jeg frygter, at de vil formode, at det jo er gjort for dem, og når de ikke

aktivt tager stilling, bliver det i sidste ende pålagt de pårørende, som står midt i en traumatisk situation.

I det her forløb, vi havde i ministeriet, var der bl.a. en antropolog på besøg, som havde fulgt mange donorforløb, og som pegede på, at det var en enorm lindring for den afdødes pårørende, at den afdøde havde taget stilling. Tal vidner også om, at flere pårørende er tilbøjelige til at afvise organdonation, hvis ikke den afdøde har taget stilling, fordi de er i tvivl, og fordi de står i deres livs krise. Derfor er det afgørende, at vi får danskerne ind at tage stilling. Det synes jeg vi skal gøre med den obligatoriske stillingtagen, som vi har foreslået i Folketinget fra konservativ side i et rigtig godt samarbejde med SF og DF, og som alle Folketingets partier undtagen Nye Borgerlige stemte for, også regeringspartierne.

Til sidst vil jeg slutte af med at sige, at jeg sådan set er glad for, at det her beslutningsforslag er fremsat, som jeg også indledte med. Jeg håber, det vil få endnu flere til at tage stilling. Vi er enige om målet, men vi er lidt uenige om, hvad den rigtige vej at nå dertil er. Tak.

Kl. 16:34

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak for det. Der er et par enkelte korte bemærkninger. Den første er til hr. Christoffer Aagaard Melson fra Venstre. Værsgo.

Kl. 16:34

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tak for talen. Anerkender ordføreren ikke også, at der er rigtig mange eksperter, læger og også f.eks. Nyreforeningen, der rent faktisk mener, at det her både vil få flere til at tage stilling, men også vil føre til, at flere kommer til at donere et organ?

Kl. 16:34

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 16:34

Mette Abildgaard (KF):

Jo, jeg anerkender til fulde, at der også er foreninger, der bakker op om den her model. Men når man har noget, der hedder Dansk Center for Organdonation, som man har bedt om at samle forskning fra resten af verden på det her område, og de siger, at der ikke er evidens for, at det her fører til flere donorer, så tager jeg også det for ret gode varer.

Kl. 16:35

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Spørgeren.

Kl. 16:35

Christoffer Aagaard Melson (V):

Anerkender ordføreren så ikke også, at f.eks. Andreas Albertsen, som er lektor på Aarhus Universitet, har nyere undersøgelser med i sin forskning og har kigget på flere forskellige eksempler på, at man har indført det her, end man har gjort i Dansk Center for Organdonation, og har ordføreren kigget på hans analyser?

Kl. 16:35

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 16:35

Mette Abildgaard (KF):

Jeg anerkender, at Andreas Albertsen har forsket i det her og også har givet sin holdning tydeligt til kende på det her spørgsmål. Når man fra Dansk Center for Organdonations side peger på, at man skal være påpasselig med at gå ind og sammenligne med andre lande,

er det, fordi man lægger op til at implementere den her model vidt forskelligt. Nu kan jeg høre, at man også refererer til England. Jeg føler mig ikke overbevist om, at det er en til en den samme model som den, der lægges op til at indføre i Danmark. Man gør det her vidt forskelligt over hele Europa.

Kl. 16:36

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak. Den næste spørger i rækken er hr. Flemming Møller Mortensen fra Socialdemokratiet.

Kl. 16:36

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak for ordførertalen. Jeg bider mærke i nogle rigtig fine sentenser, som ligger fuldstændig op ad det, der er den socialdemokratiske holdning, altså hvad det er, der ligger i, at man er organdonor. Jeg er fuldstændig enig i, at det her er et spørgsmål om, at man giver en gave til nogen, der i den grad har brug for det, man selv kan give. Jeg er også enig i, at det her jo for nogle er en vanskelig samtale. Men jeg er af den opfattelse, at det, der er regeringspartiernes forslag her, præcis vil sikre, at vi får lettere ved at tage de her drøftelser, for lidt som ordføreren siger, er der noget obligatorisk, man skal foretage sig, altså det med, at regeringen har lagt op til, at det er en fravalgsmodel, men at man skal ind og bekræfte sin stillingtagen. Jeg tror virkelig på, at det vil have den store effekt, som også nogle af de store patientforeninger siger, det vil have, i forhold til at danskerne netop skal gå ind at tage stilling.

Kl. 16:37

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 16:37

Mette Abildgaard (KF):

Jeg tror ikke, jeg er enig med ordføreren i, at der med regeringens model er noget obligatorisk, man skal foretage sig, som det udtrykkes. Sådan tror jeg ikke danskerne vil forstå den her model. Jeg tror, at danskerne vil forstå det sådan, at nu indfører man en omvendt model, hvor man automatisk er registreret som organdonor. Det, vi har foreslået sammen med andre partier, er jo netop, at man skal gøre det obligatorisk at tage stilling. Når man eksempelvis skal have et nyt kørekort, vil man blive bedt om at forholde sig aktivt til det – ja, nej, ved ikke. Det er det, jeg synes, der er problemet med regeringens model, altså at man ikke foreholder danskerne det her med meget, meget konkret at tage stilling til det her.

Kl. 16:37

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Spørgeren.

Kl. 16:37

Flemming Møller Mortensen (S):

Der er jo lagt op til, at vi nu skal have en proces med baggrund i drøftelsen, som vi har her ved førstebehandlingen i dag, hvor vi også kan tage drøftelsen af, hvordan det er, man kan lave tilskyndelser – på samme måde som Det Etske Råd også har sagt, i forhold til at det vil være fint at lave tilskyndelser på det her område. Jeg vil da håbe, at Det Konservative Folkeparti vil kaste sig aktivt ind i det, der bliver udvalgsbehandlingen, frem mod at sige: Er der andet og mere, vi kan gøre? Jeg synes, der er nogle udfordringer i det der med det obligatoriske, for vi har jo fået afdækket flere gange, at det ikke er sådan rigtig obligatorisk, man synes det skal være. Der skal ikke sådan ligesom være bundet en konsekvens op på, at man ikke vil være organdonor. Hvad tænker ordføreren om det? For det ved jeg er noget ordføreren også har været konfronteret med tidligere.

Kl. 16:38

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 16:38

Mette Abildgaard (KF):

Jeg synes i den grad, at Det Konservative Folkeparti har kastet sig fuldtone ind i den her debat. Det var derfor, vi fremsatte et beslutningsforslag, som ordførerens eget parti stemte for. Vi kunne være nået meget videre i den her debat, hvis vi havde arbejdet konstruktivt videre med den model, i stedet for at vi nu skal have en ny samtale om det her. Vi har foreslået meget konkret handling. I forhold til de ganske få, der måtte nægte principielt at tage stilling, lever vi nok med det, men vi vil modsat sikre, at de 84 pct. af danskerne, der gerne vil være organdonorer, får vi registreret.

Kl. 16:39

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak. Den næste spørger i rækken er hr. Kim Edberg Andersen, uden for grupperne. Værsgo.

Kl. 16:39

Kim Edberg Andersen (UFG):

Tak for det. Og tak til ordføreren. Jeg kan godt bekræfte, at jeg da ikke på noget tidspunkt har været i tvivl om, at Konservative har været kastet ind i den her kamp, bestemt ikke. Så det vil jeg gerne anerkende. Og på lange stræk er jeg faktisk også enig i, at den konservative model, hvor det ligesom er noget, man skal forholde sig til, er vejen frem.

Er det ikke korrekt, at når hr. Flemming Møller Mortensen kommer med det her med, at det er obligatorisk, så forplumrer det lidt forståelsen? For det, jeg hører ordføreren sige, er, at problemstillingen her er, at man giver folk en fornemmelse af, at vi alle sammen er organdonorer, men det er vi jo ikke, hvis ikke vi lige går ind på linket og siger, at det er vi. Og det er der, hvor jeg synes at kæden falder af, altså at man ikke har modet i regeringen til at komme med det rigtige forslag. Så laver man det her, og så kan man sige, at det jo er os alle sammen, og så sidder der fire djøfere og tæller op og siger, at alle danskere er organdonorer, men der kommer ikke flere organer på bordet, fordi man lige skal huske at gå ind på linket. Det er det, der er hele problemet nu – det er, at vi ikke får folk til lige at huske at gå ind på linket. Er det ikke sagens kerne, altså er det ikke essensen af problemet ved det her beslutningsforslag?

Kl. 16:40

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 16:40

Mette Abildgaard (KF):

Det er fuldstændig spot on. Problemet i dag er, at folk ikke bruger de ganske få minutter, det tager at gå ind og aktivt tage stilling. Er der flere, der kommer til at prioritere det fremadrettet, når den offentlige fortælling er, at man automatisk er registreret som organdonor? Nej, det er der ikke. Når vi hører frygtelige sager i medierne om nogle, der på tragisk vis mister livet, mens de står på venteliste, vil det så få flere til at gå ind og registrere sig? Det tror jeg ikke, fordi man vil tænke, at man jo er automatisk registreret. Det er ikke alle, der tænker over, at det vil være deres efterladte, der står med en meget svær beslutning i sidste ende, for så langt tænker de fleste danskere i en travl hverdag – forstå mig ret – heldigvis ikke.

Kl. 16:41

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak. Den næste spørger i rækken er hr. Mike Villa Fonseca, uden for grupperne. Værsgo.

Kl. 16:41

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak til ordføreren, også for at bringe lidt andre initiativer op, bl.a. i forhold til pas og kørekort. Jeg kunne godt tænke mig at høre ordføreren og Konservative, om I har gjort jer nogen overvejelser omkring sundhedskortet, altså om man skulle kigge på det også i samme omgang i forhold til organdonation?

Kl. 16:41

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 16:41

Mette Abildgaard (KF):

Det synes jeg er et rigtig glimrende forslag. Jeg synes, vi skal tænke på alle de anledninger, der er til, at det offentlige Danmark er i kontakt med danskerne.

Den anden dag sad der – og det gør der sådan set også i dag – hundredtusindvis af danskere i kø for at komme ind at tjekke årsopgørelsen. Hvorfor er det, at man ikke lige har lagt et link ind dér, sådan at man, når man venter i kø på at komme ind at tjekke sin årsopgørelse, bliver bedt om at tage stilling? Jeg ved da godt, at årsopgørelse og aktiv stillingtagen ikke har noget med hinanden at gøre, men vi er jo nødt til at ramme danskerne der, hvor de er i kontakt med det offentlige. Så jeg synes, vi skal tænke på mange muligheder. Det kan godt være, at det havde givet nogle donorer at gøre det nu her. De erfaringer, der er med det her nudging, som det kaldes, er jo rigtig gode.

Kl. 16:42

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Spørgeren? Nej. Der er ikke flere spørgsmål. Vi siger tak til ordføreren. Den næste ordfører i rækken er fru Runa Friis Hansen fra Enhedslisten.

Kl. 16:42

(Ordfører)

Runa Friis Hansen (EL):

Jeg beklager, at jeg ikke lige var klar. Jeg har stadig væk ikke lært rækkefølgen. Tak for ordet, og tak til regeringen for at tage et vigtigt emne op igen. Organdonation er centralt at drøfte. Det er et centralt etisk og sundhedsfagligt spørgsmål, som vi meget gerne vil være med til at drøfte på saglig og respektfuld vis ligesom en række andre centrale spørgsmål som f.eks. retten til abort og bestemmelse over egen krop. Informationskampagner, de her debatter, vi har, og det politiske fokus vil få flere til at tilmelde sig, og det er rigtig godt. Det gælder bl.a. vores vicestatsminister, har jeg kunnet læse mig til. Men der er stadig mange, som ikke har taget stilling, og som ikke har fået registreret deres ønske. Derfor vil jeg gerne sige tak for, at I har taget emnet op og fremsat det her forslag.

Det afgørende er dog ikke, hvor mange der står i Donorregistret, men hvor mange der tager stilling sammen med deres nærmeste, således at vores nærmeste ved, hvad vi ønsker. Det allervigtigste er jo at få antallet af donerede organer til at matche behovet. I Enhedslisten støtter vi altså ikke beslutningsforslaget i dets nuværende form, som det ligger fra regeringens side. Vi er derimod enige med Det Etske Råd på det her område, og det vil jeg selvfølgelig gerne lige sætte et par ord på.

Organdonation er en god idé, for det redder menneskeliv, men det er afgørende, at retten til at bestemme over egen krop ligger hos borgeren. Derfor er det godt, som det er i dag, hvor du selv skal give samtykke, og hvor de pårørende også skal det. I Enhedslisten ønsker vi obligatorisk stillingtagen, f.eks. ved fornyelse af pas eller kørekort eller ved valg af praktiserende læge. For vi skal som borgere tage stilling til, om vi ønsker, at organer kan bruges af andre, når vi ikke længere er i live. Vi ønsker, at der er nogle at tale med, at der er nogle, der kan tale med vores nærmeste, og at der er ressourcer og de rette kompetencer i sundhedsvæsenet, så man har nogen at snakke med i mødet med sundhedsvæsenet, både når det gælder vores sidste tid, men også når vores pårørende står i en krise, fordi nogle andre ikke længere er her.

Det handler ikke alene om at få flere til at stå i et register, men om at få flere organer og donationer. Vi ønsker ikke at lave en model, hvor der er risiko for, at folk melder sig fra, alene fordi de ikke ønsker, at staten har taget stilling på deres vegne. Så Enhedslisten kommer altså ikke til at stemme for regeringens beslutningsforslag i dets nuværende form, men vi vil rigtig gerne tale med regeringen og de andre partier om obligatorisk stillingtagen. Endnu en gang tak for at rejse debatten.

Kl. 16:45

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er en række korte bemærkninger. Det første spørgsmål er fra hr. Christoffer Aagaard Melson fra Venstre. Værsgo.

Kl. 16:45

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tak for talen. Nu blev der desværre gentaget en misforståelse, nemlig det her med, at regeringens forslag vil fratage den enkelte og de pårørende retten til at tage beslutningen. Vil ordføreren ikke godt lige bekræfte, at det ikke af regeringens forslag fremgår, at retten til at træffe den endelige beslutning hverken skal tages fra den enkelte eller de pårørende, og at det ligesom i dag stadig vil være den enkelte og de pårørende, der tager den sidste beslutning i sidste ende? Det er udgangspunktet, vi ændrer, så det i højere grad afspejler, hvad befolkningen giver udtryk for at de gerne vil, når de bliver spurgt.

Kl. 16:46

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 16:46

Runa Friis Hansen (EL):

Jo, det kan jeg sagtens bekræfte, for det er jeg ret sikker på at jeg ikke sagde i min tale.

Kl. 16:46

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Spørgeren.

Kl. 16:46

Christoffer Aagaard Melson (V):

Jeg er glad for, at vi fik det afklaret. Så vil jeg spørge ordføreren, om Enhedslistens folketingsgruppe bliver fritstillet i den her sag, så man kan stemme ud fra sin egen overbevisning i sådan et etisk spørgsmål som det her.

Kl. 16:46

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 16:46

Kl. 16:48

Runa Friis Hansen (EL):

Nej, vi fritstiller ikke. I Enhedslisten har vi en vedtaget politik på området. Vi har et fladt demokrati, og vi har taget stilling, og vi tager stilling samlet.

Kl. 16:46

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Den næste spørger i rækken er hr. Flemming Møller Mortensen fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 16:46

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak til ordføreren. Der var flere ord, som sådan fuldstændig gav genklang, i forhold til hvad jeg selv har sagt fra talerstolen i dag og hvad der er den socialdemokratiske holdning, altså selvbestemmelse, at man skal sørge for at få drøftet det med de nærmeste pårørende, at man skal have retten til at bestemme over egen krop selv, og at vi skal lave tilskyndelser i forhold til at få befolkningen bredt til at tage stilling til organodonation. Alt det er præcis det, der er regeringspartienes intention. Det er præcis det, der står i det her beslutningsforslag.

Så får ordføreren alligevel tilføjet en sætning til sidst om, at staten tager stilling på vegne af den enkelte. Det er det stik modsatte, der sker i det her beslutningsforslag. Kan ordføreren ikke bekræfte, at den enkeltes selvbestemmelse er fuldstændig intakt – jævnfør beslutningsforslaget – fordi den enkelte skal ind individuelt at bekræfte sin stillingtagen for at blive organodonor, jævnfør det, der er beslutningsforslaget?

Kl. 16:47

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 16:47

Runa Friis Hansen (EL):

Jeg kan fuldstændig bekræfte, at i det forslag, der ligger, er regeringens intention den samme som min og mit partis intention. Men som ordføreren fra De Konservative også sagde: Jeg tror, at der, hvor filmen knækker, er ved metoden, og vi tror ikke på, at den her måde at gøre det på er den rigtige måde i forhold til at skaffe flere organer og få flere til at tage stilling.

Kl. 16:48

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Spørgeren.

Kl. 16:48

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg synes, det er sagligt at sige det sidste: at man ikke tror på, at den her model vil virke. Der er også nogle patientforeninger, der siger, at de ikke tror på det. Andre patientforeninger siger: Jo, det her tror vi på vil give flere organodonorer i Danmark. Men jeg synes, det er usagligt, at ordføreren siger, at staten tager stilling på vegne af den enkelte. Det sagde ordføreren i sin ordførertale, og det er i hvert fald ikke det, der sker med det, der er regeringspartienes beslutningsforslag her. Kan ordføreren ikke bekræfte, at staten ikke tager stilling på vegne af den enkelte?

Kl. 16:48

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Runa Friis Hansen (EL):

Jo, jeg vil faktisk gå så langt som at sige, at hvis vi indførte, hvad regeringen ønsker at indføre, gør vi ingenting. For vi siger jo netop, at man er automatisk tilmeldt, men der er ikke nogen automatik i det – ingen. For man skal jo ind at bekræfte det. Så jo, det kan jeg godt bekræfte.

Kl. 16:49

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Den næste spørger er hr. Kim Edberg Andersen, uden for grupperne.

Kl. 16:49

Kim Edberg Andersen (UFG):

Det er jo for at hjælpe Enhedslistens ordfører, at jeg vil sige, at Enhedslistens ordfører skal vide, at Socialdemokraterne har svært ved at skelne mellem individ og stat – det har de. Men er virkeligheden ikke den, at vi som Folketing er staten, og når vi nu ændrer det, sådan at staten som udgangspunkt siger, at vi er organodonorer i Danmark – jeg tror, der var en, der sagde, at vi som udgangspunkt er organodonorer i Danmark – så har staten besluttet, at organerne er statens, for det er staten, der bestemmer det? Jeg ved godt, at hr. Flemming Møller Mortensen har svært ved det med individ og stat, for det er lidt det samme, når man er socialdemokrat, i hvert fald når det gavner en socialdemokrat. Men er det ikke rigtigt, at det lige nøjagtig er det, der bliver ændret her, hvilket ordføreren ganske enkelt har ret i, når hun kommer med sin bemærkning om, at man ændrer det i forhold til staten? Det er nemlig det, at vi ændrer det fra, at vi som udgangspunkt skal tage stilling til, om vi vil give vores organer, til, at vores organer som udgangspunkt er givet væk på forhånd; nu skal vi tage stilling til, om det er rigtigt. Altså, der er en forskel her. Det her kunne vi jo lave, altså vi kunne jo bare sende samtykke ud til alle, sådan som reglerne er nu. Er det ikke korrekt?

Kl. 16:50

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 16:50

Runa Friis Hansen (EL):

Var det en tale eller et spørgsmål? Jeg vil svare ved at sige, at jeg i hvert fald, for at tage udgangspunkt i, hvad man også siger fra Liberal Alliances side, får en følelse af, at staten bestemmer noget, når nu man automatisk er tilmeldt noget. Så er jeg godt klar over i mit hoved, at jeg ikke er automatisk tilmeldt, før jeg selv har bekræftet det, men så er det da bedre, at vi, når vi skal have fornyet vores kørekort, eller når vi flytter hjemmefra og skal vælge en læge – der kan være alle mulige andre tidspunkter – tager aktivt stilling til: Ja, nej, eller jeg har ikke taget stilling endnu. Så ved jeg godt, at der er rigtig mange, der argumenterer ved at sige: Er det ikke forkert at tvinge nogen? Jeg tror, jeg på et tidspunkt talte med ministeren om det, i forhold til om man mener »skal skal« eller »skal«. Det er jo sådan set fint at mene »skal skal«, så længe der er mulighed for at svare: Ved ikke, jeg har ikke taget stilling endnu.

Kl. 16:51

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Spørgeren.

Kl. 16:51

Kim Edberg Andersen (UFG):

Jeg er ikke enig, i forhold til at jeg synes, at forslaget er tåbeligt, men jeg synes, at debatten er rigtig vigtig, for vi skal have de debatter, og dem skal vi have mange gange, inden vi når i mål. Jeg kan godt forstå både ordførerens problemstilling og den, som de havde

i Liberal Alliance, med, at man har den her følelse, og hvad er det for en følelse? For mig personligt er det, jeg føler, at det går fra, at jeg har ejerskab over mine egne organer, til, at staten har det som udgangspunkt, og så kan jeg lige få lov at bekræfte, om de så rent faktisk skal hives ud, men det kan jeg jo så også, hvis det er mine egne. Det er det, der giver mig den følelse, og det er netop det, som hr. Flemming Møller Mortensen er bange for at sige, nemlig at staten kommer til at eje vores organer.

Kl. 16:52

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 16:52

Runa Friis Hansen (EL):

Jeg kan også bekræfte, at vi i Enhedslisten går ind for ret til egen krop, både på det her område, på abortområdet og på mange andre områder. Det er et vigtigt frihedsprincip i vores parti.

Kl. 16:52

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Den næste ordfører i rækken er hr. Stinus Lindgreen fra Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 16:52

(Ordfører)

Stinus Lindgreen (RV):

Tak, formand. Debatten om organdonation er vigtig, og det er jo ikke den første gang og nok heller ikke den sidste gang, vi har den her i salen, og det er positivt i sig selv, fordi vi ved, at en offentlig debat får flere til aktivt at tage stilling. Det er også godt at høre, at der er bred enighed her i salen om, at vi skal skabe de bedste rammer for at sikre flest mulige organer til de patienter, der står på venteliste. For det handler jo i sandhed om liv og død, og det er jo heller ikke første gang, vi diskuterer netop den her model.

For omkring 2 år siden stod jeg selv her på denne talerstol på baggrund af et borgerforslag og diskuterede at vende den eksisterende danske model på hovedet, og for et år siden havde Folketinget endnu en gang den samme debat. Begge gange bakkede Radikale Venstre op, og det er også tilfældet i dag. Det er også tydeligt at høre, at der er flere partier, der har rykket sig på spørgsmålet siden dengang, for jeg husker i hvert fald ikke, at vi var enormt tætte på at have et flertal for forslaget. Men det er også en svær debat med rigtig mange nuancer og store følelser, og det er også et spørgsmål, hvor jeg selv har flyttet mig.

Da jeg første gang hørte om organdonation med et aktivt fravalg, var min rygmærksreaktion modstand med mange af de samme begrundelser, som vi også har hørt her i salen i dag: Vi er ikke reservelagre, staten skal ikke eje min krop, og vi skal have kropslig autonomi. Alt det er jeg naturligvis stadig helt enig i, og derfor er det også vigtigt at understrege, at der ikke er en modsætning. Der er ikke tale om tvang, og den enkelte kan altid selv bestemme over egen krop. Staten bestemmer ikke dit valg, og hvis man ikke aktivt har taget stilling, er det de efterladte, der i samtale med sundhedspersonalet skal gøre det. Det ændres der ikke ved med den foreslåede model.

Erfaringer fra de mange lande, der har indført denne model eller noget, der minder om det, viser også, at disse samtaler mellem læger og efterladte bliver nemmere, når grundantagelsen er, at den afdøde nok gerne vil være organdonor. Man skal huske, at der er implicitte etiske antagelser i såvel den nuværende som den foreslåede model. Begge tilgange antager at vide, hvad den enkelte person vil vælge. I dag antager vi, at man nok ikke ønsker at hjælpe andre med sine organer efter sin død, og man skal aktivt sige ja. Med forslaget her

antager man, at vi gerne vil redde andres liv, når vi selv er borte, og man skal så aktivt sige nej. Begge modeller har konsekvenser, men når vi nu ved, at opbakningen til organdonation i befolkningen er meget stor, men at mange bare ikke aktivt får meldt sig til, så kan man argumentere for, at den foreslåede model er bedre i overensstemmelse med virkeligheden end den nuværende. Jeg kan også høre, at der på tværs af partier er sympati for målet om at sikre flere organdonorer, men at der måske ikke lige er enighed om vejen derhen. Jeg forstår egentlig også godt de bekymringer, der er blevet rejst omkring risikoen for en negativ effekt, altså at flere vil sige nej tak som en reaktion på forslaget. Men som jeg læser den eksisterende forskning, er det, selv med de usikkerheder, der er, ikke en bekymring, jeg selv deler.

Først og fremmest er det i mine øjne positivt, hvis flere aktivt får taget stilling, også selv om de vælger at sige nej til at være organdonorer. Det må og skal være et personligt valg, og det er godt med vished. Men erfaringer fra de mange lande, der har indført denne model, viser også, at det vil gøre en forskel og sikre, at der er flere organer til rådighed for de patienter, der venter, særlig når det kobles med debat og oplysning, hvilket jo helt utvivlsomt vil ske. Organdonation med et aktivt fravalg kan, hvad flere også har foreslået, også nemt kombineres med, at vi oftere bliver mindet om at tage stilling. Når man logger på sundhed.dk, når man fylder 18 år, når man skal have et nyt pas, et nyt kørekort, så kan der poppe en besked op om, at man lige skal huske at sige ja eller nej til at være organdonor, og det er vigtigt at understrege, at både ja og nej er helt legitime svar, ligesom det også er helt legitimt, hvis man ikke har besluttet sig.

Jeg synes også, det er vigtigt at sige her, at den model med obligatorisk stillingtagen, som den bliver kaldt, i hvert fald med de erfaringer, jeg kan læse mig til, ikke kan stå for sig selv, og at det ikke er nok. Jeg deler fru Kirsten Normann Andersens forundring over, at man vælger at fremsætte et beslutningsforslag i stedet for blot at fortsætte de diskussioner, vi havde i gang, men uanset formen bakker vi i Radikale Venstre op om forslaget. Tak for ordet.

Kl. 16:56

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er en enkelt kort bemærkning, og det er fra hr. Kim Edberg Andersen, uden for grupperne. Værsgo.

Kl. 16:56

Kim Edberg Andersen (UFG):

Det kommer ikke bag på mig, at den lovprisning kommer fra Radikale Venstre, for som jeg også har sagt til ordføreren, er jeg nogle gange overrasket over, at de må komme over i den her del af salen at sidde, men der var nok ikke plads ovre ved Socialdemokraterne. For virkeligheden er jo, at der er en kæmpe forskel på, om man som udgangspunkt er ejer af sine egne organer, eller om man som udgangspunkt er en organfabrik til samfundets bedste. Så skal man jo ganske rigtigt tage stilling til, om nogen så rent faktisk må hive dem ud af en. Hvis det ligesom er, fordi Radikale godt kan lide modellen, glæder jeg mig da til at komme med et beslutningsforslag om, at alle ikkekvoteflygtninge, der kommer hertil, som udgangspunkt bliver udvist, og ellers skal de gå ind at bekræfte, at de gerne vil blive her. For det, der er humlen i det her, er, at der er en underliggende forståelse af, at mange flere lige pludselig ville tage et aktivt valg, i forhold til om de vil organdonere, hvis man som udgangspunkt bare får et brev i postkassen, hvor der står: Organerne er vores, og du skal lige bekræfte det.

Hvor er evidensen for, at flere vil gøre det, ved at du vender det enkelte ord om?

Kl. 16:58

Kl. 17:00

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Stinus Lindgreen (RV):

Jeg synes, at hr. Kim Edberg Andersen måske skulle læse forslaget lidt grundigere og måske læse den forskning, der rent faktisk findes. Jeg kan anbefale Andreas Albertsen. Der findes faktisk forskning på det her område, og der findes erfaringer fra en række lande, der har lavet den her model og har lavet ændringen fra aktivt tilvalg til aktivt fravalg. Så det er ikke bare noget, man tager ud af det blå; det er ikke bare noget, man finder på.

Vi kan se, at det giver en effekt. Vi kan se, at flere aktivt tager stilling, og vi kan også se, at der rent faktisk er flere organer til rådighed. Er det løsningen på alle problemer? Nej, det er det ikke. Er det 100 pct., der tager stilling? Nej, det er det ikke. Men det giver en effekt, og derfor bakker vi op. Vi er nødt til at gøre flere ting. Det kan ikke stå alene, som jeg også siger. Jeg synes også, det er fornuftigt, at folk bliver mindet om at tage stilling, når der er en anledning til det. Så evidensen er der. Er den stærk? Nej, men den er klart for, at der sker noget.

Kl. 16:58

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Spørgeren.

Kl. 16:58

Kim Edberg Andersen (UFG):

Selv om jeg selvfølgelig er løsgænger, havde jeg faktisk også tid til at læse lidt forskning på området, og jeg vil sige, at som jeg læste det, kan der godt være evidens, men ordføreren er jo selv inde på, at evidensen primært er der, når det følges op med andre ting, altså reklame. Hvis ordføreren går ind og genlæser tingene og tager de tilfælde, hvor det ikke er blevet fulgt op med andre ting såsom reklame eller opmærksomhed på, at vi nu har indført den her lov, kan ordføreren så nævne et eneste tilfælde, hvor der ikke er blevet gjort andre ting end at ændre det? Jeg kom ikke frem til det. Jeg så kun, at man aktivt fra statens side gik ind og opfordrede folk, og det er det, jeg egentlig gerne vil frem til, altså at vi bruger opfordringer til folk til at få dem til selv at melde ind, om de vil det eller ej.

Kl. 16:59

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 16:59

Stinus Lindgreen (RV):

Hvis ordføreren spørger, om der findes et land, hvor man har ændret modellen for organdonation uden at gøre opmærksom på det, er svaret nej, og det ville også være en lidt mærkelig måde at behandle sine borgere på. Hvis man laver en så markant ændring, er man selvfølgelig nødt til at informere om det, for det vigtige er, at folk tager stilling, og at det er klart, at om du siger ja eller nej, er fuldstændig legitimt. Det er ikke sådan, at folk *skal* være organdonorer, men det vigtige er, at man bliver opfordret til at tage stilling til det.

Kl. 17:00

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Den næste ordfører i rækken er hr. Mikkel Bjørn fra Dansk Folkeparti.

(Ordfører)

Mikkel Bjørn (DF):

Tak for det. Omkring 1,4 millioner danskere er i dag organdonorer. De har truffet et aktivt valg om at donere deres organer, hvis det ulykkelige skulle ske, og de ikke selv kan bruge dem længere. Det er et flot og betydningsfuldt valg, som vi bør være taknemlige for at de har truffet – tak til dem! Desværre er det ikke nok, og det skal der selvfølgelig gøres noget ved. Målet bør være, at så få danskere som muligt dør, fordi de mangler et organ. Så langt er vi enige med regeringen.

Men Danmark er også et land, der bygger på frie valg og gensidig respekt, hvor det enkelte menneskes frihed er grundlovssikret, og hvor vi hylder retten til at bestemme over eget liv. Retten til eget liv handler i høj grad om retten til at bestemme over sin egen krop. Det bør være det enkelte menneske, der selv vælger, hvad der skal ske med ens krop, både når man er i live, og når man dør. Det burde der egentlig være bred enighed om.

Regeringens forslag her er et såkaldt fravalgssystem, hvor alle danske borgere registreres som organdonorer, medmindre de aktivt fravælger det. Vi har drøftet det og er kommet frem til, at det nok er for vidtgående. Det strider simpelt hen imod noget grundlæggende i vores måde at se på det enkelte menneskes rettigheder på.

I Dansk Folkeparti er vi bestemt ikke blinde for vigtigheden af organdonorer. Vi anerkender bestemt, at det er et problem, at der mangler organdonorer, men løsningen må ikke blive et system, der krænker det enkelte menneskes ret til at bestemme over sin egen krop. Staten skal ikke tage ejerskab over vores kroppe, uden at vi selv har besluttet det. Der vil så være nogle tilhængere, der siger, at folk jo så bare selv kan vælge det fra, og ja, det er der sikkert mange der vil gøre, men nogle vil også glemme det, og så vil vi altså stå i den dybt ulykkelige situation, at staten har ejerskabet til en krop, som afdøde ikke ønsker at donere, og hvor de pårørende ved, at organdonationen muligvis er i strid med deres kære ønske. Det er at gå et skridt for langt.

Dansk Folkeparti er enig med Det Ethiske Råd, som mener, at et aktivt tilvalgssystem er den bedste og mest etisk rigtige løsning – en løsning, der respekterer borgernes rettigheder og retten til selvbestemmelse. Vi er helt enige i, at der skal gøres mere for at oplyse danskerne om muligheden for at blive organdonor. Som borger skal vi i langt højere grad spørges, om vi ønsker at blive organdonor, og vi deler derfor ambitionen om flere og faste påmindelser. Det kan f.eks. ske, når vi er hos vores praktiserende læge, når vi skal have udstedt et nyt pas, eller når vi starter på en uddannelse. Vi skal oplyses om betydningen af organdonation og vigtigheden af at tage stilling. Men det skal ske frivilligt via et tilvalgssystem, der er let tilgængeligt for alle borgere, og som kan tilgås online på alle tidspunkter af døgnet. Et sådant system er der forskellig opbakning til modsat en fravalgsordning, som jeg tror risikerer at få den modsatte effekt og skabe større modvilje mod organdonation.

Så vi siger nej tak til den del af regeringens forslag, men deler intentionen om at skabe bedre rammer for organdonation. Men vi ønsker grundlæggende at lade frie mennesker træffe et vigtigt valg på et oplyst grundlag.

Tak for ordet.

Kl. 17:03

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak. Der er en enkelt kort bemærkning fra hr. Flemming Møller Mortensen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 17:03

Kl. 17:07

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak. Som socialdemokrat deler jeg den holdning, at frie mennesker skal have retten til at bestemme over egen krop, både i livet og i døden, og det flugter fuldstændig med det, der er regeringspartierne oplæg til beslutningsforslaget her. Jeg har et spørgsmål. Jeg bliver nødt til at spørge ordføreren, hvornår Dansk Folkeparti har ændret holdning. Altså, lige op til sidste folketingsvalg var der i Kristeligt Dagblad en spørgerunde, og der var et spørgsmål om dette udsagn:

»Danskerne skal automatisk være tilmeldt Organdonorregisteret og aktivt vælge det fra, hvis de ikke ønsker at donere organer.«

Dansk Folkepartis Morten Messerschmidt har på Dansk Folkepartis vegne svaret »enig« i dette udsagn. Og han uddyber det i en kommentar:

»Alt for mange danskere står i dag på venteliste til et nyt organ. Derfor giver det mening, hvis man fremover automatisk er tilmeldt organdonorregistret. Såfremt man ikke ønsker at donere sine organer, står det selvfølgelig en frit for at vælge det fra.«

Hvori og hvorfor har Dansk Folkeparti så eklatant ændret holdning fra den 1. oktober 2022 og frem til i dag?

Kl. 17:05

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 17:05

Mikkel Bjørn (DF):

Det er jo sådan, at når Folketinget skal tage stilling til etiske dilemmaer – det sker indimellem – altså etiske dilemmaer, som måske mere end de daglige beslutningsforslag og debatter udgør et vigtigt etisk dilemma, hvad end det handler om automatisk organdonation, aktiv dødshjælp eller abort eller noget helt andet, så er det vigtigt at have nuancerede, grundige og dybdegående diskussioner, både her i Folketinget og på gruppeniveau og meget andet. Vi har drøftet den her sag og er kommet frem til, at det at lave et fravalgssystem – altså hvor organerne som udgangspunkt er statens ejendom og det ikke er borgeren selv, der skal ind at tage stilling til, at det her synes man faktisk er en god idé – er at gå et skridt for langt, i forhold til at staten tager ejerskab over borgerens organer.

Kl. 17:05

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Spørgeren.

Kl. 17:05

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg bliver bare nødt til at konfrontere ordføreren med, at det her er totalt modsat det, Dansk Folkepartis formand sagde den 1. oktober 2022. Og der står her i Kristeligt Dagblad, at hr. Morten Messerschmidt udtaler sig på Dansk Folkepartis vegne, og derfor undrer det mig – det er ikke bare en nuance; det er en totalt forandret holdning til det her. Det er nøjagtig de samme ord. Her siger hr. Morten Messerschmidt, at han går ind for en fravalgsmodel, hvor den enkelte naturligvis skal kunne gå ind at give udtryk for sin holdning, såfremt man ikke ønsker at donere sine organer. Derfor bliver jeg nødt til at spørge ordføreren igen: Klinger det ikke bare virkelig mærkeligt at skulle stå her som ordfører i dag og give udtryk for en totalt anderledes holdning, når det her var det udsagn, der blev givet i forhold til at oplyse vælgerne lige nøjagtig forud for sidste folketingsvalg?

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 17:07

Mikkel Bjørn (DF):

Jeg synes overhovedet ikke, det klinger hult at komme frem til et standpunkt på baggrund af grundige og nuancerede debatter, både i Folketinget og offentligt og i gruppeværelserne osv. osv. Det er jo faktisk det, der er vores opgave som folketingsmedlemmer; det er, at vi på baggrund af de vigtige debatter, vi har mellem hinanden, faktisk kommer frem til de rigtige løsninger. Her er der så et konkret beslutningsforslag fra regeringen i forhold til en ordning, og derfor har vi taget det op på gruppeniveau, hvilket vi jo ikke havde gjort, da hr. Morten Messerschmidt snakkede med Kristeligt Dagblad i sin tid, og vi er kommet frem til den konklusion, at det nok er at gå et skridt for langt at antage, at folk som udgangspunkt vil donere deres organer, i stedet for at gøre det sådan, at det er folk selv, der tager et aktivt tilvalg.

Kl. 17:07

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak. Den næste spørger er hr. Christoffer Aagaard Melson fra Venstre. Værsgo.

Kl. 17:07

Christoffer Aagaard Melson (V):

Her i Folketinget er der jo en tradition for, at mange partier i de etiske spørgsmål fritstiller medlemmerne. Vil Dansk Folkeparti fritstille sine medlemmer i den her sag, så hr. Morten Messerschmidt eller andre medlemmer af Dansk Folkeparti, der må være kommet i mindretal i gruppen, får lov til at give udtryk for deres egen holdning?

Kl. 17:08

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 17:08

Mikkel Bjørn (DF):

Mit indtryk er, at alle medlemmer af Dansk Folkeparti er enige på baggrund af de etiske drøftelser, vi har haft. Vi er ikke afvisende over for princippet om i etiske spørgsmål at fritstille medlemmerne – det har vi selv talt om tidligere – men jeg tror ikke, det bliver aktuelt i den her situation.

Kl. 17:08

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Spørgeren.

Kl. 17:08

Christoffer Aagaard Melson (V):

Ordføreren siger »tror«. Vil det sige, at hr. Morten Messerschmidt har vendt 180 grader i den her sag?

Kl. 17:08

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 17:08

Mikkel Bjørn (DF):

Det vil sige, at vi ligesom alle Folketingets partier har haft en grundig og nuanceret og dybdegående debat omkring det store etiske spørgsmål, som der er tale om her, og er kommet frem til som gruppe, at det nok er at gå skridtet for langt at antage, at folk som

udgangspunkt vil donere deres organer, i stedet for at lade dem selv tage den meget vigtige og skelsættende beslutning.

Kl. 17:08

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Den næste ordfører i rækken er fru Helene Liliendahl Brydensholt fra Alternativet. Værsgo.

Kl. 17:09

(Ordfører)

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Tak til formanden, og tak til regeringen og ministeren for at fremsætte det her beslutningsforslag, som jo har givet anledning til stor debat i offentligheden og selvfølgelig også her nu.

Jeg synes, det kunne være interessant at se på, om man kunne gå ind og kigge på nogle tal om, om der er flere, der er blevet registreret i den tid, der er gået, så det kunne være interessant, hvis ministeren ville finde de tal frem, når vi er færdige med at have den her vigtige debat.

Det er jo en svær debat og en svær samtale at have, fordi der er så mange argumenter for og imod, og dem har vi jo også hørt her i dag. Vi har haft debatten internt i Alternativet, især fordi vi har valgt at aktivere det, vi kalder medlemsmandatet, hvor vi har lagt beslutningen ud til vores medlemmer. Der har været en afstemning her i weekenden, efter vi har haft nogle grundige drøftelser af det her spørgsmål. Jeg skal nok vende tilbage til resultatet til sidst.

En af de ting, vi har gjort, er, at vi har holdt en medlemssalon, og det er ikke sådan en salon, som Danmarksdemokraterne ville løbe skrigende væk fra, men en digital medlemssalon, hvor vi inviterede fire eksperter og aktører ind til at argumentere for og imod det her spørgsmål. Vi havde bl.a. to sundhedsfaglige fra feltet inde, som også er blevet nævnt ved navn her i dag, og som arbejder med organdonation i praksis og taler med pårørende.

De var begge imod modellen, som også er blevet nævnt her i dag, altså modellen med aktivt fravalg i en blød version. En af dem sagde, at det ville sende et signal om, at det er bedst at være donor, og at det er forkert, hvis man ikke vil være donor. Det er et signal, som hun ikke mener at vi skal sende som stat.

De er også bekymrede for, at det vil have den modsatte effekt, altså at der er færre, der vil ende med at gå ind og tage stilling, og det er jo det, vi gerne vil have, nemlig at man går ind og tager stilling, så det ikke er de pårørende, der står med det meget svære valg, hvor man kan se, at det cirka er 30-40 pct. af de pårørende, der vil sige nej, hvis den afdøde ikke har taget stilling på forhånd. Og man er jo også bekymret for, at det vil give færre organer.

Vi havde også en medicinsk antropolog inde, som har lavet nogle kvalitative forskningsstudier i organdonation, og hun er også imod regeringens beslutningsforslag på baggrund af den empiri, som hun har indsamlet, og mener, at det mere er politisk handling og ikke så meget politisk lovgivning, der skal til. Så havde vi så en forsker, som også er blevet nævnt ved navn rigtig mange gange i løbet af debatten her i dag, og som til gengæld er stor fortalere for det her forslag. Han har været inde og lave en masse vurderinger af nogle studier i forskellige lande og mener, at der er belæg for kunne sige, at det vil have en positiv effekt, hvis vi indfører aktivt fravalg i en blød version.

Fælles for dem alle var et budskab om, at det her ikke kan stå alene, altså at vi ikke bare kan ændre det her til aktivt fravalg og så ikke gøre andet. Det noterer jeg mig jo også at regeringen og ministeren har skrevet i deres beslutningsforslag, altså at man også vil skruer på nogle andre knapper og lave noget informationskampagne, og at vi skal have nogle videre drøftelser omkring det her, i forhold til hvordan vi også kan få flere til at tage stilling, så de pårørende ikke skal gøre det, og så vi kan få flere organer. Så jeg håber selvfølgelig,

at ministeren og regeringen står ved, at man også vil kigge på andre tiltag.

Tilbage ved resultatet af vores afstemning internt i Alternativet endte det med, at 54,5 pct. af medlemmerne stemte for, at vi som folketingsgruppe skal stemme for regeringens beslutningsforslag, og det siger jo noget om, hvor svær en debat det her er. Det kunne nærmest lige så godt være gået til den anden side, ikke? Jeg har også selv som sundhedsordfører vaklet frem og tilbage, fordi der er så mange argumenter for og imod. Men for mig er det vigtigste jo, at vi får taget det rigtige valg, og at vi får gjort noget, sådan at der er flere, der tager stilling, og at der er flere, der ender med at donere deres organer, hvis det er det, de ønsker. Så jeg håber ikke, at det her bliver en sovepude, hvor vi så laver den her ændring og så ikke gør andet. For vi er jo alle sammen enige om, hvad det er for et mål, vi gerne vil hen imod. Alternativet støtter beslutningsforslaget.

Kl. 17:13

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste ordfører i rækken er hr. Mike Villa Fonseca, uden for grupperne.

Kl. 17:14

(Privatist)

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak for ordet, formand. I dag behandler vi et beslutningsforslag, som kan blive til et lovforslag, og som omhandler et vigtigt område, nemlig organdonation. Det er et område, som vedrører os alle sammen. Det er vigtigt at tage stilling. Det tror jeg alle her i Folketingssalen er enige om. Vi skal sikre, at pårørende og sundhedspersonalet følger ens ønske omkring organdonation. Det handler om en ændring af samtykkemodellen for organdonation til en blød model med aktivt fravalg fra det fyldte 18. år, men jeg må henvise til forslagsteksten, og jeg citerer: »Ingen vil blive tvunget til at være organdonor.« I samme tekst står der, og jeg citerer, at: »... alle danskere fra det fyldte 18. år automatisk bliver tilmeldt som organdonor i registeret.«

Det er svært at tolke det sådan, at der er frivillighed i den sætning. Sagt med lidt pænere ord kan man spørge: Skal det forstås sådan, at man kraftigt opfordres til at tage stilling til organdonation, altså om man ønsker at være organdonor eller ikke ønsker at være organdonor? Og hvis man ikke tager aktivt stilling inden et halvt år efter lovændringen, bliver man så automatisk organdonor? Jeg spørger kun, og jeg har lyttet til debatten i dag. Jeg mener bestemt, vi skal gøre mere på området, men lad os være ærlige, når vi debatterer et så vigtigt emne som det her, og forklare helt klart og tydeligt, hvad beslutningsforslaget præcis indebærer og betyder for danskerne.

Ligesom regeringen og Folketingets partier er jeg også meget optaget af at gøre endnu mere på området. Udover påmindelser og digitale tiltag har jeg mange forslag, og derfor skal jeg forsøge at tale hurtigt og nævne nogle af disse forslag.

Jeg foreslår her en enklere løsning med et nationalt id-kort, som opgraderer vores sygesikringskort. Udover de data, der er på et sygesikringskort i dag, skal vores sundhedskort være et billede på personlige præferencer i forhold til organdonation, hvilket betyder fornyelse minimum hvert tiende år grundet fornyelse af kortet på grund af billed-id, og i samme omgang skal man fremadrettet tage stilling til organdonation, når man skal have et sundhedskort, men man skal også have muligheden for at ændre sin stillingtagen. Et nationalt id-kort kan ligeledes anvendes i andre vigtige og brugbare sammenhænge, men det er de færreste, som altid har deres pas med sig, og det er ikke alle, der har et kørekort eller et donorkort.

Det er rigtig nok, at 84 pct. af danskerne har en positiv holdning til organdonation ud fra den holdningsundersøgelse om organdonation, som Sundhedsstyrelsen har udarbejdet. Generelt er der mange undersøgelser, som viser, at danskerne er positive over for

organdonation, men ikke tager stilling. Samtidig er der også mange undersøgelser, der viser, at meget få danskere er registreret som organdonorer, i hvert fald i det nationale register, men at de har taget stilling.

Hvis vi kigger på undersøgelsen fra Sundhedsstyrelsen, har 36 pct. ikke taget stilling, og af dem, der ikke har taget stilling, skyldes det for 51 pct. af dem, at de ikke ved, om de vil være organdonorer. Der er flere årsager til, at vejen hen til at tage en beslutning om det kan være svær. 29 pct. mangler at tage sig sammen. 33 pct. mangler at tale med deres pårørende om det, og 12 pct. er bange for, at man ikke kan ændre sit valg. Det kan man godt. 24 pct. ønsker, at ens pårørende skal tage stilling, da beslutningen afhænger af situationen. Det betyder, at i forhold til flere af de årsager, der kan stå i vejen, er der allerede mulighed for at gøre noget ved dem i forhold til at tage et aktivt valg. 64 pct. har taget aktivt stilling. Heraf har 49 pct. fortalt deres pårørende eller venner det. 21 pct. har udfyldt et donorkort, og 28 pct. har tilmeldt sig det nationale register. Med andre ord ligger problemet måske ikke i, at danskerne ikke har taget stilling, men i virkeligheden også i, at man har taget stilling ud fra en bestemt analyse. Det betyder, at lige godt 70 pct. har taget stilling, men da det ikke er registreret i Donorregisteret, fremgår det ikke i det nationale register. Hvor vil jeg hen med dette i min tale? Det skal jeg fortælle jer.

Stillingtagen kan ske på tre måder i dag: organdonation, et donorkort og at tilkendegive sin holdning over for sine nærmeste. To af tingene er der 70 pct. der har gjort, hvilket betyder, at der er tre steder for meget. Der er for mange steder, og vi skal kun have ét sted, hvor det sikres, at vi er registreret som organdonor, nemlig i det nationale register.

Der kunne også ske rigtig mange fejl, ved at de nærmeste pårørende ikke har kendskab til eller har misforstået ens stillingtagen. En person har måske sagt en ting til sine pårørende, men har et donorkort, som viser noget andet, eller omvendt. Man har registreret i Organdonorregisteret, at man har et donorkort, og har så fortalt sine pårørende noget andet eller omvendt. Jeg tillader mig derfor at gentage mig selv: Der skal kun være ét sted, hvor man kan tage stilling.

I stedet for »ved ikke« må det også være et valg om, at man overlader det til sine nærmeste. På den måde tages der et aktivt valg om, at man ikke selv ønsker at tage stilling til organdonation, men vælger at lade det være op til ens nærmeste pårørende. Et andet forslag kunne også være at kommunikere bredt til danskerne hvert år, hvor der på Danmarks årlige organdonationsdag sendes besked om organdonation med oplysning og stillingtagen, og det burde sendes via e-Boks. Der er rigtig mange tiltag og løsninger, og jeg er rigtig glad for, at vi har debatten i dag, da det er et vigtigt område.

Jeg vil rigtig gerne afslutte min tale – jeg kan godt se, at tiden løber; jeg beklager, formand – med at sige tak til Sundhedsdatastyrelsen for at have udarbejdet den her undersøgelse og alle de andre undersøgelser, der findes. Jeg vil også gerne sende en tak til Dansk Center for Organdonation og de mange andre organisationer, som har fokus på organdonation, og tak til dem, som har taget stilling.

På grund af beslutningsforslagets nuværende form kan jeg ikke på nuværende tidspunkt hverken stemme for eller imod dette forslag. Men jeg har også lyttet til jer andre og ser frem til at høre ministerens tale. Det handler om at tage aktivt stilling. Tak for ordet, formand.

Kl. 17:19

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste ordfører i rækken er hr. Kim Edberg Andersen, uden for grupperne.

Kl. 17:20

(Privatist)

Kim Edberg Andersen (UFG):

Vi starter i den lette ende – jeg har sørget for, at i min gruppe er vi fritstillet på området! Så behøver vi ikke at bruge talletiden på det. For debatten er vigtig, og jeg respekterer alle mine medordføreres holdninger. Jeg synes ikke, at de alle sammen er rigtige, men jeg respekterer dem. For det, vi diskuterer nu, er lige netop det, som hr. Flemming Møller Mortensen ikke kan lide, nemlig om staten skal eje Kims lever, eller om Kim skal eje Kims lever. Så skal Kim godt nok selv forholde sig til, om staten må hive den ud af ham, men som udgangspunkt, er det staten, som man har den til låns af, og det er det, som jeg – og det er hr. Flemming Møller Mortensen heller ikke i tvivl om, for han kender mig jo – som udgangspunkt nok vil have det en lille smule stramt med.

Det første, jeg ville gøre, hvis jeg fik en påmindelse om det, var at gå ind og sige, at det kan I bare glemme. Og det har vi ikke snakket om i dag – dem, der kommer til at reagere i trods på det, altså at jeg som udgangspunkt er sådan en omvarende organfabrik for den til enhver tid siddende regering, og hvor det på det tidspunkt, hvor de får lyst til at fjerne de her 6 måneder, som jeg har til det, så bare er sådan. Så skal Kim til at sige nej tak, og så er vi fremme der, hvor jeg tror, at vi alle sammen kan blive enige. For hvis man horte, hvad ministeren sagde til at starte med, så er grunden til, at vi har et beslutningsforslag og ikke et lovforslag, at det her er noget, vi ønsker at gøre sammen som et helt Folketing.

Det tror jeg faktisk godt vi kan. Vi kan holde op med at begynde at pille ved det ene ord, som gør ondt på nogle liberale mennesker, altså det der med, om leveren er Kims, eller om leveren er Mette Frederiksens. Og så kan man sige: Hvad ved vi virker? Vi ved, at nudging virker, og vi ved, at reklame virker, altså at gøre danskerne opmærksomme på, at vi har brug for den gave, som hr. Flemming Møller Mortensen sagde det var. Og gaver er jo noget, man skal give frivilligt; det er jo ikke noget, man som udgangspunkt skal tvinges til, sådan som det forsøges her.

I stedet kunne vi efter det her beslutningsforslag gå tilbage og blive enige om, inden lovforslaget kommer, at vi som Folketing fandt nogle penge, også gerne nogle, der kom hvert eneste år, så vi kunne blive ved med at påvirke danskerne – blive ved med at nudge dem og fortælle dem alle de gode historier, der er, om, at Kim som 85-årig får hevet leveren ud, og at den giver værdi til et andet menneske – og samtidig kunne vi gøre det supernemt. For jeg er ikke organdonor, og det er faktisk ikke, fordi jeg ikke gerne vil være det, men det er, fordi jeg på de tidspunkter i mit liv, hvor det har været noget, jeg tænkte på, ikke lige var i nærheden af noget, hvor jeg kunne trykke to-tre, maks. fire gange, inden jeg blev træt af det – så kunne det også bare være lige meget; så kunne de bare undvære den nyre.

Så vi kunne samtidig gøre det nemt, så det var noget, der var tilgængeligt alle steder – brochurer ved lægen og tandlægen; et billede, hvor jeg kan tage min telefon og trykke to gange, og så har jeg faktisk gjort en god gerning den dag på det tidspunkt, hvor jeg som menneske vil forholde mig til det. For det er jo det, der er problemet. Det er jo noget med vores egen dødelighed, vi også skal forholde os til – når jeg skal sige, om Flemming må få min lever efterfølgende. Jeg er ikke sikker på, at det er et godt bud, men det kan jo være, at Flemming kan bruge den. Så er det jo, at jeg samtidig, for at Flemming kan få den, skal til at forholde mig til, at jeg også selv skal dø. Det synes vi mennesker ikke er fedt; det gør vi som udgangspunkt ikke. En gang imellem gør vi det, og det er jo der, hvor muligheden skal være for at melde sig til – det er der, hvor vi har den her dybe refleksion.

Gud ske tak og lov går danskerne ikke rundt og tænker på at dø hele tiden, men hvis det, vi byder dem lige nu, er, at der kommer

en kampagne hvert femte år på TV 2 i en reklameblok, så rammer vi ikke ret mange lige på det tidspunkt, hvor de måske er i den der dybe refleksionen. Det er det, jeg håber vi kan bruge beslutningsforslaget til, for jeg hørte noget, som ministeren sagde, og som jeg er fuldstændig enig i, og som jeg også tror regeringen mener, nemlig at det er en vigtig diskussion, og at det er en vigtig dialog, vi skal have med hinanden. Og så skal vi allerhelst være enige som Folketing. I stedet for at stå og være splittede, som vi risikerer at blive, så lad os nu blive enige om, hvordan vi løser problematikken.

Nu er hr. Stinus Lindgreen her ikke, men som han sagde, er der jo sjovt nok ikke lige nogen steder, hvor man har ændret det uden lige at lave et reklamefremstød samtidig. Og vi ved, at der er noget af det, der virker. Vi kan også se det fra andre situationer på sundhedsområdet; vi kan jo tage situationen med corona, hvor vi reklamerede for at få folk til at gå med masker, og det så også ud til at virke. Måske er det det, der skal til. Måske skal vi hyre et reklamebureau i stedet for at gøre staten til ejer af Kims lever; måske er det det, vi skal gøre. Og måske skal vi gøre det vedvarende og kontinuerligt, for det er jo ikke et problem, der bliver mindre i fremtiden. Vi kommer jo til at mangle organer i mange år fremadrettet, for lige om lidt kan vi hjælpe nogen med en ny sygdom, hvor der mangler en ny type organer; så kommer vi også til at mangle den type.

Så lad os nu bruge hjernen i stedet for at blive Moderaternes nikkedukker herinde, fordi de lige synes, det er fantastisk, at staten ejer Kims lever. Lad os nu gøre det her med hjernen; lad os nu sætte os ned sammen og blive enige om at finde finansieringen til at fortælle danskerne, at det er en fantastisk ting. Og det *er* en fantastisk ting at være organdonor, hvis man selv vælger det. Tak for ordet.

Kl. 17:25

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er en enkelt kort bemærkning fra hr. Flemming Møller Mortensen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 17:25

Flemming Møller Mortensen (S):

Tusind tak til ordføreren. Jeg føler mig meget betrygget, hvis jeg skulle komme i den situation. Jeg tror vitterlig, at ordføreren også ville donere til mig, hvis det var det. Det er jo det, der er tilfældet med levende donorer. Hvis det nu var en nyre, jeg eksempelvis havde behov for, kunne det være, at vi kunne lave et godt match der.

Jeg tager ordførerens tale ned – og også kommentarerne i løbet af drøftelsen her. Jeg gør det med sindsro, for jeg tror også, at ordføreren vil kaste sig konstruktivt ind i det, når vi skal have det her diskuteret i udvalget. Det er et spørgsmål om, at vi skal have lavet en platform for organdonation, som er bedre end det, vi har i dag.

Det er altså også derfor, at jeg og Socialdemokratiet synes, at det faktisk har været virkelig godt og lidt snedigt af regeringen at fremsætte det som et beslutningsforslag. Det gør bare, at vi får noget mere tid til at få de gode forslag ind om, hvordan noget eventuelt vil kunne rettes til.

Jeg bliver nødt til at spørge ordføreren om noget. Når nu ordføreren lidt polemisk siger det her med statens ejendom, kan ordføreren så ikke bekræfte, at der intet i beslutningsforslaget siger, at den enkelte ikke har total selvbestemmelse over, om man vil være organdonor eller ej?

Kl. 17:26

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 17:26

Kim Edberg Andersen (UFG):

Nu er hr. Flemming Møller Mortensen blevet bekræftet. Det er, fordi folk kun svarer på halvdelen af det spørgsmål, som hr. Flemming

Møller Mortensen stiller. Det er en lidt underlig præmis, at vi selv skal ind og bekræfte det. Det, som hr. Flemming Møller Mortensen, som jo er en dygtig retoriker, lige glemmer at sige, er, at vi ændrer ordet først til at sige, at som udgangspunkt er du lige pludselig donor, når du bliver født, i stedet for at du som nu er et frit menneske, når du bliver født, med sin egen ret.

Så nej, hr. Flemming Møller Mortensen, vi ændrer noget. Men det er fuldstændig korrekt, at uanset modellen er der ingen forskel. Og det er så det, der gør det her endnu mere unødvendigt, og derfor, at vi lige så godt bare kan tage det ned, som jeg har sagt, og gøre det på den måde og lade være med at ændre det ord og finde finansieringen og få danskerne med på vognen. Virkeligheden er, at der ingen forskel er på det, i forhold til om danskerne skal tage stilling – beslutningsforslaget kontra sådan, som loven er i dag. Den eneste forskel er, at udgangspunktet nu er, at den, som har organerne, er dig, og at du skal bekræfte det. Fremadrettet skal du bekræfte, at staten har dine organer, og at de så skal have lov til at tage dem.

Kl. 17:27

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Spørgeren.

Kl. 17:27

Flemming Møller Mortensen (S):

Det, der jo er lagt op til, er, at vi ved, at jo mere information og kommunikation der er, des flere tager stilling. Som socialdemokrat må jeg sige, at det er lige så afgørende, at en person vælger at sige nej til organdonation, som at en person vælger at sige ja. Jeg er jo så stor en fortaler for, at den enkelte har selvbestemmelse. Og etiske dilemmaer og spørgsmål skal have den ramme, hvor man kan vælge det her. Er ordføreren ikke af den opfattelse, at der i det her beslutningsforslag er lagt op til en massiv forandring til at have mere information og direkte brevvæksling om organdonation? Det har vi aldrig haft. Tror ordføreren dermed ikke, at der er en positiv effekt af den del?

Kl. 17:28

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 17:28

Kim Edberg Andersen (UFG):

Jo, men hvis ordføreren hørte efter, var jeg jo slet ikke i tvivl om, at kommunikation var noget, der ville virke. Jeg tænkte bare, at hvis jeg nu fik lov til at eje mine egne organer imens, tror jeg faktisk at det er løsningen. Det var også det, jeg sagde at jeg tror at der er en bred konsensus om herinde, altså at vi holder fast i, at man som udgangspunkt skal tilmelde sig for at blive organdonor. Så laver vi en massiv information, for jeg er fuldstændig enig i, at det er noget, man ikke forholder sig til. Det skal vi som samfund bede danskerne forholde sig til, men vi skal ikke ud at sige: Det er vores organer, og I skal skrive under på, at vi har lov til at tage dem. Vi skal gå ud med hatten i hånden og bede danskerne om at få lov til at give deres organer videre til mennesker, der har brug for dem. Det tror jeg faktisk også at min gruppe kunne se sig selv i.

Kl. 17:29

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Så er vi kommet igennem ordførerrækken. Den næste, der får ordet, er indenrigs- og sundhedsministeren.

Kl. 17:29

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Tak for en rigtig fin og ikke mindst vigtig debat. Jeg har glædet mig rigtig meget til i dag, og jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg er stolt af, at vi som regering har som en vigtig prioritet at styrke organdonationsområdet. Det er også noget, der ligger mit hjerte meget nær. Tak til alle partiernes ordførere for at tage godt imod og drøfte regeringens beslutningsforslag om en ændring af samtykkemodellen for organdonation her i Folketingssalen. Den eneste malurt i bægeret er, at det, når så mange partier synes, at det her er et vigtigt område og det ligefrem også er opsigtsvækkende, at vi som regering har fremsat et beslutningsforslag, godt nok er ærgerligt, at der er så mange partier, der ikke er til stede her i Folketingssalen nu.

Jeg synes, at debatten i dag har vist, at selv om vi bestemt ikke er enige om alt, står vi sammen om erkendelsen af, at alt for mange danskere dør, mens de står på venteliste til et nyt organ. Derfor har det også været givende for mig i dag at lytte til og høre partiernes og ordførernes mange gode input og ønsker til, hvordan vi kan styrke organdonationen i Danmark. Det bekræfter mig også i, at timerne sammen og de drøftelser, vi har haft, som ikke er slut, og som fortsætter, har været godt givet ud i forhold til at styrke organdonationsområdet. For vi er nødt til at handle. Vi er nødt til at gøre noget nyt, gøre noget på en anden måde, end vi gør i dag, og dermed er status quo ikke en mulighed. Vi kan altså ikke bare fortsætte som hidtil. Hvorfor? Det svar er jo desværre alt, alt for enkelt, nemlig tallet 28, der siger en hel del. Det er 28 som i 28 menneskeliv. Alene sidste år slukkedes håbet for 28 danskere og deres pårørende, mens de ventede på et nyt organ. Det er for at gøre ondt værre flere, end vi har set de seneste år.

Her og nu står over 400 danskere på venteliste til at få et nyt organ – 400, der venter på at få livet fuldt og helt tilbage, 400 danskere og deres familier, som på en eller anden måde har fået sat deres liv på standby. Det er, som debatten i dag også har afdækket, på trods af at rigtig, rigtig mange danskere faktisk gerne vil donere deres organer, hvis det er, at situationen opstår. Som flere har været inde på, er det op imod 84 pct. af danskerne, der har en positiv holdning til organdonation. Derfor er det også påfaldende, når så mange danskere massivt bakker op, at det alligevel kun er mindre end en tredjedel af danskerne over 15 år, som har fået registreret deres stillingtagen i Organdonorregisteret. Det er for at sige det lige ud og meget kontant dødærgeligt. For det kan være forskellen på liv eller død. Derfor skal vi have flere til at tage stilling, flere til at veksle opbakning og velvillighed til konkret handling.

Jeg har efterhånden været medlem af Folketinget i snart 17 år. Jeg har beskæftiget mig med organdonationsområdet på rigtig mange måder, og jeg har været med til igennem årene både i regering og i opposition at iværksætte handleplaner på det her område, iværksætte nye og forstærkede informationsindsatser, påmindelser, digitale tiltag og meget, meget andet. Det er godt. Men det har heller ikke været godt nok. Det viser tallene med al tydelighed. Vi er fortsat alt for langt fra mål, og derfor synes jeg også, at én præmis er afgørende: Vi kan simpelt hen ikke blive ved med bare at gøre lidt mere af det samme. Det viser de sidste mange år med al tydelighed. Vi er nødt til at gå nye veje, og det er for regeringen ikke et spørgsmål om at gøre én ting, men at gøre mange ting på én gang.

Som noget nyt foreslår regeringen, at vi vender samtykkemodellen om, så alle over 18 år fremover som udgangspunkt er organdonorer. Det betyder, at man fra det fyldte 18. år automatisk bliver tilmeldt som organdonor i registeret. Vi ønsker som regering at sende et signal om, at danskerne gerne vil være med til at redde flere liv.

Kl. 17:34

For husk, at de fleste af os også gerne vil kunne modtage et organ, hvis der opstår den ulykkelige situation, hvor det er nødvendigt.

Vi synes, at de to ting hænger sammen. Vi kommer ikke med et forslag her om at indføre en ny samtykkemodell hen over natten. Det skal ske på en måde, hvor befolkningen får god tid til at blive oplyst og gøre sig overvejelser om organdonation, før ordningen træder i kraft.

Alle danskere vil derfor eksempelvis også få tilsendt et brev om ændringen af samtykkemodellen og med opfordringen til at lade deres stillingtagen registrere. For det er helt afgørende, at vi får en grundig og inddragende informationsindsats, som lægger op til samtale hos borgerne, både om forslaget til en ny samtykkemodell – det siger sig selv – men jo også mere bredt om vigtigheden af at tage stilling og lade sit ja eller nej til organdonation registrere.

Som noget nyt vil vi eksempelvis også indføre, at alle fremtidige 18-årige kommer til at modtage et brev i forbindelse med deres 18-årsfødselsdag om den nye tilgang til organdonation, så vi på den måde hele tiden sikrer en øget bevidsthed om at huske at tage stilling, også når man er ung og fylder 18 år. Og i det hele taget vil vi sikre oplysningskampagner bredt i samfundet og en styrket indsats med påmindelser i mødet med det offentlige, f.eks. på www.sundhed.dk, i forbindelse med sundhedskort, kørekort m.v. Det er også en del af det forslag, vi behandler her i Folketingssalen i dag.

Samlet set håber regeringen, at vi med en ændring af modellen også vil skabe et fornyet fokus på organdonation. Vi tror på, at det kan være med til, at vi får genstartet den vigtige samtale om organdonation med hinanden, så flere vil have truffet de svære valg sammen og i tide, også for sundhedspersonalet, der ofte står i en situation, hvor de skal indlede en vanskelig samtale med de pårørende til et menneske, hvis liv ikke står til at redde.

Lad mig også samtidig rydde enhver misforståelse om regeringens intentioner og motiver af vejen. Regeringen tvinger ikke nogen til noget. Staten tager ikke nogen organer fra nogen. Forslaget, som vi lægger frem, respekterer netop den enkeltes ret til selvbestemmelse. Ingen vil nogen sinde blive tvunget til at være organdonor. Vi skal hver især, også fremover, kunne bestemme over vores egen krop. Og derfor er det netop en del af forslaget, at man som borger skal bekræfte, om man er potentiel donor, i Organdonorregisteret. Man kan sige ja, nej, ved ikke. Og hvis man ikke har gjort det, vil de pårørende som i dag altid blive spurgt – altid. Der vil aldrig blive udtaget organer, hvis ikke den afdøde eller de pårørende har givet samtykke til det.

Må jeg så i øvrigt ikke også lige minde om, at Danmark i dag står stort set alene med vores samtykkemodell. Faktisk er vi – vel næsten kun sammen med vores tyske naboer – blandt de få lande i Europa, som har en samtykkemodell som den, vi har i dag. I regeringen ønsker vi ikke at se passivt til, mens Danmark halter bag efter resten af Europa, når det kommer til organdonation. Mange lande har allerede indført en blød model med aktivt fravalg til organdonation som den model, regeringen foreslår. Og det, der springer i øjnene, er også, at de højeste donorrater i Europa i overvejende grad ses i de lande, som netop har indført aktivt fravalg.

I debatten i dag har jeg lyttet mig til et ønske fra nogle partier om, at vi slet ikke skal ændre samtykkemodellen; vi skal bare indføre det, der bliver omtalt som obligatorisk stillingtagen. Som jeg forstår det, er det, at folk skal aftvinges et svar om en stillingtagen til organdonation i mødet med det offentlige, og at man dermed jo potentielt skal være klar til at tilbageholde andre menneskers pas, kørekort, årsopgørelser og andet, hvis det er, at det skal være obligatorisk. Men jeg har også bidt mærke i, at de partier, der siger, at de går ind for obligatorisk stillingtagen, ikke ønsker at gidsle folks kørekort, pas og skattekort, der i øvrigt intet har at gøre med organdonation, og at begrebet obligatorisk stillingtagen dermed ikke skal forstås bogstaveligt. Eller som kritiske tunger måske ville sige, er der tale om lidt falsk varebetegnelse, i forhold til hvad der er

indholdet i det, fordi den retvisende omtale af det forslag ville være: obligatoriske påmindelser.

Kl. 17:39

Obligatoriske påmindelser er vi fuldstændig for i regeringen. Det er også en del af det her beslutningsforslag, så lad os endelig komme i gang med i fællesskab at se på, hvordan vi kan lave mange flere systematiske påmindelser. Men det kan bare ikke stå alene, og det viser i øvrigt også erfaringerne fra New Zealand, der mig bekendt er det eneste land i verden, der har noget, der ligner den her såkaldte obligatoriske stillingtagen. Vi er nødt til at gøre mere og gøre flere forskellige ting på én gang.

Der blev også fra Danmarksdemokraternes side spurgt til, hvorfor regeringen fremsætter et beslutningsforslag frem for et fikst og færdigt lovforslag. Normalt plejer partierne jo godt at kunne lide, at der er mulighed for at få indflydelse på det, vi stemmer om her i Folketingssalen, og derfor skal man heller ikke betragte det som andet, end det er, nemlig en udstrakt hånd og en invitation til et bredt samarbejde. For det kan godt være, at vi ikke kan blive enige om alt, men vi kan blive enige om noget, og så må man til gengæld respektere, at der er andre, der vil noget mere end en selv i det fælles ønske, vi har, om at styrke organdonationsområdet. Og dermed inviterer vi også Folketingets partier til et bredt samarbejde om at styrke organdonationsområdet, inden et endeligt lovforslag er fuldstændig færdigt og fremsættes.

For debatten om indholdet i det synes jeg også er helt afgørende og vigtig. Ja, den er faktisk i sig selv med til at sikre, at endnu flere borgere bliver bevidste om vigtigheden af at tage stilling. Eller som Alternativets ordfører var inde på, har alene det, at vi har diskussionen og debatten med hinanden, fået flere danskere til at gå ind og lade deres stillingtagen registrere i Organdonorregisteret. Derfor også tak til de partier i Folketinget, bl.a. Konservative og Enhedslisten, der måske ikke var enige i alt i vores beslutningsforslag, men alligevel var glade for, at vi som regering har rejst debatten og fremsat beslutningsforslaget.

Vi ønsker i regeringen med vores samlede pakke af forskellige initiativer at gøre en forskel for patienterne – for dem, der venter på at vinde livet tilbage. En af dem, som har prøvet at få livet igen, er 24-årige Cecilia Petersen, som jeg mødte sidste år, mens hun ventede på at få en ny nyre. Mødet med Cecilia gjorde et uudsletteligt indtryk på mig. Her fik jeg et lille indblik i, hvad det vil sige at vente, håbe og drømme. Heldigvis for Cecilia fik hun en nyretransplantation i tide, og hun er i dag lykkelig over, at hun fik livet tilbage. Men som hun også sagde til mig, bliver folk bare ved med at dø på venteliste, uden at vi rigtig gør noget for at forbedre systemet. Det er netop det, vi med regeringens forslag ønsker at rette op på, for vi ønsker at hjælpe flere som hende tilbage til livet.

Debatten i dag har vist, at et bredt flertal i Folketinget støtter op om regeringens beslutningsforslag. Det er jeg utrolig glad for – af hjertet tak – for det betyder også, at forslaget nu bliver til virkelighed og med en bred opbakning i Folketinget. Så tusind tak for debatten her i dag. Jeg ser frem til de videre drøftelser.

Kl. 17:42

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ministeren. Der er lige et enkelt spørgsmål, og det er fra fru Helene Liliendahl Brydensholt fra Alternativet.

Kl. 17:42

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Tak til ministeren for talen. Som det jo er fremgået meget her af debatten, er der en del usikkerheder, med hensyn til om det her reelt vil have en positiv effekt eller den ønskede effekt, og der er jo argumenter for og imod, som har været oppe at vende.

Så derfor vil jeg gerne høre ministeren, om hun er åben over for, at man lægger en eller anden form for evaluering eller noget ind

i den endelige lovgivning, så man får fulgt op på, om det har den ønskede effekt, og er villig til at rulle det tilbage, hvis det ender med at have en negativ effekt, som der jo reelt er nogen der frygter at det vil have?

Kl. 17:43

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ministeren.

Kl. 17:43

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Det er helt rigtigt, at der er en faglig uenighed på det her område, og den synes jeg lige så godt man kan være åben om. Jeg kigger ud over europakortet og konstaterer, at Danmark og Tyskland stort set står alene på det her område, og også, at der er en sammenhæng, med hensyn til at de lande, der har indført det, som vi som regering foreslår her i dag, også har en højere donationsrate.

Så vidt angår den faglige uenighed, har jeg selv gjort meget ud af også at sikre, at det, der måske var konsensus om for år tilbage på baggrund af studier fra tidligere tider, ikke må skygge for, hvordan virkeligheden og situationen ser ud i dag. Lad mig nævne som eksempel, at professor Andreas Albertsen fra Aarhus Universitet, der som mig bekendt er den forsker, der har gennemgået flest af de her flerlandestudier, siger og viser, at der er en entydig sammenhæng, med hensyn til at det her rent faktisk virker.

Er det så lig med, at man ikke altid skal være åben over for det, hvis tingene ikke går som ventet, eller hvis man møder nogle nye udfordringer undervejs? Så mener jeg altid, at man skal sørge for at stoppe op og stille sig selv spørgsmålet: Er der så noget, vi kan gøre bedre og anderledes? For mit ønske handler jo ikke om, hvilken samtykkemodel vi har i Danmark, eller hvor mange påmindelser vi laver. Mit ønske er, at vi skal være bedre til at kunne redde flere liv i Danmark, og det synes jeg vi skal gøre noget mere for at sikre.

Kl. 17:45

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Spørgeren? Nej, der er ikke flere spørgsmål, så vi siger tak til ministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen afsluttet.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Sundhedsudvalget. Og hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 17:45

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 13. marts 2024, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 17:45).